

A FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

BESZÁMOLÓJA

A 2017 – 2019. ÉVI TAPASZTALATAIRÓL

Tartalomjegyzék

I. A Testület általános bemutatása	3
II. A Testület eljárásával összefüggő általános problémák.....	3
III. A Testület által 2014-2016. év között vizsgált ügyek tanulságai.....	7
1. Az Rtv.-ben foglalt általános elvek és szabályok alkalmazása	7
2. Az egyes rendőri intézkedésekkel kapcsolatos ügyek	32
3. Kényszerítő eszközök alkalmazása	58
4. Zárszó.....	72
IV. Statisztikai melléklet.....	73

A Független Rendészeti Panasztestület beszámolója a 2017-2019. évi tapasztalatairól

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 6/A. §-a (1) bekezdésének b) pontja értelmében a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) működésének és eljárásainak tapasztalatairól évente háromévente beszámol az Országgyűlésnek. A Testület e kötelezettségének második alkalommal jelen beszámoló előterjesztésével tesz eleget.

I. A Testület általános bemutatása

A Testület első tagjainak megválasztására 2008. február 25-én került sor, akik megválasztásukat követően haladéktalanul megkezdték az alakuló ülés és az Ügyrend előkészítését. Az alakuló ülésre március 5-én került sor.

A jelenlegi tagok megválasztására az Országgyűlés a 2014. február 13-i ülésén került sor, ahol a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával dr. Lukács Tamást azonnali hatállyal, dr. Cservák Csabát, Fráterné dr. Ferenczy Nórárt, és dr. Wildner Domonkost pedig 2014. február 26-i hatállyal hat évre taggá választották.

Az Országgyűlés Igazságügyi-, valamint Honvédelmi és rendészeti bizottságainak közös jelölését követően a parlament 2016. június 7-i ülésén a jelenlévő képviselők több mint kétharmadának szavazatával, 2016. július 23-tól hat évre ismét megválasztotta Dr. Kozma Ákost a Testület tagjává. Dr. Kozma Ákos - aki jelenleg is a Testület elnökhelyettese - megbízatása 2022. július 22. napjáig szól.

A Testület első Ügyrendjét egyhangú szavazással 2008. március 7-én fogadta el, a jelen leg hatályos Ügyrendet – amelynek mellékletét képezi az Eljárási Szabályzat – pedig 2015. május 26-án fogadta el.

Már az Ügyrend előkészítése során világossá vált, hogy a Testülettel kapcsolatos hatályos szabályozás számos anomáliát tartalmaz, amelyek nehezítik az eredményes munkát. Ezek részben magával a szabályozási koncepcióval, részben a szabályozás alább ismertetett részleteivel függenek össze.

II. A Testület eljárásával összefüggő általános problémák

A Testület eljárása több komoly dogmatikai problémát vet fel. Tulajdonképpen egyszerre fordulnak elő és keverednek benne az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (a továbbiakban: Obtv.), illetve 2012. január 1-től az ezen jogszabályt felváltó alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ajbtv.) és a

közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) eljárási intézményei.

a) Ez mindjárt az eljárás megindításánál megmutatkozik. Az Ajbtv. nem ismeri az ügyfél fogalmát, ami az eljárás „utólagos”, illetve *actio popularis* jellegéből fakad, valamint abból is, hogy az ombudsmani eljárás hivatalból is megindítható. A Ket. ezzel szemben az ügyféli minőséget érintettséghez köti.

Az Rtv. azon személyek számára biztosít lehetőséget a Testületnél panasz előterjesztésére, akiknek a rendőri intézkedés alapvető jogát sértette. Az Rtv. tehát nem szűkíti a panaszosi kört azokra, akikkel szemben a rendőri intézkedés lezajlik, hanem az alapjogi sérelem „gyanúját” követeli meg a panaszosi minőség megállapításához. A Testület gyakorlata szerint ahhoz, hogy valamely jogellenes cselekményt bejelentő és ennek nyomán a rendőrség intézkedését vagy intézkedése elmulasztását sérelmező személy alapjogának érintettsége olyan fokban legyen megállapítható, amely a Testülethez fordulását megfelelően megalapozza, az szükséges, hogy a kérdéses jogsértés valamilyen módon személyében érintse a panaszost még akkor is, ha annak nem a panaszos a közvetlen elszenvetője.

A lehetséges panaszosok meghatározásával összefüggő és szintén említést érdemlő probléma a Testület hivatalbóli eljárási jogosultságának a hiánya. Nem egy esetben előfordul ugyanis, hogy a Testület egy, a hatáskörébe tartozó esetről értesül (akár a médián keresztül), jogszabályi felhatalmazás hiányában azonban nem jogosult hivatalból eljárni, sőt arra sincsen módja, hogy az érintett személyt megkeresse és tájékoztassa a Testülethez fordulás lehetőségéről (amely eljárási mód több aggályt is felvethetne). Ugyanakkor nem elképzelhetetlen, hogy az érintett (esetleg alapjogában sértett) személy a Testülethez fordul, vagy – még távolabb menve – magával a panasztétel lehetőségével sincsen tisztában a megfelelő tájékoztatás elmaradása okán. Indokolt ezért, hogy a Testület – az országgyűlési biztosra vonatkozó szabály Rtv.-be történő bevonásával, vagy csak arra való utalással – hivatalból történő eljárásának lehetővé tétele mihamarabb megvalósuljon.

Hasonló tartalmú ajánlást fogalmazott meg az Európa Tanács Jelentése a magyar kormány számára a kínzás és embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés megelőzésére létrehozott európai bizottság (CPT) magyarországi látogatásáról (2009. március 24-étől április 2-áig) a Testület hatáskörének bővítése kapcsán. Abban ugyanis a „*CPT felkéri a magyar hatóságokat arra, hogy terjesszék ki a Független Rendészeti Panasztestület jogosítványait arra, hogy hivatalból kezdeményezhessen vizsgálatokat az esetleges bántalmazási ügyekben*”.

b) Megítélésünk szerint a Ket. egyes szabályainak *mutatis mutandis* átvétele számos problémát megoldana. Ezzel a Testület akkor szembesült, amikor – kihasználva a meglehetősen szűkszavú törvényi szabályozás adta felhatalmazást – Ügyrendjében megpróbálkozott eljárási szabályai részletes rendezésével. Hogy csak egy példát említsünk, az Rtv. nem ismeri a felfüggesztés intézményét. Ez a törvényi határidőhöz nem kötött eljárásokban (Ajbtv.) nem jelent problémát, de a Testület eljárására 90 nap áll rendelkezésre. A megfelelő jogintézmény hiányában a Testületnek tehát semmilyen lehetősége sincs arra, hogy egy másik szerv eljárásának várható idejét figyelembe véve bevárja az esetleges előkérdést jelentő döntés meghozatalát.

c) A Testület az országgyűlési biztosokhoz hasonlóan évente köteles tevékenységéről tájékoztatni az Országgyűlés rendészeti, valamint emberi jogi ügyekben feladatkörrel rendelkező bizottságait (amelyek egyébként a testületi tagokat is jelölik), háromévente pedig az Országgyűlést. A fentieknek nyilvánvalóan lehet olyan hatása, amely a Testület pozícióját erősíti, állásfoglalásainak nagyobb nyomatókat ad, ugyanakkor az állásfoglalások hatásfokának növeléséhez a Testület vizsgálati jogosítványainak erősítése is szükséges lenne. Megoldás lehetne például, ha – az angol IPCC-hez hasonlóan – a Testület nem a rendőrség által produkált dokumentumokból dolgozna, hanem nyomozati jogosítványok birtokában maga vizsgálná ki legalább a nagyobb jelentőségű ügyeket.

d) A Testület álláspontja szerint elengedhetetlen továbbá, hogy a jogalkotó tisztázza, milyen eljárásjogi korlátai lehetnek a Testület vizsgálatának az Rtv. IV. Fejezetében szabályozott általános elvek vonatkozásában.

A Testületnek az Rtv. 92. § (1) bekezdés alapján lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. Fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. Fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. Fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Erre az Rtv. IV. Fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése nyújt lehetőséget, amely szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése tehát olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. Fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze, hanem más – az adott szolgálati feladat ellátására vonatkozó – jogi norma érvényesülésével. Az Rtv. 11. §-án keresztül a szigorú nyelvtani értelmezés szerint vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok, például a büntetőeljárás vagy a szabálysértési törvény által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület gyakorlata szerint azonban hatáskörének ilyen értelmezése korlátokkal érvényes: a Testület olyan esetekben él az ilyen jellegű vizsgálat lehetőségével, amikor a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az egyéb jogszabályok nem biztosítanak. Ez a vélelmezett jogalkotói szándékot respektáló értelmezés azonban bizonyos konkrét esetekben meglehetősen abszurd eredményekre vezethet: így például az előállított személyt ért sérelmek vizsgálhatók a Testület által. Azonban attól a ponttól kezdve, hogy ugyanez a személy bűnügyi őrizetbe kerül (amelynek időtartamába egyébként az előállítás is beletartozik), a hasonló jellegű sérelmeket a Testület már nem vizsgálhatja, mivel azokat az esetleges panaszos egy büntetőeljárás keretei között szenvedni el. A Testület úgy véli, hogy ennek a kérdésnek a rendezése jogalkotást és a Testület hatáskörébe vonható jogsértések körének a jelenleginél átgondoltabb és tisztább meghatározását teszi szükségessé.

e) Végül nincs az Rtv.-ben megnyugtatóan rendezve, hogy amennyiben a Testület megállapítja a súlyos alapjogsértést és az országos rendőrfőkapitány azt elfogadva határoz, annak mi a következménye az adott jogsértést megvalósító rendőrre vagy rendőrökre nézve. Ha a rendőri szabályszegés büntetőeljáráshoz vezet, teljesen világos, hogy a bíróság értékeli a

rendőr magatartását és megállapítja a törvény szerinti szankciót. Ha azonban a súlyos alapjogsértés nem valósít meg bűncselekményt, a jogkövetkezmény kérdése teljesen rendezetlen. Szóba jöhet persze a fegyelmi felelősség érvényesítése, de a fegyelmi eljárás megindítása, illetve a szankció megállapítása annak a parancsnoknak a (majdnem) szabad mérlegelésén múlik, aki esetleg valamilyen módon maga is részese volt az eseményeknek. Ugyanakkor ha az ügynek ez az oldala megnyugtatóan rendeződik is, még mindig nyitva marad az ügyféli elégtétel kérdése; pedig éppen ez az az elem, amely a civil kontroll létjogosultságát adja. (Tudniillik a rendőrség tisztességes, pártatlan reputációjának a megteremtése, fenntartása és a rendőrségbe vetett közbizalom erősítése). Természetesen, ha a panaszt kár érte az bírósági úton érvényesíthető, de ennek buktatói, nehézségei vannak kiegészülve azzal, hogy egy eljárás végén kapott elégtétel nem igazán használ a rendőrség jó hírének. Ez sem oldja meg azon panaszosok problémáit – és ők vannak többségben –, akiknek az alapjogaik csekély mértékben sérültek. Sok esetben egy parancsnoki levél, amely a hibát elismeri, és a panaszt megköveti, elegendő lenne.

Megfontolandó a fentiek kapcsán a Testület perképeségének biztosítása – legalábbis célzottan és korlátozottan – a közigazgatási határozat felülvizsgálata [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) XX. Fejezete] iránti perben, ahol a felperes a panaszos, az alperes az ORFK. Így – a bírósági tájékoztatási kötelezettség révén – biztosítható lenne, hogy a peranyagról első kézből értesüljön a Testület, illetve a korábban megfogalmazott álláspontját is képviselhesse, és a panaszos mellett be is avatkozhatna a perbe. Szemben az általános beavatkozási szabályokkal, a jogalkotó *ipso iure* biztosíthatná a beavatkozás lehetőségét (ilyen beavatkozási joga van pl. az anyának a gyermeke származásával és az apasággal összefüggő perekben). Ez esetben nem kell a jogi érdeket valószínűsíteni.

Elképzelhető egy másik megoldás is, amelyben a Testület a másodfok szerepét töltené be a panaszügyekben. A Ket. jelenlegi rendszerében [105. § (2) bekezdés], ha a másodfokú döntés meghozatalához nincs elég adat vagy a tényállás további tisztázása szükséges, a fellebbezés elbírálására jogosult szerv a döntés megsemmisítése mellett az ügyben első fokon eljáró hatóságot új eljárásra utasíthatja, vagy a kiegészítő bizonyítási eljárás lefolytatását maga végzi el. Ez a konstrukció a Testület vonatkozásában is megfelelőnek mutatkozik annyiban, hogy a bizonyítás lefolytatását szűk körben tenné szükségessé (tehát nem kellene a Testületnél dolgozók létszámát jelentősen bővíteni); ugyanakkor az első fokon eljáró rendőri szerv bizonyítási eljárásának elégtelensége esetén lehetővé tenné a Testület számára a bizonyításra vonatkozó megfelelő instrukciók melletti hatályon kívül helyezést (akár többször is), biztosítva ezzel, hogy egy független szerv valóban hatékony ellenőrzést gyakoroljon a rendőrségi vizsgálat felett. Egy ilyen változtatás esetén azonban világossá kellene tenni, hogy a Testület eljárására a Ket. szabályait kell alkalmazni (ami számos eljárási bizonytalanságot megoldana), ugyanakkor szükségessé tenné az elsőfokú eljárás bizonyos módosítását is. Ebben a rendszerben a Testület határozatot hozna, amelynek bírósági felülvizsgálata biztosítaná, hogy a panaszosok továbbra is élhessenek a számukra jelenleg rendelkezésre álló jogorvoslati fórumhoz fordulás jogával.

III. A Testület által 2014-2016. év között vizsgált ügyek tanulságai

Az alábbiakban a Testület azon ügyek közül ismertet néhányat, amelyekben olyan hiányosságokat tárt el, amelyek orvoslása, és amely ügyek és a bennünk feltárt problémák ismertetése a rendőri állománnyal elősegíti a jogszerű intézkedések menetének berögződését.

1. Az Rtv.-ben foglalt általános elvek és szabályok alkalmazása

1.1.) A rendőrség feladata, illetve az emberi méltóság és az ember jogainak védelme

2. § (1) A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.¹

A Testület a legtöbbször a rendőri intézkedések hangnemének vizsgálatánál hívta segítségül az Rtv. fenti rendelkezését, az intézkedő rendőrök stílusa, fellépési módja, és az általuk használt hangnem megítélése tekintetében; azonban gyakran nehéz helyzetben van a Testület. A három év során sok esetben fordult elő ugyanis az, hogy nem lehet megnyugtatóan állást foglalni a kérdés tisztázásakor, hiszen a fenti körülményeket az ügyek többségében nehéz rekonstruálni, még felvilágosítás-kéréssel is. A kifogásolt intézkedéseknél jellemzően csak az intézkedő rendőr és az intézkedés alá vont panaszos van jelen, akiknek a tényelődásai többnyire teljesen ellentétben állnak egymással és egyéb, az ellentmondás feloldását lehetővé tévő bizonyítási eszköz pedig ritkán áll a Testület rendelkezésére, de ha például szerepel is az ügyben az intézkedést figyelemmel követő tanú, általában ők sem szívesen nyilatkoznak ebben a kérdésben.

Kivételekre minden évben volt példa, ami egyrészt annak köszönhető, hogy rendelkezésre állt a sérelmezett intézkedésről olyan felvétel, amely igazolta a panaszos vagy a rendőrség állítását, másrészt az is előfordult, hogy a Testület a panaszos előadásának életszerűségére alapozva állapított meg alapjogsérelmet. Fontos említést tenni arról is, hogy a Testület töretlen gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség nem nyilatkozik egyes kérdések vonatkozásában, és nem cáfolja a panaszos által előadottakat, úgy a döntését a Testület a panaszosi állításra alapozza.

A 273/2017. (XII. 14.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló beadvány szerint a panaszos – egyebek mellett – azt sérelmezte, hogy közlekedésrendészeti intézkedés során az őt igazoltató rendőr azt kérdezte tőle, hogy korábban BMW-je volt-e neki, mert abban nem szokás irányjelzőt használni. A Testület megállapította a rendőri intézkedés emberi méltóságot sértő jellegét, mivel a rendőr már az intézkedés kezdetén szükségtelenül személyeskedő stílust

¹ Az alcímek elején található jogszabályrészletek [Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 31/2011. (IX.22.) BM rendelet] a 2019. december 31. napján hatályos állapotot tükrözik, míg az állásfoglalások ismertetésében hivatkozott jogszabályrészletek a kifogásolt rendőri intézkedés napján hatályban lévő joganyagot tartalmazzák.

használt, továbbá azért, mert a rendőr arra hivatkozott: hangját azért emelte meg, mert a panaszos is hangos volt. Az állásfoglalásban a Testület rámutatott arra, hogy a rendőr nem tartotta szem előtt, hogy az intézkedés fogantatásakor fokozott tolerancia várható el.

Szintén a 2. § szabályait hívja fel akkor a Testület, ha más olyan speciális szabály nincs az Rtv-ben, amely az adott szituációt szabályozná. Az alább részletezett, 267/2017. (XII. 14.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló panaszbeadvány szerint a panaszost – aki kiskorú fiát utasként szállította – közlekedési szabálysértés miatt megállították, és viselkedése miatt előállították. A rendőrök a panaszos gépkocsiját a fiúval együtt az utcán hagyták. A Testület rámutatott: az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat ugyan nem tartalmaz konkrét rendelkezést abban a tekintetben, hogy milyen kötelezettségei vannak olyan esetben a rendőrnek, ha az intézkedés helyszínén (vagy annak közelében) vagyontárgy vagy kiskorú személy marad őrizetlenül – a Szolgálati Szabályzat mindössze a lakásból való előállítás esetére tartalmaz vagyoni védelmi előírásokat, illetve a hátramaradt betegről, magatehetetlen személyről, gyermekről történő gondoskodás érdekében történő intézkedést említi [15. § (1)-(2) bekezdés], míg az Rtv. egy helyen említi kifejezetten a vagyon megóvásának kötelezettségét [39. § (3) bekezdése a magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen való intézkedés szabályai között emeli ki, hogy a birtokos távollétében történt behatolást követően (...) a rendőrség köteles a birtokost tájékoztatni, és a vagyonvédelem érdekében szükséges intézkedést megtenni] –, de rámutatott arra, hogy az Rtv. 2. §-a (, illetve Rtv. 17. § (1) bekezdése) olyan alapvető szintű rendelkezés, amely alapján kimondható: nemcsak a lakásban maradó, hanem egy annál tágabb körbe tartozó – az intézkedés helyszínén maradó – vagyontárgyak és gondozásra szoruló személyek tekintetében is fennáll az eljáró rendőrnek az a kötelezettsége, hogy a tárgyat / személyt biztonságba helyezze. A rendőri mulasztással sérült a panaszos tulajdonhoz való alapvető joga is, míg a fia vonatkozásában a személyi biztonsághoz (azon belül személyes biztonság) való jog megsértését állapította meg a Testület.

A 61/2018. (III. 8.) számú állásfoglalásban a Testület megállapította a panaszos emberi méltóságához való jogának csekély fokú sérelmét abban a panaszügyben, amikor egy áruházban igazoltatták a panaszost, és a panaszos kiabálására az egyik rendőr maga is hangjának felemelésével reagált, így szólította fel őt ellenszegülő magatartásának abbahagyására. A Testület az intézkedő rendőrök hangneme kapcsán minden esetben utal arra (amit ebben az ügyben is megtett), hogy a rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület a rendőri hangnem vizsgálatakor továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja

szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület utal arra is, hogy a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

Szintén a fenti jogszabályhelyet hívja fel a Testület az élelmezéssel kapcsolatos panaszok elbírálása során.

A 198/2017. (IX. 28.) számú állásfoglalásban vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor. A panaszos beadványában előadta, hogy a vele szemben intézkedő rendőrök méltatlan bánásmódban részesítették őt, és nem megfelelően intézkedtek. A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri intézkedést jogszerűen és indokoltan foganatosították a rendőrök. A kórházba szállítás elmaradása által nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Az intézkedés időbeli terjedelmével az intézkedő rendőrök nem sértették meg az Rtv. 15. §-ában foglalt arányossági követelményt. A rendőri nyelvhasználat kérdésében a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült. Érdemi rendőrségi cáfolat hiányában a Testület valósként fogadta el a panaszosi állítást, miszerint a rendőrök az intézkedés során nem biztosítottak számára ivóvizet, illetőleg nem használhatta az illemhelyiséget, ezáltal csekély mértékben sérült a panaszos emberi méltóságához való joga. A rendőrök által alkalmazott hangnem tekintetében a panaszos emberi méltóságához fűződő jogának sérelme nem megállapítható.

A 247/2018. (XI. 6.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte, hogy előállításánál tőle elvették a manikűrollóját. A panaszos elmondása szerint az igazoltatás során végrehajtott ruházat-átvizsgálás során, a táskájából előkerült manikűrollóját K. r. törzsőrmester elkobozta. A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmazza ennek tényét, ugyanakkor a Testület eljárása alapján a Rendőrkapitányságon lefolytatott parancsnoki kivizsgálásból kiderül, hogy K. r. törzsőrmester valóban elvette a kérdéses ollót, ám azt az előállítás végeztével visszaszolgáltatta a panaszos számára. A parancsnoki kivizsgálásból kiderül az is, hogy B. r. törzsőrmester nem emlékezett arra, hogy a panaszostól szűrő eszközt elvettek volna. A manikűrolló elvételéről a Szolgálati Szabályzat 31. §-ának (5) bekezdése szerinti jegyzék nem készült. A manikűrolló elvételére az igazoltatás során került sor. A Testület megítélése szerint, amennyiben a kérdéses tárgyat kizárólag az igazoltatás biztosítása érdekében vette

volna magához az intézkedő rendőr, azt az igazoltatás végén vissza kellett volna szolgáltatnia még a helyszínen. Mivel azonban a kérdéses tárgy az előállítás idejére is az intézkedő rendőr birtokában maradt, arról a Szolgálati Szabályzat fenti rendelkezése alapján letéti jegyzéket kellett volna készíteni, valamint azt a fent hivatkozottak szerint kellett volna őrizni. A Testület rendelkezésére álló információk alapján maradéktalanul nem tisztázható a panaszos ingóságának a sorsa, ugyanakkor K. r. törzsszermester – a parancsnoki kivizsgálás szerint – úgy jelentett, hogy azt visszaszolgáltatta, a panaszosi beadványból pedig az ellenkezőjére történő utalás nincs, így a Testület elfogadta a Rendőrkapitányság erre vonatkozó álláspontját. A Testület megítélése szerint a fentiek alapján a manikűrrolló intézkedés idejére történt elvétele nem sértette a panaszos tulajdonhoz való alapvető jogát, ugyanakkor annak ténye, hogy az elvételről letéti jegyzék nem készült, csekély mértékben sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

Szintén a hangnem volt a tárgya a *134/2019. (IV. 4.) számú állásfoglalásban* vizsgált ügynek. A panaszos által a Testület rendelkezésére bocsátott videofelvétel alapján egyértelműen megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök nem megfelelő hangnemet alkalmaztak a panaszos jelenlétében. A megjegyzések, trágár kifejezések nem irányultak a panaszos személye ellen, azok célja nem az ő megalázása volt, őt emberi mivoltában nem sértették, azonban a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőri hivatást választóktól más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. A panaszos viselkedésével valóban nehezítette az intézkedést, a felvétel alapján rekonstruálható, hogy az intézkedés kezdetétől fogva megkérdőjelezte annak jogalapját, kérdéseit ismételte, ezzel az intézkedés időtartamát meghosszabbítva, azonban ez semmiképpen nem indokolja a türelmetlen, és egy esetben trágár megnyilvánulások alkalmazását. A Testület ebben a körben értékelté azt is, hogy a panaszos ezen kifejezéseket a magyar nyelv felszínes ismeretéből kifolyólag csak olyan szinten értette, amely alapján alappal feltételezte, hogy a trágár kifejezések személye ellen irányulnak, mivel ezeket részére nem tolmácsolták. Bár a tolmácsolást a panaszos nem sérelmezte, a Testület megjegyzi, hogy az intézkedés szempontjából releváns, fontos momentumokat lefordították a panaszos részére, azonban a fent megjelölt nem megfelelő megnyilvánulásokat a panaszos részére nem tolmácsolták, amely által a panaszos kellemetlenül, kínosan érezhette magát.

A panaszos emberi méltósághoz való joga csekély mértékben sérült az intézkedés során tanúsított rendőri hangnem által.

Jelen esetben egyértelműen megállapítható, hogy a panaszost jogorvoslati jogának gyakorlásában, annak érvényesítésében nem akadályozta az, hogy a rendőrök elmulasztottak bemutatkozni az intézkedés megkezdésekor, és ezt a későbbiek során csupán a panaszos kifejezett kérésére enyhítették azáltal, hogy az egyik intézkedő rendőr annyit közölt a panaszossal, hogy a panaszolt rendőr neve „Zsolt”. Az intézkedő rendőrök ettől függetlenül pontosan beazonosíthatóak voltak a panasz alapján.

A Testület fontosnak tartja azonban kihangsúlyozni, hogy a határrendészeti feladatokat ellátó rendőrök is az Rtv. rendelkezéseinek megfelelően kötelesek eljárni, semmi esetre sem hivatkozhat a rendőrség egy ORFK utasításra (amely alacsonyabb szintű az Rtv.-nél) annak kimentésére, hogy az intézkedők miért nem tartották be törvényi előírásokat. Ennek következtében sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, de az előző bekezdésben rögzített körülményeknek köszönhetően az alapjogsértés mértéke nem érte el a súlyos fokot.

A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrök nem tettek eleget az Rtv. 20.§-ában foglalt kötelességüknek, azonban ez a panaszost nem akadályozta meg a későbbi jogérvényesítésében, ezért csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A 128/2019. (IV. 4.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (Gytv.) hatálya alá tartozó eseményen intézkedést kezdeményeztek a panaszossal szemben szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt, ám a panaszos ellenállt az intézkedésnek, így őt végül elfogták és előállították. A Testület rendelkezésére álló dokumentumok és hangfelvétel tanúsága szerint a panaszossal szemben intézkedő rendőrök (két rendőr: L. V. r. főtörzsőrmester, valamint B. Z. r. őrmester) sértő és fenyegető hangnemet engedtek meg maguknak. Különösen a következő kifejezéseket tekintve agresszívnek és fenyegetőnek a Testület: „Fel tudod fogni? Ne gúnyolgassál, mert olyat beverek, hogy beszakad a fejed. Megértetted?“, „Ne fújtasd’, mert úgy beverem a ...“. A Testület megítélése szerint mindezekon túl, összességében is sértő és lealacsonyító hangnemben beszéltek a rendőrök a panaszossal, miközben kifejezték annak tényét is, hogy ők rendőrök, a panaszos pedig csupán egy – jelen esetben lealacsonyító kontextusban – állampolgár. A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg a tv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.” Az Alkotmánybíróság megfogalmazása szerint az „emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé, vagy tárggyá”. A szakirodalomban megoszlanak a vélemények arról, hogy milyen magatartások valósítják meg az ember tárgyként kezelését, ebben pedig a nemzetközi dokumentumok sem nyújtanak elegendő támpontot. A kínzás, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés tilalma, mint az emberi méltóság sérelmének nevesítése sem ad e kérdésre önmagában választ. Egyes esetekben alapvetően negatív megközelítés alapján jelentik ki egyes konkrét magatartásokról, hogy azok sértik az emberi méltósághoz való alapvető jogot. [Lamm Vanda (szerk.): Emberi Jogi Enciklopédia, HVGORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest] Ahogy arra dr. Haraszi Margit Katalin „a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetések tilalma az ENSZ és az Európa Tanács legfontosabb dokumentumaiban, valamint az állampolgári jogok országgyűlési biztosának tevékenységében” című tanulmányában rávilágít, a megalázó bánásmód vagy büntetés lényege, hogy az érintettben olyan erős félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést okoz, ami alkalmas arra, hogy a testi és lelki ellenállását megtörje. A Testület megítélése szerint a panaszossal szemben intézkedő L. V. r. törzsőrmester és B. Z. r. őrmester panaszossal szembeni fenyegető és lealacsonyító, sértő hangneme mindenképpen megalázó volt, amely kifejezetten a panaszos személyét támadta, azt jelentéktelenné tüntette fel (e hatást pedig erősítette, hogy a többi jelenlévő rendőr nem lépett föl a panaszos

védelmében), és mint ilyen alkalmas volt a panaszos bárminemű ellenállásának megtörésére, így súlyosan sérült a panaszos emberi méltósághoz való alapvető joga.

1.2.) Az intézkedési kötelezettség

13. § (1) A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

(2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

(3) Ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

14. § A rendőr közreműködik a közbiztonságot fenyegető veszélyhelyzet elhárításában. Ha a veszélyhelyzet elhárítása más szerv feladatkörébe tartozik, de beavatkozására csak késedelmesen van lehetőség, a rendőr haladéktalanul gondoskodik a veszély elhárításáért felelős hatóság vagy más szerv értesítéséről.

Mint látható az Rtv. 13. §-a az intézkedési kötelezettséget és az intézkedéssel szemben támasztott általános követelményeket tartalmazza. Ezen szabályok értékelését több kontextusban is elvégezte a Testület.

A Testület fontosnak tartotta leszögezni, hogy az intézkedési kötelezettségre vonatkozó fenti rendelkezések nem csak bekövetkezett eseményekkel kapcsolatban állapítják meg e kötelezettség fennállását, hanem a veszélyeztető helyzetek vonatkozásában is. Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése előírja az intézkedést arra az esetre, ha a közrendet veszélyeztető tény, körülményt hoznak a rendőr tudomására.

A Testület – az előző évekhez hasonlóan – számos ügyben rögzítette, hogy az intézkedési kötelezettséget mind bűncselekmény, mind szabálysértés elkövetésének egyszerű gyanúja esetén megalapozottnak tekinti.

A fenti ügyekben a Testület fontosnak tartotta utalni azon töretlen gyakorlatára, miszerint a büntetőjogi-, illetve a szabálysértési tényállásszerűséget eljárásában kizárólag a rendőri intézkedés jogszerűsége szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési vagy a büntető hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény bizonyos fokú értékelését, az alapjog-sérelem vizsgálata üresedne ki. A Testület a panaszeljárásokban ezért azt vizsgálja, hogy az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e. Ugyanezt a megközelítést alkalmazza a Testület akkor is, amikor az a panasz tárgya, hogy a rendőrség valamely bűncselekmény, vagy szabálysértés áldozatának nem adta meg a tőle elvárható segítséget. A Testület ilyen esetekben is azt vizsgálja (a jogsértő cselekmény megvalósulásának kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a panaszos által sérelmezett bűncselekmény vagy szabálysértés minimális gyanúja fennállt-e, és ennek fényében értékeli a

rendőrség tevékenységét.

Ezen jogszabályhely alapján vizsgálta a Testület a *147/2017. (VII. 6.) számú állásfoglalásban* érintett ügyet. A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor, ezért a panaszt megküldte az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A panaszos beadványában azt kifogásolta, hogy közúti közlekedési balesettel okozott rongálással kapcsolatos rendőri intézkedés során az intézkedő rendőrök elmulasztották a szonda alkalmazását.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőröknek – bejelentés nyomán – intézkedési kötelezettségük keletkezett. A panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát csekély mértékben sértette a rendőrségi dokumentáció pontatlan volta, illetőleg az, hogy a rendőrség saját munkaszervezési nehézségeire hivatkozott annak kapcsán, hogy milyen indokból nem végezték el a szondázást. A panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát továbbá csekély mértékben sértette az, hogy az intézkedő rendőrök – jogszabályi kötelezettségük ellenére – nem alkalmaztak alkoholszondát a közúti közlekedési baleset helyszínén. Ezek a sérelmek együttesen alkalmasak voltak arra, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának súlyos sérelmét okozzák.

Ezen jogszabályhely alapján vizsgálta a Testület a *162/2018. (VII. 12.) számú állásfoglalás* alapjául szolgáló ügyet. Állásfoglalásában a Testület rámutatott arra, hogy az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése nem csupán a jogellenes cselekmény (bűncselekmény vagy szabálysértés) tényleges bekövetkezése esetén teremt a rendőrség számára intézkedési kötelezettséget. Amennyiben a rendőr észlel (avagy a tudomására hoznak) olyan cselekményt, amelynek körülményei alapján felmerül a gyanú, hogy szabálysértés vagy bűncselekmény valósulhat meg, a rendőr a közrend (közbiztonság, vagy az államhatár rendjének) védelme érdekében köteles intézkedni vagy azt kezdeményezni. A panaszolt esetben a panaszos azt észlelte, hogy az egyik vásárcsarnokban egy ismeretlen személy Hitlert ábrázoló portrét állított ki közszemlére, és hívta a segélyhívó számot, de azt közölték vele, hogy nem fog kimenni rendőr intézkedni. A panaszos ismételtén hívta a 107-es segélyhívó számot, és közölte, hogy az önkényuralmi jelképek használata, illetve az elmaradó rendőri intézkedés miatt tiltakozásul „spontán demonstrációba” kezd a vásárcsarnok bejáratánál (tiltakozó felirat járdára festésével). A rendőrök később megjelentek a helyszínen, de semmiféle intézkedést nem tettek a bejelentett cselekmény tényállásszerűségének megállapítására (a rendőrök csak utólag végeztek adatgyűjtést). A rendőrséget terhelő intézkedési kötelezettség elmulasztása miatt sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

Szintén az intézkedési elmulasztását kifogásolta a panaszos a *94/2018. (IV.19.) számú állásfoglalás* alapjául szolgáló ügyben. A panaszos sérelmezte, hogy hiába tett bejelentést, miszerint a szomszédja szemetet (ezen belül műanyagot is) éget, rendőri intézkedés nem történt. A rendelkezésre álló információk, valamint a hivatkozott jogszabályhelyek (környezetvédelmi, levegővédelmi, hulladékégetésre vonatkozó jogszabályok, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló, továbbá a Büntető Törvénykönyvről szóló törvények) értelmezése alapján a Testület álláspontja szerint már önmagában a tüzgyújtás ténye is jogellenes volt, hiszen a hivatkozott önkormányzati rendelet alapján a panasszal érintett időpontban a település területén tilos volt a nyílt téri avar és kerti hulladék égetése. Ugyanakkor sokkal súlyosabb kérdés a műanyag hulladék égetésének lehetősége, ugyanis annak nyílt téri égetése teljes mértékben tilos, sőt, a

hivatkozott jogszabályi helyek alapján bűncselekmény. Mindezekre tekintettel a rendőrségnek az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 8. §-ának (1) bekezdése alapján a panaszos bejelentése alapján intézkedési kötelezettsége keletkezett. A Testület megítélése szerint a fentieknek megfelelően a rendőrség az intézkedési kötelezettségének nem tett eleget, ennek következtében pedig súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, valamint az egészséges környezethez való joga. A bejelentés alapján annak ellenére nem történt rendőri intézkedés, hogy a bejelentés egyértelműen jogellenes cselekményre utal, amely akár bűncselekménynek is minősülhet, továbbá e cselekmény – annak függvényében, hogy az esetleges hulladék-égetés során pontosan milyen anyagok égtek el – a panaszos egészségére is káros lehetett. Mindezek mellett a Testület a Rendőrkapitányság terhére értékelte, hogy nem adott elfogadható magyarázatot arra, hogy miért nem tartott szükségesnek semmilyen rendőri intézkedést a panaszos bejelentése alapján

A 86/2018. (IV. 19.) számú állásfoglalásban a Testület megállapította, hogy a rendőrség súlyosan sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve tulajdonhoz való jogát. A tényállás szerint a panaszos közlekedési baleset következtében a helyszínen eszméletét veszítette, iratai azonban nála voltak, és a mentőszolgálat a rendőrök intézkedése közben szállította őt kórházba, amikor is adatait fel tudták volna jegyezni. A rendőrség a részéről felmerült dokumentációs mulasztás miatt a panaszost kereső hozzátartozókat, munkatársakat nem tudta tájékoztatni a sérült panaszos kórházban tartózkodásáról, amely sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. Ugyanezen mulasztás következtében – a hozzátartozói és kollegái bejelentései nyomán – a panaszost eltűnt személyként kezdték keresni, majd a lakásánál megjelentek és a bejárati ajtó betörésével bejutottak az ingatlanba, amivel súlyosan sértették a panaszos tulajdonhoz való jogát.

Szintén alapjogsértést állapított meg a Testület 256/2018. (XI. 6.) számú állásfoglalásban, mivel az intézkedő rendőrök nem tettek eleget az intézkedési kötelezettségüknek azzal, hogy az intézkedés több lényegi, szükséges elemét elmulasztották. A panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát ezzel súlyos mértékben sértették. A kapitányságvezető tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos beadványával kapcsolatban elvégzett vizsgálat során a rendőri intézkedéssel kapcsolatban hiányosságként állapította meg, hogy az intézkedést követően az intézkedők nem készítettek rendőri jelentést, valamint az intézkedők a bejelentésben foglaltak teljekörű tisztázása érdekében nem tettek meg minden szükséges intézkedést, így például nem intézkedtek a helyszínről eltávozott sértett felkutatására és meghallgatására. Az intézkedők vonatkozásában, a helyszíni intézkedések felületességéből kifolyólag, további hiányosságként róható fel, hogy a helyszínen megállapítottak alapján a cselekményt tévesen minősítették. A feltárt hiányosságok miatt a kapitányságvezető intézkedett a járőrpáros fegyelmi, valamint az esetlegesen fennálló büntetőjogi felelősségüknek a szükséges eljárások keretében történő további vizsgálatára.

A 107/2018. (V. 17.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

Az állásfoglalás alapjául szolgáló tényállás szerint nyilvános képviselőtestületi ülés volt a városházán, melyen részt akart venni, mint polgár, és mint újságíró. Ezen szándékában azonban két biztonsági őr és egy közterület-felügyelő megakadályozta és korlátozta a panaszost a városházán. A panaszos ekkor rendőrt hívott. Visszaérkezve a rendőr azt válaszolta a panaszosnak, hogy az ülésteremben nincs szabad hely, az üres székek azoknak vannak fenntartva, akik a napirendi pontokhoz kapcsolódóan érkeznek majd. A panaszos

beadványában kérte annak megállapítását, hogy a helyszínre érkező rendőröknek a jogellenes magatartást meg kellett volna szüntetniük, intézkedési kötelezettségük keletkezett, melynek nem tettek eleget. A Testület az ügyben megállapította, hogy a bejelentés tartalma alapján a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett, amelynek eleget tettek, emiatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az intézkedés foganatosítása által. A Testület megállapította, hogy a rendőrség oldalán jelen esetben mulasztás nem volt feltárható, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga és a szabad mozgáshoz való joga nem sérült. A Testület álláspontja szerint nem valósítottak meg jogellenes mulasztást a rendőrök akkor, amikor a panaszos bejelentése nyomán a közterület-felügyelővel szemben nem intézkedtek a személyi szabadság megsértése miatt, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme ebben a vonatkozásban nem következett be. A Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga amiatt, hogy a rendőrök nem szólították fel a közterület-felügyelőt arra, hogy a jövőben tartózkodjon az ilyen jellegű magatartástól, mivel a vagyoni védelmi feladatokra nincs jogszabályi felhatalmazása. Nem valósítottak meg jogellenes mulasztást a rendőrök akkor, amikor a panaszos bejelentése nyomán a közterület-felügyelővel szemben nem intézkedtek a közérdekű adattal való visszaélés miatt, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem következett be.

A 136/2018. (VI. 14.) számú állásfoglalásában a Testület súlyos alapjog sértést állapított meg, mivel a panaszos által üzemeltetett kocsmát szilveszterkor jogszabályi felhatalmazás nélkül záratták be a rendőrök. A panaszos előadta, hogy másfél éve egy rendőr költözött az épületbe, ahol a kocsmák működnek, aki azóta mindent elkövet, hogy akadályozza az üzlete működését. A Testület álláspontja szerint az intézkedés jogalapja kapcsán nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga, mivel az intézkedés időpontjában az országos rendőrfőkapitány által elrendelt fokozott ellenőrzés volt érvényben Magyarország teljes közigazgatási területére vonatkozóan a jogsértő cselekmények elkövetésének megelőzése, felderítése, illetve megszakítása érdekében. A rendőrség által utólag beszerzett önkormányzati rendelet alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos üzlete jogszerűen tarthatott nyitva szilveszter este. Az önkormányzati rendelet nyilvánosan kihirdetett joganyag, így annak ismerete elvárható valamennyi jogalkalmazó szervtől, különösképpen akkor, ha intézkedése során maga is arra hivatkozik. A Testület úgy ítélte meg, hogy nem volt elfogadható a rendőrök azon magatartása, hogy a vendéglátó egységet bezáratták, mivel ahhoz nem rendelkeztek megfelelő jogszabályi felhatalmazással. A Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri fellépés a panaszos vállalkozási szabadságának, illetőleg azon belül is a vállalkozás zavartalan folytatásához való alapvető jogának sérelmét valósította meg. Továbbá azáltal, hogy a rendőrök olyan joghátrányt alkalmaztak, amelyre nem volt jogszabályi felhatalmazásuk, sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Tekintettel arra, hogy nem bejelentés alapján intézkedtek a rendőrök, és a szomszédban lakó rendőr nem volt jelen az intézkedésnél, a részrehajlás nem állapítható meg. Az intézkedést jogszerűen kezdték meg és önmagában az a tény, hogy az jogszerűtlenségbe fordult (jogszerűtlenül záratták be a vendéglátó egységet), nem alapozza meg a részrehajlást.

Szintén jogsérelmet állapított meg a Testület a 68/2018. (IV. 19.) számú állásfoglalásában, amely ügynél a Testület álláspontja szerint a rendőrség egy olyan ügyben biztosította a jelenlétét, amelyről megfelelő információval nem rendelkezett, noha elvárható lett volna tőlük, hogy az intézkedés jogalapját képező határozatot ellenőrizzék, főleg, hogy az átiratból visszaazonosítható volt az ügy és a hiányos iratok beszerzése egy telefonnal rendezhető lett volna. Jelen esetben az ügyben keletkezett végzés egyértelműen kimondta, hogy „a

rágalmazás vétsége miatt a panaszos ellen folyamatban lévő büntetőügyben a bíróság mellékelten megküldi a Tisztelt Cím részére a másodfokú határozat egy kiadmányát azzal, hogy a korábban a Pesti Központi Kerületi Bíróság által megküldött (...) számú végzésében elrendelt tárgyalási őrizetet nem kell foganatosítani”. A rendőrségi tájékoztatás szerint 2018. december 20-án kaptak egy átiratot, azonban a mellékletét képező végzést nem. Ebben az esetben a Testület álláspontja szerint a rendőrségnek kötelessége lett volna rövid úton megkereséssel fordulnia a Törvényszékhez, annak kiderítése érdekében, hogy a végzés pontosan mit tartalmaz, különös tekintettel arra, hogy az eredeti átirat egy, a személyi szabadságot korlátozó intézkedés végrehajtását írta elő a rendőröknek. A Testület a rendőrség közreműködését jogsértőnek találta, amely miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. A Testület azért ezen alapjog sérelmét állapította meg, mivel a személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítására a panaszos távolléte miatt végül nem került sor.

A fentebb már hivatkozott *106/2019. (IV. 4.) számú állásfoglalás*ban a Testület – a rendőr azonosításra vonatkozó kötelezettségének elmulasztása és hangnemének megalázó jellege megállapítása mellett – megállapította azt is, hogy a panaszos segélyhívó számra tett bejelentése, miszerint kiskorú gyermeke hollétéről nem tud, a közrend védelme érdekében a rendőrség számára intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. Ezért a rendőrség azzal, hogy a helyszínre nem küldött rendőrt (holott felmerülhetett bűncselekmény elkövetésének gyanúja is az édesanya részéről, a kiskorú veszélyeztetése, vagy a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása), jogsértő módon járt el. Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése ugyanis nem csupán a jogellenes cselekmény (bűncselekmény vagy szabálysértés) tényleges bekövetkezése esetén teremt a rendőrség számára intézkedési kötelezettséget. Amennyiben a rendőr észlel (avagy a tudomására hoznak) olyan cselekményt, amelynek körülményei alapján felmerül a gyanú, hogy jogellenes cselekmény valósulhat meg, a közrend (közbiztonság, vagy az államhatár rendjének) védelme érdekében köteles intézkedni vagy azt kezdeményezni. A Testület megítélése szerint a mulasztással súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A rendőrség azáltal, hogy nem jelent meg a helyszínen – és így nem győződött meg a bejelentés megalapozottságáról, és nem vizsgálta meg, hogy a korábbi bejelentésekhez képest felmerült-e új körülmény, illetve nem adott jogi tájékoztatást – a felvilágosítás-adási kötelezettségét elmulasztotta.

1.3.) Részrehajlásmentes intézkedés kötelezettsége

13.§ (2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

A törvény előtti egyenlőség alkotmányos követelményére tekintettel a rendőri intézkedés törvényi feltételeinek megvalósulása esetén a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül – bárkivel szemben – köteles eljárni. A rendőri intézkedés során fajra, nemre, vallásra, politikai meggyőződésre vagy más hasonló tulajdonságra, helyzetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, e minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A fenti jogszabályhelyben rögzített részrehajlásmentes intézkedés kötelezettsége magában foglalja, hogy a rendőri fellépés az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy

rokonszenves). Vizsgálata során a Testület az intézkedés valamennyi körülményét mérlegelve értékeli, hogy felmerül-e olyan körülmény, amely alátámasztja a panaszos azon kifogását, hogy reánézve az intézkedés megfelelő indokok nélkül volt hátrányosabb, mint másra.

A Testület a *114/2019. (IV. 4.) számú állásfoglalás* alapjául szolgáló ügyben egy hagyatéki ügyvel kapcsolatos jogvitát vizsgált, amelyben az egyik oldalon az intézkedő rendőrökkel azonos kapitányság állományában tartozó személy és családtagjai, másik oldalon pedig a néhaival korábban tartási szerződést kötött gondok állt.

A rendőri jelentések és a panaszosi előadás abban megegyezik, hogy telefonos bejelentés érkezett a rendőrkapitányságra egy ingatlannal kapcsolatos. A bejelentés tartalma a Testület álláspontja szerint felvetette annak a gyanúját, hogy a felek valamelyike a magánlaksértés szabálysértését követi el, tehát a bejelentésben ismertetett esemény nyilvánvalóan olyannak volt tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A Testületnek ezt követően abban kellett állást foglalnia, hogy az intézkedési és a segítségnyújtási kötelezettségét a rendőrség jelen esetben megfelelően teljesítette-e. A rendőri jelentések szerint miután a helyszínen megjelentek és meghallgatták a bejelentőket, akik magukat a néhai hozzátartozójának vallották, majd lementek a panaszoshoz, aki csak egy illetékkiszabásról szóló határozatot, illetve egy tartási szerződést tudott felmutatni. A rendőrök tulajdoni lap hiányában nem tudtak meggyőződni a tulajdonjogáról, ezért tájékoztatták, hogy a hozzátartozókat be kell engedni az ingatlanba, mert joguk van oda bemenni. A gondnok a rendőröknek akarta azt átadni, de ő mondták neki a rendőrök, hogy nem vehetik át. Elmondták, hogy ők nem dönthetnek a tulajdonjog kérdésében, és hogy a benti tárgyakkal kapcsolatban egyezzenek meg. Miután a panaszos beengedte a bejelentőket, a rendőrök elhagyták a helyszínt.

A jelen helyzetben tehát egy meglehetősen komplex jogi problémát kellett a rendőröknek a helyszínen felmérni. Egyrészt több személy jelent meg a helyszínen, akik a korábban a lakásban lakó néhai B. I.-né hozzátartozóinak mondták magukat, másrészt a tartási szerződés alapján a lakás tulajdonosaként fellépő gondnok. Ugyanakkor, ha a komplex jogi helyzet teljes feltárása nem is, az azonban elvárható volt a rendőröktől, hogy a tényeket a helyszínen minél alaposabban próbálják meg feltárni, különös figyelemmel, hogy a helyszínen kötelesek megadni a hatáskörökkel, illetve az esetleges szabálysértésekkel, bűncselekményekkel kapcsolatos jogi tájékoztatást a feleknek.

A rendelkezésre álló iratok szerint e tekintetben az intézkedő rendőrök többszörösen mulasztottak. Egyrészt az iratokból nem tűnik ki, hogy bármilyen módon ellenőrizték volna, hogy a néhai B. I.-né és a bejelentők bármilyen rokoni kapcsolatban állnak-e, önmagában a vezetéknev azonossága nem elegendő ehhez. Másrészt az egyszerű állampolgártól is elvárható, nem hogy a jogalkalmazótól, hogy tisztában legyen azzal, hogy önmagában a hozzátartozó minőség nem alapozza meg az öröklést, a hagyatéki tulajdonjogának az átszállását [mivel pl. a törvényes öröklés oldalág esetében (nagynéniként jelölték meg a néhait) egyrészt egyébként is korlátozott, másrészt nem lehet kizárni, hogy ne lenne az oldalágat megelőző egyenes ági rokon, harmadrészt az örökhagyó még életében számos módon rendelkezhetett az ingóságai tekintetében, negyedrészt bizonyos összeghatár felett kötelező a hagyatéki eljárás lefolytatása az ingóságok tekintetében is]. Ennélfogva a

rendőröknek az a tájékoztatása, hogy a hozzátartozóknak joguk van az ingóságokhoz, nyilvánvalóan téves, pontatlan és akár károközásra is alkalmas.

Továbbá noha az előadások ellentmondásosak a tekintetben, hogy a rendőrök felszólították-e a panaszost a kulcs átadására, az mindenképpen megállapítható, hogy a kulcsátadására a bejelentőknek a téves rendőri tájékoztatás hatására került sor.

Egyúttal megjegyzi a Testület, hogy a jelentéshez csatolt tartási szerződés teljes bizonyító erejű magánokirat, így ellentétes bizonyításig teljes bizonyító erővel bizonyítja, hogy az okirat aláírója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetve elfogadta vagy magára kötelezőnek ismerte el. Emiatt tehát önmagában is (de a vagyonszerzési illetéket megállapító, közokiratnak minősülő határozattal együtt pedig még inkább) alkalmas volt a tulajdonjog igazolására, a tulajdoni lap másolata nélkül is. Ekörben szintén téves volt a rendőrök tájékoztatása a felek felé.

A rendelkezésre álló információk alapján a Testület álláspontja szerint a rendőrök nem eleget tettek sem a tények helyszíni feltárására vonatkozó intézkedési kötelezettségüknek, sem pedig az Rtv. 24. §-ában előírt tájékoztatási kötelezettségüknek, ezért ennek kapcsán sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, illetve a tulajdonhoz való joga.

Tekintettel arra, hogy a panaszos utalt rá a beadványában, hogy a történetek alakulásában szerepet játszhatott, hogy az egyik bejelentő rendőrként dolgozik, a Testület indokoltnak látta a részrehajlás követelményének teljesülése tekintetében is lefolytatni a vizsgálatot.

A rendőri fellépés a törvényi követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

Az intézkedő rendőr úgy nyilatkozott jelentésében, hogy már előre jelezték felé, hogy ne lepődjön meg, ha a helyszínre ér, mert ismerős lesz a bejelentő, illetve előadta, hogy valóban ismeri az egyik bejelentőt, akik a közlekedési osztályon dolgozik.

A Testület a fentiekben már kifejtette, hogy míg az intézkedő rendőr az egyik féltől (a rendőrtől és a két társától) minden további bizonyíték nélkül elfogadta, hogy a néhai rokonai, sőt várományi örökösei, addig a másik féltől a teljes bizonyító erejű magánokirat, illetve a hivatalos irat ellenére sem fogadta el, hogy bizonyosan az ingatlan tulajdonosa.

Mindezek alapján, illetve az intézkedés során tapasztalható egyéb pontatlanságok és szabálytalanságok alapján a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy az intézkedés nem felelt meg a részrehajlás-mentesség követelményének. Erre tekintettel a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga és a diszkriminációmentesség tilalma.

1.4.) Az arányosság követelménye

15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület az arányosság Rtv. 15. §-ában foglalt követelményének teljesülését általános jelleggel vizsgálta, majd minden panaszügy kapcsán – valamilyen összefüggésben – érintette. Jellemzően az egyes kényszerítő eszközök alkalmazásával összefüggésben, valamint az előállítás és annak időtartama kapcsán, továbbá a fokozott ellenőrzés elrendelését érintően végezte el a rendőri fellépés arányosságának értékelését.

Például a Testület *188/2019. (VI.13.) állásfoglalásában* úgy döntött, hogy a majdnem három órányi holtidő nem felel meg az Rtv. 15. §-ában meghatározottnak, így a panaszosnak indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia az első előállítása során. Erre figyelemmel a Testület álláspontja szerint a panaszos első előállításának időtartama nem felelt meg az arányosság követelményének, így a rendőrkapitányság súlyosan sértette a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogát.

1.5.) Jogok korlátozhatósága, kiértesítés

17. § (1) A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

17. § (2) A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

18. § (1) A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozója vagy más személy értesítését kérje, ennek érdekében a fogvatartottat nyilatkoztatni kell. A fogvatartott által értesítendőnek megjelölt személy értesítésének kötelezettsége a rendőrséget terheli, az értesítést a rendőrség indokolatlan késedelem nélkül teljesíti. Ha az értesítés ténye az eljárás során keletkezett adatok alapján veszélyezteti az intézkedés célját, akkor az értesítést el kell halasztani és akkor kell megtenni, amikor a veszélyeztetés már nem áll fenn. Ha az értesítés ténye nem, de a fogvatartott által megjelölt személy értesítése veszélyezteti az intézkedés célját, akkor őt fel kell hívni arra, hogy más személyt jelöljön meg. Ha a fogvatartott olyan más személyt jelölt meg, akivel kapcsolatban az értesítésnek nincs akadálya, a rendőrség az utóbb megjelölt személyt értesíti. Ha a fogvatartott kiskorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét. Ha a fogvatartott esetében a büntetőeljárás vagy a szabálysértési eljárás szabályai alkalmazásának van helye, az ezen eljárásokra vonatkozó különös rendelkezések szerint kell eljárni.

18. § (2) A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg

vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A 156/2017. (VII. 6.) sz. állásfoglalás alapjául szolgáló panaszügyben a panaszos azt sérelmezte, hogy bűncselekmény elkövetéséről (falopásról) tett bejelentést a segélyhívó számon, és kérte, hogy azt névtelen bejelentésként kezeljék, ennek ellenére a házához szolgálati járművel egy járőr érkezett, aki hangosan – más személy füle hallatára – megkérdezte, hogy a panaszos tette-e a bejelentést. A Testület megállapította, hogy az adatgyűjtés céljából a panaszoshoz kikerkező rendőr nem a tőle elvárható körültekintéssel járt el, ezért csekély mértékben sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

A 162/2018. (VII. 12.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló panaszügyben a rendőri intézkedés (bilincselés) közben megsérült panaszos vonatkozásában a rendőrök álláspontja szerint az Rtv. 37. §-ának b) pontja alapján biztonsági intézkedést kellett foganatosítani. Ez a Testület álláspontja szerint helytelen hivatkozás volt: a biztonsági intézkedés ugyanis más életbeli helyzetekre vonatkozóan alkalmazható. A Testület megítélése szerint jelen panaszügyben a helyes hivatkozás az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdésén alapuló segítségnyújtási kötelezettség volt: az intézkedés folytán megsérült személy részére segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa.

Ugyanezen ügyben a Testület megállapította, hogy a rendőrség azzal, hogy a panaszosnak az tőle elvett festékspray vonatkozásában nem adott a rendőrség dokumentumot, az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket nem tartotta be, ami által sérült a panaszos tulajdonhoz és tisztességes eljáráshoz való joga.

Szintén a 162/2018. (VII. 12.) számú állásfoglalásban a Testület az Rtv. 17. §-ának (3) bekezdésével összefüggésben is jogsérelmet állapított meg: a rendőri intézkedés folytán megsérült és kórházba szállított panaszossal a mentőautóban a rendőr közölte, hogy nem használhatja mobiltelefonját, mivel személyi szabadságában korlátozva van. A Testület ezen ügyben is felhívta a rendőrség figyelmét: olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 17. § (1) bekezdése és 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon – mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy – elvételére. Jelen ügyben azonban ilyen körülmény nem áll fent, a mobiltelefon használata korlátozásának nincs jogalapja, továbbá a panaszos nem is állt személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt, így sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő joga ebben a tekintetben is.

A Testület a 161/2018. (VII. 12.) számú állásfoglalásban megállapította, hogy amikor a panaszos kölyökkutyáját – az állatkínzás miatt érkezett állampolgári bejelentés miatt – a rendőrök elvitték a lakásból, és átadták előbb az egyik szomszédnak, később pedig onnan máshova került a kutya, a rendőrség nem a megfelelő módját választotta a kutya védelmének, ráadásul – mivel a panaszos hazaérkezésekor nem volt elrendelt büntetőeljárás – nem volt olyan körülmény, ami miatt a rendőrség ne adhatta volna át a panaszosnak a kutyát. A rendőrség a panaszos kutyájának vonatkozásában megsértette a vagyonvédelmi kötelezettségét. A rendőrök továbbá egy papír cetlire írták fel a szomszéd nevét és

telefonszámát, hivatalos dokumentáció (fényképfelvétel, hatósági jegyzőkönyv az átadásról) nem készült. Ebből kifolyólag a rendőrség a tájékoztatás-adási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, ami a panaszos oldalán a tulajdonhoz és a tisztességes eljáráshoz való jog súlyos fokú sérelmét idézte elő. [Rtv. 17. § (1) bek.]

Számos panaszos beadványa kapcsán vizsgálta a Testület a 18. §-ban foglalt rendelkezések alapján a fogvatartott panaszosok alapvető jogainak érvényesülését is. A hozzátartozó kiértékelésével kapcsolatban a Testület már több esetben kifejtette, hogy az Rtv. elsősorban a fogvatartott számára biztosítja az értesítési lehetőséget, és a rendőrségre csak akkor hárítja ezt a kötelezettséget, illetve jogot, ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy értesíthesse a kívánt személyt.

A 118/2018. (V. 17.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszost a Btk. 347. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján minősülő bűncselekmény (egyedi azonosító jellel visszaélés) elkövetésének gyanúja miatt előállították. A panaszos sérelmezte, hogy előállításakor megtiltották számára, hogy telefonáljon, arra hivatkozva, hogy erre a fogvatartottként nincs lehetősége. A Rendőrkapitányság Testület részére rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján az előállítás során valóban megtiltották a panaszos számára, hogy telefonáljon, a panaszos kérésére párját 17 óra 55 perckor értesítették, és erről a panaszost tájékoztatták. Bár ennek kapcsán jelzik, hogy a panaszos az értesítés tényét és az arról való tájékoztatást a 22/2015. (VI. 10.) BRFK intézkedés 3. számú melléklete szerinti nyilatkozat aláírásával tudomásul vette, e nyilatkozatot a Rendőrkapitányság nem bocsátotta a Testület rendelkezésére. A Testület rendelkezésére álló információk alapján a Rendőrkapitányság nem adott magyarázatot arra, hogy miért veszélyeztette az intézkedés célját a hozzátartozó vagy más személy értesítése, vagy a panaszos miért nem volt olyan helyzetben, hogy az értesítést helyette csak az intézkedő rendőrök teheték meg. A hivatkozott törvényi rendelkezés értelmezéséből nem következik, hogy az előállítás során kizárólag a Rendőrkapitányság értesítheti az intézkedés alá vont személy hozzátartozóját vagy más személyt, sőt a hivatkozott – intézkedéskor hatályos – Rtv. 18. §-ának (1) bekezdés második mondatából az következik, hogy főszabály szerint az értesítést az intézkedés alá vont személy maga teheti meg. A Testület álláspontja szerint minden esetben indokolni kell a hozzátartozó vagy más személy értesítésének korlátozását, még azokban az esetekben is, amikor az intézkedő rendőrök az intézkedés alá vont személy helyett maguk értesítik a megjelölt hozzátartozót vagy más személyt. A korlátozás tehát soha nem lehet mérlegelés nélküli, automatikus mozzanat. A Testület, mérlegelve azt, hogy a panaszost az intézkedő rendőrök – a Testület rendelkezésére álló információk szerint – indokolás nélkül korlátozták a hozzátartozó vagy más személy értesítéséhez való jogában, ugyanakkor végső soron a megjelölt személyt a Rendőrkapitányság értesítette, úgy ítélte meg, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga csekély mértékben sérült.

A 141/2018. (VI. 14.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte, hogy számára megtiltották a telefonálás lehetőségét, arra hivatkozva, hogy fogvatartottként erre nincs lehetősége. A Rendőrkapitányság Testület részére rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján az előállítás során valóban megtiltották a panaszos számára, hogy telefonáljon, tekintettel arra, hogy amennyiben lehetőséget biztosítottak volna a panaszos számára mobiltelefonja használatára, az veszélyeztette volna az intézkedés eredményességét, célját. A Rendőrkapitány érvelése a Testület megítélése szerint hibás, ugyanis a Rendőrkapitányság nem tilthatja meg a hozzátartozó vagy más személy értesítését általában minden előállítás során. A Testület álláspontja szerint minden esetben konkrét ügyre

vonatkozóan indokolni kell a hozzátartozó vagy más személy értesítésének korlátozását, még azokban az esetekben is, amikor az intézkedő rendőrök az intézkedés alá vont személy helyett maguk értesítik a megjelölt hozzátartozót vagy más személyt. A korlátozás tehát soha nem lehet mérlegelés nélküli, automatikus mozzanat. A Testület rendelkezésére álló információk alapján a Rendőrkapitányság nem adott magyarázatot arra, hogy konkrét ügyben miért veszélyeztette az intézkedés célját (a Szegedi Járásbíróságra való elővezetés) a hozzátartozó vagy más személy értesítése, vagy a panaszos miért nem volt olyan helyzetben, hogy az értesítést helyette csak az intézkedő rendőrök teheték meg. A hivatkozott – intézkedéskor hatályos – törvényi rendelkezés értelmezéséből nem következik, hogy az előállítás során kizárólag a Rendőrkapitányság értesítheti az intézkedés alá vont személy hozzátartozóját vagy más személyt, sőt a hivatkozott Rtv. 18. §-ának (1) bekezdés második mondatából az következik, hogy főszabály szerint az értesítést az intézkedés alá vont személy maga teheti meg. A Testület rendelkezésére álló információk szerint a Rendőrkapitányság ugyan értesítette a panaszos hozzátartozóját, ugyanakkor a panaszos elmondása szerint ő az ügyvédjét szerette volna értesíteni. E tekintetben nem tisztázható, hogy a panaszos az elővezetés során pontosan mely személy értesítését kérte a panaszos. A Testület, mérlegelve azt, hogy a panaszost az intézkedő rendőrök megfelelő indokolás nélkül korlátozták a hozzátartozó vagy más személy értesítéséhez való jogában, ugyanakkor végső soron a panaszos hozzátartozóját a Rendőrkapitányság értesítette, úgy ítélte meg, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alkotmányos joga csekély mértékben sérült.

1.6.) Azonosítási kötelezettség, az intézkedés tényének és céljának közlése, tájékoztatás a panaszjogról

20. § (1) A rendőrt az intézkedés során

a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy

b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

(2) * A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

(3) A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

(4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a „rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. Fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr

köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.” Az Rtv. 20. §-a tehát a rendőr szolgálati fellépésére és azonosíthatóságára vonatkozó szabályokat tartalmazza, amelyeket a Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészít ki az „udvariassági” szabályok megállapításával. Az Rtv. 20. §-a taxatíve leírja, hogy a rendőr milyen eszközökkel igazolhatja magát (egyenruhája és az azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye), továbbá szól az intézkedések kötelező elemeiről (így például a rendőr köteles a nevét, azonosító számát, az intézkedés tényét és célját közölni, szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni, panasz lehetőségéről tájékoztatást adni).

Mindhárom év viszonylatában kijelenthető, hogy a rendőri intézkedések ezen kötelező törvényi feltételeinek hiánya miatt még mindig nagy számban érkeztek panaszbeadványok a Testülethez, bár jelentős javulás tapasztalható a korábbi évekhez képest. A rendőri intézkedés kötelező formai elemeit – mint látható – a jogalkotó minden részletre kiterjedően igyekezett szabályozni, egészen az alapvető udvariassági formák rögzítésétől az alkotmányossági követelmények előírásáig. Ennek oka minden bizonnyal az, hogy kevés olyan élethelyzet van, amikor ilyen erős hatalmi és érdekkülönbség áll fenn a közvetlenül kapcsolatba kerülő ügyfél és hatóság között, miközben az eljárási cselekményeket (melyekhez a hatóság eszköztára meglehetősen széles) is minél szűkebb időkeretbe kell szorítani.

A részletes jogszabályi előírások ellenére mégis rendkívül általánosnak mondható az a panasz, hogy a rendőrök intézkedéskor nem közlik a nevüket, azonosító számukat, nem mutatják fel a jelvényüket és nem közlik – gyakran kérésre sem – az intézkedésük tényét, célját, jogalapját vagy a panaszos tájékoztatásra vonatkozó kérésére, csak az a választ adják, hogy „ott a névkitűző és a jelvény, olvassa le az adatokat”.

Sajnos az ilyen jellegű kifogások kapcsán is elmondhatóak az Rtv. 2. §-ánál kifejtettek, azaz, hogy a Testület a legtöbb esetben nehéz helyzetben van, mivel ezeket a körülményeket az ügyek többségében nehéz rekonstruálni még felvilágosítás-kéréssel is. Így a Testület legtöbbször nem tud érdemben állást foglalni, mivel a panaszosok tipikusan azt állítják, hogy az intézkedő rendőrök nem közölték a nevüket, azonosító számukat, az intézkedés tényét, célját, jogalapját, és nem adtak tájékoztatást a panaszjog gyakorlásának lehetőségeiről sem. A rendőrségi jelentésekben ugyanakkor ennek teljesen az ellenkezője olvasható, vagyis hogy a rendőr a szabályokat maradéktalanul betartva, köszönve, tisztelegve kezdte meg az intézkedést; más kívülálló harmadik személy pedig ritkán van jelen ilyen szituációkban, aki valamelyik tényelőadását megerősíthetné.

Amint azt a Testület a korábbi években is számos állásfoglalásában kifejtette, az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést foganatosító személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszát, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alkotmány 64. §-ban biztosított

panaszjogra tekintettel.

A Testület a *99/2017. (V. 25.) számú állásfoglalásban* megállapította: azzal, hogy a panaszos személyesen akart a rendőri szervnél panaszt tenni, de a helyszínen a rendőr azt közölte vele, hogy rendszerhiba miatt azt nem felvenni, ezért menjen át egy másik rendőrkapitányságra, a rendőrség nem járt el megfelelően. Tekintettel arra, hogy a panaszos határidőben előterjesztette a Testületnél a panaszát, a jogorvoslathoz való jogát nem érte sérelem, de a Testület indokoltnak találta a tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelmét megállapítani.

A *145/2017. (VII. 6.) számú állásfoglalásban* vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a panaszt áttette az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

A panaszos beadványában előadta, hogy a B. Rendőrőrs állományához tartozó rendőr intézkedése során nevét és beosztását a panaszos kérése ellenére nem közölte. Ennek a rendőrnek jelenlétében a panaszos édesanyja és a panaszos édesanyjának barátnője többször életveszélyesen megfenyegették a panaszost, annak volt feleségét és gyermekeiket. A panaszos előadása szerint a rendőr a fenyegetésben tevékenyen részt vett, mivel a panaszost és volt feleségét folyamatosan előállítással, gyerekeit pedig állami gondozásba vétellel fenyegette. A panaszos véleménye szerint a rendőr magatartása is zaklató és félelemkeltő volt, a panaszos gyermekei az eset után folyamatos nyugtatásra szorultak.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri intézkedést jogszerűen és indokoltan foganatosították a rendőrök. Az intézkedés során a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható a rendőrök fenyegető fellépésének vonatkozásában a bizonyítékok csekély volta miatt. A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély sérelme állapítható meg abban a vonatkozásban, hogy az intézkedő rendőr szabályos igazolás megtörténtét nem támasztotta alá a rendőri dokumentációban.

A Testület megállapítása szerint az *142/2017. (VII. 6.) számú állásfoglalás* alapjául szolgáló ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor. A Testület a panaszt áttette az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

A panaszos felháborodása a rendőri intézkedéssel kapcsolatban abból adódott, hogy nem értette, hogy miért szondáztatták meg álló jármű mellett, mikor feleségénél volt a kulcs. Ha a rendőr úgy gondolta, hogy vezetés közben fogyasztott alkoholt, miért nem ott a helyszínen végezte el a szondáztatást.

A Testület megállapítása szerint a panaszos gyanú felkeltésére alkalmas viselkedése nyomán a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. A Testület megítélése szerint a rendőr kezdeti intézkedése során megfelelően teljesítette kötelezettségét, azonban elmulasztotta a panaszos megfelelő tájékoztatását azzal kapcsolatban, hogy őt intézkedés alá vonta és nem hagyhatja el a helyszínt. Ezek alapján megállapítható, hogy csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. A Testület arra a megállapításra jutott, hogy az igazoltatás vonatkozásában nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga, és azáltal sem, hogy a vele való első interakció során nem szondázták meg. Az előállítás vonatkozásában a Testület megítélése szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga, mivel arra kellő jogalap birtokában került sor; illetve az előállítás az elérni kívánt céllal arányos volt, és annak hossza sem volt jogsértő.

A Testület a 160/2018. (VII. 12.) számú állásfoglalásának alapul fekvő tényállása szerint a panaszos és egy kollegája egy lakótelepen ablakcserét kínált fel a lakóknak, és az egyik rendőr lakásába is becsengetett ezzel a céllal, ahol a két gyermeke tartózkodott otthon. Értesítették apjukat, aki civil ruhában, saját gépkocsival jelent meg a helyszínen. Az utcán feltartóztatta a panaszost (közben értesítette az illetékes rendőrkapitányság rendőreit), majd „Jó napot! Rendőség!” szavakkal köszöntötte, és megkérdezte, milyen joron ment be magánlakásba az ott tartózkodók engedélye nélkül, illetve azonnal elkérte személyi igazolványát. A Testület a bizonyítékok alapján egyértelműen úgy foglalt állást, hogy a magánlaksértés sértettje rendőrként került interakcióba a panaszossal (szolgálatba helyezte magát), viszont nem tett eleget az azonosításra vonatkozó kötelezettségének, úgy kérte el a személyi igazolványát. A rendelkezésre álló hangfelvétel ezen jogsértő magatartás mellett azt is bizonyította, hogy a rendőr szinte végig fennhangon, és több esetben lekezelően beszélt a panaszossal, illetve megalázó megjegyzéseket tett az az irányába, ami miatt a Testület ez emberi méltósághoz való jog súlyos sérelmét mondta ki. **(Rtv. 2. §)**

A Testület 301/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalásában megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga csekély mértékben sérült a panasztételi lehetőségről való tájékoztatás elmaradása miatt. Az Rtv. a panasztételi jogról való tájékoztatás tekintetében egyértelműen rendelkezik, az intézkedő rendőr kötelességévé teszi a tájékoztatás megadását. Jelen esetben nem merült fel olyan körülmény, amely miatt az intézkedő rendőr úgy ítélné volna meg, hogy az intézkedés célját, eredményességét veszélyeztette volna azzal, hogy a panaszosnak a szükséges tájékoztatást megadja. A rendőrnek azon esetekben is kötelessége a tájékoztatás megadása, amikor semmilyen konfliktus nem merül fel az intézkedés alá vont személlyel kapcsolatban, és a rendőr megítélése szerint nem indokolná a panasztételt semmilyen körülmény. Olyankor is jogszabály kötelezi a rendőrt a felvilágosítás megadására, amikor a rendőr jogszerűen és szakszerűen jár el a teljes, konfliktusmentes intézkedés során. Egyetlen aspektusban sem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az általa valótlanságként megjelölt jegyzőkönyvben rögzített tartalmak kapcsán. Nem megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme abban a kérdésben, hogy a panaszos férjét segítette-e a rendőség abban, hogy eljusson a kórházba a feleségéhez és a lányához. A Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a tájékoztatási kötelezettség tekintetében.

A 90/2018. (IV. 19.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos és gyermeke iskolája közötti vitás helyzetben került sor rendőri intézkedésre. A Testület – többek között – vizsgálta a rendőség Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének teljesítését. A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az is megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök a panasszal érintett első esetben felhívták a panaszos figyelmét arra, hogy az intézkedésekkel szemben panaszt tehet, továbbá a panasszal érintett második intézkedés során a panaszos felírta – amellyel szemben az intézkedő rendőröknek kifogása nem volt – az intézkedő rendőrök azonosító számát. Elmondható ugyanakkor, hogy a hang- és videófelvevételek tanúsága szerint az intézkedő rendőrök nem részletezték, hogy pontosan milyen formában tehet panaszt, valamint azt sem, hogy e panasztételi lehetőségekre milyen határidő keretében van lehetősége, holott mind az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése, mind a Szolgálati Szabályzat 5. § -ának (6) bekezdése alapján ez kötelezettségük lett volna. A Testület mérlegelve azt, hogy az intézkedő rendőrök panasztételi lehetőségekről szóló tájékoztatója nem maradt el, ugyanakkor az nem is volt teljes körű, úgy ítélte meg, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga csekély mértékben sérült.

A 293/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos előadta, hogy egy szomszédjával hosszú ideje húzódó közúthasználati vitában a helyi körzeti megbízott nem jár el érdemben. A panaszos a konkrét intézkedés kapcsán sérelmezte, hogy a körzeti megbízott nem tájékoztatta őt a panasztételi lehetőségekről. A Rendőrkapitányság elismerte, hogy a panasszal érintett esetben a körzeti megbízott nem adott tájékoztatást a panaszosnak a panasztételi lehetőségekről, mivel álláspontja szerint nem történt rendőri intézkedés. A Testület megítélése szerint azonban történt rendőri intézkedés, méghozzá az Rtv. 32. §-a szerinti felvilágosítás kérés, ennek megfelelően pedig a körzeti megbízottnak – az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének, valamint a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (6) bekezdésének megfelelően – tájékoztatnia kellett volna a panaszost a panasztételi lehetőségeiről. Mindemellett azonban a panaszos – saját elmondása szerint – az intézkedést követően a segélyhívó számon keresztül kapott felvilágosítást a panasztételi lehetőségekről, így határidőben elő tudta terjeszteni beadványát. Mindezek alapján a körzeti megbízott mulasztása csekély mértékben sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

A Testület a fentebb említett, 106/2019. (IV. 4.) számú állásfoglalásának alapul fekvő tényállása szerint a panaszos – aki huzamosabb ideje nem tudott kiskorú gyermeke hollétéről, mivel a gyermek édesanyja nem biztosította a kapcsolattartást – azért hívta fel a segélyhívó számot, hogy rendőrök menjenek a helyszínre és dokumentálják azt, hogy eredménytelen volt a panaszos próbálkozása a kapcsolatfelvétellel. A BRFK TIK ügyelete a panaszos többszöri kérése ellenére, sem mutatkozott be, nem közölte jelvéyszámát. A rendőrség a panasz ezen részével összefüggésben úgy nyilatkozott, hogy „nem tekinthető alapjogi sérelmet okozó mulasztásnak a bemutatkozás elmaradása abban az esetben, ha a kapcsolatfelvétel során a személy beazonosíthatóvá válik”, „... a név és jelvéyszám közlése ez esetben nem releváns, hiszen a jogérvényesítéshez szükséges információk a rögzített telefonvonalak és az informatikai bejelentkezések egyedisége során beazonosíthatóvá válnak.” Maga a rendőr pedig azt közölte a panaszossal: ha intézkedést kezdeményez vele szemben, akkor kell csak bemutatkoznia, de akkor ő is elkéri a panaszos igazolványát. A Testület kimondta: téves az a rendőri álláspont, ha a rendőr intézkedést kezdeményez az állampolgárral szemben, akkor lenne köteles bemutatkozni, de akkor el is kéri az érintett személyazonosító igazolványát. Amennyiben nincs az intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény, úgy az intézkedés kezdete előtt kell eleget tenni a törvény által előírt azonosításra vonatkozó kötelezettségnek. Jelen ügyben történt rendőri intézkedés: a rendőr tájékoztatást adott a panaszosnak, interakcióba került vele. A Testület megállapítása szerint a rendőr nem tett eleget az azonosításra vonatkozó kötelezettségének, azonban a panaszos rendelkezett a rendőr beazonosításához szükséges adatokkal (megjegyezte a telefonbeszélgetés időpontját), illetve a rendőrség biztosította a felvételek alapján a jogérvényesítéshez szükséges információkat, ezért a tisztességes eljáráshoz való joga csak csekély mértékben szenvedett sérelmet.

A 108/2019. (IV. 4.) sz. állásfoglalás alapjául szolgáló tényállás szerint a rendőrök közlekedésrendészeti feladatuk ellátása során állították meg a panaszost, akinél közúti szabályszegéseket (az előzés, illetve a jármű kivilágítása szabályainak megsértését). A Testület a panaszos megállítást, intézkedés alá vonását és igazoltatását jogszerűnek és indokoltnak ítélte meg, azonban azt a körülményt, hogy a rendőrök azt a tájékoztatást adták a panaszosnak: amennyiben az intézkedéssel kapcsolatban panaszt kíván tenni, azt bármelyik rendőri szervnél 8 napon, illetve a Testületnél 20 napon belül megteheti, jogsértőnek minősítette. Tekintettel arra, hogy a panaszos határidőben terjesztette elő panaszát a

Testülethez, a tisztességes eljáráshoz való jogának csekély mértékű sérelméről döntött. A panaszos azonban sérelmezte azt is, hogy a helyszínen a rendőrök nem adtak az **Rtv. 24. §**-a szerint megfelelő tájékoztatást a helyszíni bírság kiszabása, illetve a feljelentés alapján lefolytatandó szabálysértési eljárás közti különbségről. Az intézkedő rendőr a helyszíni bírság lehetőségét azért nem ajánlotta fel, mivel halmazati elkövetés valósult meg. Ezzel összefüggésben a Testület rámutatott: jogszabály nem zárja ki a helyszíni bírság kiszabásának lehetőségét két szabálysértés elkövetése esetén sem, ezért a rendőri tájékoztatás nem volt jogszerű, ami által (csekély mértékben) sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

Az 154/2019. (V. 9.) számú állásfoglalásban vizsgált ügyben a panaszos egy politikai rendezvény közelében tartózkodott, amikor több rendőr intézkedés alá vonta, a panaszos többek között sérelmezte, hogy a rendőrök az intézkedés során nem tudták megjelölni az intézkedés jogalapját, az intézkedés okát.

A rendőri jelentések szerint rendőri intézkedést, a napszaknak megfelelő köszönéssel kezdte, majd az intézkedés alá vont személyeknek megadta a nevét, jelvéyszámát, szolgálati helyét, közölte velük, hogy intézkedés alá vonja őket, valamint azt is, hogy az intézkedés célja a személyazonosságuk megállapítása, a TEK felkérésére az Rtv.7.§ alapján. Ekkor az igazoltatott személyek elővették mobiltelefon készülékeiket, mondván, innentől rögzítik a rendőri intézkedést. Továbbá megkértek, hogy ismételve mondja el az eddig elhangzottakat. Ennek a kérésnek is eleget tett, majd folytatta a megkezdett intézkedést és felszólítottam őket a személyi okmányaik átadására.

A videóanyagból látszik, hogy a rendőr valamikor korábban már azonosította magát, de a panaszos kérésére azt nem ismétli meg. A panaszos tájékoztatást kér arról, hogy mi indokolta a vele szembeni igazoltatást, bűncselekményt vagy szabálysértést követett-e el. Kéri, hogy a rendőr jelölje meg a jogalapot. Az intézkedő rendőr először a társszerv kérésére hivatkozik, majd bűnüldözési, szabálysértési és migrációs érdekre. Majd a vitát lezárja azzal, hogy „ez nem a jogi ki mit tud” és felhívja a panaszos figyelmét arra, hogy amennyiben nem igazolja magát szabálysértést követ el.

A rendőr az Rtv. 20.§ alapján csak az intézkedés tényét és a célját köteles megjelölni, ugyanakkor az Rtv. 24.§ a rendőr kötelezettségévé teszi, hogy a szükséges felvilágosítást megadja a hozzáfordulónak. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a rendőrtől elvárható lett volna, hogy meg tudja mondani, hogy mi indokolta az intézkedést, és mi az intézkedés jogalapja (A szöveg kontextusból kiderül, hogy a panaszos inkább az intézkedés okát, mint a jogalapját szeretné tudni.) Ez a felvétel tanúsága szerint nem történt meg megfelelően. A Testület már több esetben kifejtette, hogy nem csupán a közlés elmaradása, hanem a túl sok, felesleges és nem releváns információ is sérelmet okoz (ld. pl. ha a bilincselés okaként valamennyi – de valójában nem releváns - bilincselési okot meghivatkozza a rendőrség). Mindezek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

1.7.) A rendőrség segítségnyújtási és tájékoztatási kötelezettsége

24. § 1) A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

(2) * A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne.

(3) A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.

(4) * A rendőrt a jogainak érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására. Ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik, és a személyazonosságát igazolja, a rendőr a kérést teljesíti. Az igazoltatott adatait - a 24/A. § (1) bekezdésében foglaltakat kivéve - a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha az adatokhoz fűződő jogosultságát hitelt érdemlően igazolja.

(5) Ha az igazoltatást kérő az igazoltatást követő 8 napon belül az adatok kiadását nem kéri, vagy a jogosultságát nem igazolja, az igazoltatottnak a (4) bekezdés alapján felvett adatait meg kell semmisíteni.

(6) Az adatok kiadásáról az igazoltatott személyt írásban értesíteni kell. Az értesítésben közölni kell az igazoltatást kérő igényének indokait. Ha az igazoltatott kéri, az igazoltatást kérő személyazonosító adatait vele közölni kell.

A 183/2017. (VII. 27.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló panaszbeadvány szerint a panaszos azt sérelmezte, hogy egy elhúzódo közlekedésrendészeti ellenőrzés keretében a rendőrök vele szemben szabálysértési feljelentést tettek, és a rendőrség a szabályszegést tévesen jelölte meg a jegyzőkönyvben: a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzéseire vonatkozó szabályok megsértése helyett a biztonsági öv használatára vonatkozó szabályok megsértése rovatot húzta alá a rendőr, holott a rendőri intézkedés során mindvégig azt jelölte meg a rendőr, hogy a panaszos a fényjelző készülék sárga jelzésénél fordult be, és már a tilos jelzésen haladt át. A Testület a téves dokumentáció miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, mértékét azonban csekélynek értékelte.

Úgyszintén a tisztességes eljáráshoz való jog csekély fokú sérelmét állapította meg a Testület a 269/2017. (XII. 14.) számú állásfoglalásban. A panaszos – akinek vonatkozásában a bíróság jogerős határozattal rendezte a kiskorú gyermeke láthatását – az iskolához, illetve a gyermek édesanyjának lakásához is rendőri segítséget kért, hogy találkozhasson gyermekével, azonban a rendőrök az iskolából kitesékelték, a második esetben pedig nem nyújtottak neki segítséget, hogy láthassa gyermekét, és álláspontja szerint a rendőri intézkedés diszkriminatív jellegű volt. A Testület a panaszos által rendelkezésre bocsátott hangfelvétel alapján megállapította, hogy a rendőrök az iskolánál nem jártak el megfelelően: nem közölték az intézkedésük okát, nevezetesen azt, hogy az Rtv. 24. §-a alapján, mivel az iskola segítséget kért, azért intézkedtek, illetve igazoltatták a panaszost. A gyermek édesanyjának lakásánál történt segítségnyújtást ugyanakkor a Testület megfelelőnek, a rendőri intézkedést pedig részrehajlásmentesnek találta. Rámutatott ugyanakkor, hogy a kapcsolattartási ügyekben akkor jár el helyesen a rendőr (amellett, hogy megfelelően türelmes, és toleráns), ha objektíven, tárgyilagosan jár el az intézkedés során, magánvéleményét nem fejt ki, kerüli a személyeskedést.

A 239/2017. (XI. 9.) számú állásfoglalásban vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor. A panaszos két azonos napon történő intézkedéssel kapcsolatban tett panaszt. Az első szerint panaszolta, hogy az intézkedés során nem kértek a helyszínen lévőktől személyi igazolványt, a másodikban pedig azt sérelmezte, hogy a rendőrségen nem vették fel a feljelentését. A Testület megállapította, hogy 2017. február 12-én 18 óra 45 perckor a rendőrség kellő jogalap birtokában járt el és vonta intézkedés alá a panaszost, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök az azonosítási kötelezettségüknek eleget tettek-e, azaz a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme ebben a tekintetben nem megállapítható. Nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga azért, hogy az intézkedő rendőr „bemondás” útján állapította meg a helyszínen tartózkodó személyek személyazonosságát. A 2017. február 12-én 20 órakor történő események időtartama által nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga, az arányosság követelményének megfelelően járt el a szolgálatirányító. Megállapítható, hogy a rendőr által a panaszosnak nyújtott tájékoztatás téves voltára tekintettel csekély mértékben sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

A 63/2018. (III. 8.) számú állásfoglalásban a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának súlyos sérelmét állapította meg, amikor a rendőrök több ízben mentek ki a panaszos és élettársa lakásához, első ízben azért, mert a nő bejelentése szerint a panaszos őt bántalmazta, második alkalommal pedig azért, mert a nő rendőri segítséget annak érdekében, hogy a panaszossal közös két kiskorú gyermeket a lakásból elvihesse. A rendőrök a második alkalommal történt rendőri intézkedés során azt a felvilágosítást adták a panaszosnak, hogy az élettársa az „anyai jogait” kívánja gyakorolni, ami miatt elviszi a gyerekeket. Felvilágosítást adott továbbá arról a rendőr, hogy milyen gyámügyi lépéseket tehet a panaszos a gyerekek láthatása érdekében. Adtak arra vonatkozóan is tájékoztatást a panaszosnak: amennyiben az élettársa ellen korábban elkövetett cselekményt megismétli, úgy helye lehet távoltartásnak, illetve annak érdekében előállítását is foganatosíthatják. Jelen ügyben a rendőrök akkor jártak volna el jogszerűen, ha a bejelentés megalapozottságáról való megbizonyosodást követően a felek személyazonosságát megállapítják, őket meghallgatják, és a tényállást tisztázzák, majd pedig a szükséges tájékoztatást megadják: a szóban forgó jogvita eldöntésére nincs hatáskörük, másrészt arról is, hogy jogaiknak mely hatóság előtt szerezhetnek érvényt. Továbbá elhangozhatott olyan tájékoztatás: bántalmazás észlelése esetén helye van előállításnak, illetve helye lehet kényszerítő eszköz alkalmazásának; megelőző távoltartás esetén pedig helye lehet előállításnak. A Testület kimondta: „az anyai jogok” érvényesítéséről történő felvilágosítás helytelen volt. Nincs ugyanis olyan kategória, hogy „anyai jogok” (ahogyan „apai jogokról” sem rendelkezik jogszabály. Létezik az apai jogállás, illetve az anyai jogállás kérdése, azonban egészen más tartalommal bír.). Szülői jogokat és kötelezettségeket említ az Alaptörvény XVI. cikke, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény is. Mivel nem született jogerős határozat, amely a rendőri intézkedések időpontjában a szülői felügyeleti jog gyakorlására jogosult szülőt meghatározta, továbbá a gyermekek elhelyezése, tartása és a láthatás kérdését rendezte (és a rendőrségi iratok is azt támasztották alá, hogy az intézkedő rendőrök a fennálló családjogi helyzetről tudomással bírtak), ezért a szülők ezen jogukat és kötelezettségeiket közösen, illetve azonos módon gyakorolták és teljesítették. Ez azt jelenti, hogy a panaszosnak az élettárssal azonos jogai és kötelezettségei voltak a közös, kiskorú gyermekek tekintetében. A rendőrség részéről – a fenti okfejtés alapján – legfeljebb a bűnmegelőzési célú jelenlét, illetve intézkedés (valamint a

megelőző távoltartásról való kioktatás) lehet okszerű és jogszerű. Ugyanebben a panaszügyben a Testület azt is megállapította, hogy a rendőrök egyik alkalommal sem tettek eleget a szolgálati fellépésre vonatkozó törvényi kötelezettségüknek (**Rtv. 20. §**): az első ízben megjelenő rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy nem kezdeményeztek a panaszossal szemben intézkedést, ezért csak a napszaknak megfelelően köszöntek, az azonosítás elmaradt, és az intézkedés célját sem közölték, illetve a panaszos a neki adott felvilágosítás során nem kérte el adataikat, egyébként pedig a rendőröket a szolgálati egyenruhán elhelyezett névtábla és szolgálati jelvény igazolta. A rendőrség érvelését az azonosításra vonatkozó kötelezettség teljesítése tekintetében a Testület nem tudta elfogadni: azzal, hogy a rendőrök beléptek a panaszos magánlakásába, és a panaszos kérdéseire tájékoztatást adtak – noha az Rtv. 24. §-a szerinti felvilágosítás-adás nem az Rtv. V. fejezetében található – intézkedésnek minősül. Az az érvelés továbbá nem elfogadható, hogy a névkitűző és azonosító jelvény az egyenruhán volt szabályosan, és a panaszos nem kérte az adataikat. Az azonosításra vonatkozó kötelezettség teljesítése nem az állampolgár kérése alapján történik, hanem a törvény előírása szerint. Ezen túlmenően is elvárható azonban, hogy egy magánlakásba belépő rendőr a napszaknak megfelelő köszönés mellett bemutatkozzon. (Több állásfoglalásában rámutatott arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog – amiről való kioktatás elmaradását a panaszos szintén sérelmezte –, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést foganatosító személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszát, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított panaszjogra tekintettel.) A második alkalommal történt rendőri intézkedés tekintetében a rendőrök szintén mulasztottak akkor, amikor a szintén csak a napszaknak megfelelően köszöntek, de nem mutatkoztak be, illetve az azonosításukhoz szükséges egyéb adataikat sem közölték, viszont egyenruhájukon a névkitűző és az azonosító jelvény kinn volt, illetve a panaszos nem kérte az adataikat. Ugyanezen állásfoglalásban továbbá a Testület megállapította azt, hogy a rendőri bánásmód sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát (**Rtv. 2. §**): a rendőrök ugyanis sürgették a panaszost, mivel a panaszosnak többször el kellett ismételni az ügyben szükséges tájékoztatást, már egy órája voltak a helyszínen a rendőrök, miközben az ügyelet többször hívta őket, hogy vonuljanak más helyszínre. Ezért a rendőrök azt közölték a panaszossal, hogy „akadályozza” a rendőrök munkáját. A Testület megállapította: a tisztességes eljárásjog súlyos fokú sérelmét eredményezi a rendőrség az a fajta magatartása, hogy az intézkedés alá vont személyt – amikor is a magánszférájába, családi életébe avatkoznak be – sürgetik a döntéshozatalban olyan kérdésben, amelynek eldöntésére egyébként nincs is hatáskörük. A rendőrségi iratok szerint a rendőrök bűnmegelőzési célból voltak jelen a panaszos bérleményében, a gyermekek elvitelében jogszerűen nem segíthettek. A panaszos tisztességes eljáráshoz való joga szenvedett csorbát azáltal is, hogy a rendőrök azt mondták: a panaszos akadályozza a munkájukat, mivel más helyszínen kellene lenniük. A panaszos a rendőrök jelenlétében nem követett el olyan magatartást, amivel ellenszegült a rendőri intézkedésnek, tulajdonképpen a saját érdekeit védte azáltal, hogy szülői jogait kívánta gyakorolni.

A 290/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló tényállás szerint a panaszos egy bejelentett és tudomásul vett rendezvényt (diáktüntetést) követő, az eredeti rendezvényből kivált csoportosulásban („felvonulás”) tartózkodott, amikor annak néhány tagja szabálysértést követett el. A panaszos igazoltatása, adatainak rögzítése a későbbi szabálysértési eljárás lefolytatása érdekében jogszerű és indokolt volt. Azonban a rendőrség mulasztást követett el azáltal, hogy nem hangzott el jól hallható figyelmeztetés a kb. 100 fős tömeg felé a rendőri intézkedések tekintetében. Felvételek alapján továbbá bizonyítható, hogy a panaszos legalább 10 rendőrhöz fordult tájékoztatásért, hogy mi fog történni, azonban egyikük sem adott választ. Az Rtv. 24. §-ában meghatározott tájékoztatási kötelezettség tekintetében a „tőle elvárhatóság” zsinórmértéke nyilvánvalóan jóval magasabb egy rendezvények biztosításában jártas és a konkrét esetben több száz fős rendezvényre kijelölt rendbiztos esetén, mint egy „átlagos” rendőri fellépés alkalmával. Egy rendezvényen a rendbiztos és a helyszínparancsnok részéről a tájékoztatásnak mindig, minden részletre kiterjedőnek, egyértelműnek (és – a technika mai színvonala szerint nem kizárt – dokumentálnak) kell lennie. A biztosításban résztvevő rendőrtől ugyanakkor elvárható az, hogy megjelölje, kihez fordulhat a rendezvény résztvevője, még ha egyéb tartalmú felvilágosítást nem is ad. A tapasztalt mulasztások miatt a Testület megállapította, hogy azok csekély mértékben sértették a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

A 257/2018. (XI. 6.) számú állásfoglalásban a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a bejelentés nyomán, a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett. Az intézkedő rendőrök a fennálló intézkedési kötelezettségüknek megfelelő módon tettek eleget, ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. A panaszos által rágalalmazásként megjelölt cselekményt elkövető szomszéd személyazonossága megállapítást nyert, nem volt szükség az igazoltatásra, ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga. Megállapítható azonban, hogy a rendőr által a panaszosnak nyújtott tájékoztatás téves voltára tekintettel súlyos mértékben sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. A rendőrségi adatszolgáltatás alapján egyértelműen megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök nem megfelelő tájékoztatást adtak a panaszosnak az általa rágalalmazásként megjelölt cselekménnyel kapcsolatban. Az intézkedőknek kötelessége lett volna a panaszost a magánindítvány lehetőségéről tájékoztatni, és amennyiben a panaszos azzal élni kíván, a magánindítványt felvenni. Amennyiben a magánindítvány felvételére lehetőségük a helyszínen nem volt, tájékoztatási kötelezettségük keletkezett volna arra vonatkozóan, hogy a panaszos hogyan tudja indítványát benyújtani a későbbiek során. Mindez igaz akár a panaszos által rágalalmazásként minősített cselekmény, akár a rendőr által becsületsértésként minősített cselekmény kapcsán, mivel mindkettő magánindítványhoz kötött büncselekmény. A rendőr tájékoztatása tehát, mely szerint a panaszos becsületsértés miatt „perelheti” a szomszédot, nem volt megfelelő. Mind a rendőrök, mind a panaszos által elmondottak alátámasztják, hogy a Be. 378. (2) bekezdése (Magánindítványnak kell tekinteni a magánindítvány előterjesztésére jogosult feljelentését és bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja.) szerinti nyilatkozat megtörtént, a panaszos a rendőrök tudomására hozta, hogy az általa elkövetőként megjelölt személy büntetőjogi felelősségre vonását kívánja. Erre tekintettel a Testület nem fogadja el a kapitányságvezető azon álláspontját, mely szerint a magánindítványt „a helytelen, de lényegét tekintve egyértelmű tájékoztatás ellenére a panaszos a helyszínen nem terjesztett elő”. A panaszosnak nem volt lehetősége arra, hogy előterjessze a szükséges magánindítványt, mivel a tájékoztatás olyan mértékben helytelen, és téves volt, amely által a panaszost megakadályozták a

magánindítvány előterjesztésében. Az S. településen szolgálatot teljesítő rendőrök kiérkezése kapcsán nem megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme.

A 293/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos előadta, hogy egy szomszédjával hosszú ideje húzódó közúthasználati vitában a helyi körzeti megbízott nem jár el érdemben. Konkrét ügyben a körzeti megbízott kiment a helyszínre, felvilágosítást kért a panaszostól, amely felvilágosítás alapján úgy ítélte meg, hogy nincs bűncselekményre, vagy szabálysértésre utaló körülmény. A körzeti megbízottnak ugyanakkor segítségnyújtási és felvilágosítás adási kötelezettsége keletkezett a panaszos és szomszédja közötti vita megoldásának lehetséges jogszerű módjai tekintetében. A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága alapján nem rekonstruálható egyértelműen, hogy a körzeti megbízott milyen tartalmú felvilágosítást adott a panaszos számára az ő és szomszédja közötti elhúzódó vita vonatkozásában, ugyanakkor a Testület figyelembe vette, hogy – a Testület rendelkezésére álló információk szerint – korábban több rendőri intézkedés is történt, valamint a panaszos személyesen is járt a Rendőrkapitányságon, amely alkalmakkor kapott tájékoztatást a vitás ügyével kapcsolatban. A fentieknek megfelelően a Testület, arra a következtetésre jutott, hogy a körzeti megbízott a helyszín nem adott elvárható szintű felvilágosítást a panaszos számára a vitás ügyéhez kapcsolódó segítségkérése alapján, így – az eset összes körülményének mérlegelése alapján – csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

A 199/2019. (VII. 15.) sz. állásfoglalás tényállása szerint a panaszos amiatt hívta fel több ízben a segélyhívó számot, mert lakásukhoz közeli építkezésen nagy zajjal járó tevékenységet folytattak egy hétvégi időpontban (amikor is a helyi önkormányzati rendelet szerint tilos ilyen tevékenységet folytatni). A kiérkező rendőrök adatgyűjtést végeztek: az építésvezetőt meghallgatták, majd pedig telefonon az építkezés vállalkozójával beszéltek. Ugyanakkor nem győződtek meg arról, hogy az említett építkezés rendelkezik-e a szükséges dokumentummal (jegyzői engedéllyel), mivel az nem volt ott az intézkedés helyén és idején, illetve azt az építési vállalkozó sem vitte a helyszínre. A Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség csak részben tett eleget tett intézkedési kötelezettségének: a rendőrök hiányosan végezték el az adatgyűjtést, ami alapján nem zárták ki a jogsértés lehetőségét, ami által sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve az otthon tiszteletben tartásához való joga.

2. Az egyes rendőri intézkedésekkel kapcsolatos ügyek

2.1.) Igazoltatás

29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

(2) Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

(3) Ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét, idejét és okát, valamint - az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felkérés teljesítése esetén - az igazoltatott személy lakóhelyét, tartózkodási helyét.

(4) A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosítás megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

(5) A igazoltatás vagy a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén az előállítás csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.

(6) A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja szükségessé teszi.

(7) Az igazoltatás során rögzített adatokat - kivéve, ha ezek büntető- vagy szabálysértési eljárásban kerülnek felhasználásra - az intézkedés befejezését követő száznyolcvanadik napon meg kell semmisíteni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a 24. § (4) bekezdése szerinti igazoltatás során rögzített adatok 24. § (5) bekezdésében meghatározott törlési idejére.

(8) E § alkalmazásában személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni.

29/A. § (1) Ha az igazoltatott személyazonossága a 29. § (2) bekezdése alapján nem állapítható meg, - a 29. § (4) bekezdésében meghatározottakon túl - a 2004/512/EK tanácsi határozattal létrehozott vízuminformációs rendszerben (a továbbiakban: Vízuminformációs Rendszer) tárolt adatokkal történő összevetés céljából a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet) szóló, 2008. július 9-i 767/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: VIS rendelet) 20. cikke alapján történő ellenőrzés céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott célből rögzített ujjnyomat-adat - a 29. § (7) bekezdésétől eltérően - kizárólag a VIS rendelet 20. cikke szerinti keresés elvégzéséhez, annak befejezéséig kezelhető, ezt követően haladéktalanul törölni kell.

A Testület fennállása óta szinte minden érdemi panaszügyben vizsgálta az igazoltatások jogszerűségét. Ennek oka nemcsak az, hogy a legtöbb panaszbeadvány igazoltatást (vagy azt is) kifogásolt, hanem az is, hogy ez az egyik leggyakrabban előforduló rendőri intézkedés és általában más intézkedéseknek is az előfeltétele.

Az Rtv. 29. § taxatív módon, a következőképpen sorolja fel az igazoltatás okait. Eszerint a rendőr közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, az igazoltatott vagy más személy jogainak védelme érdekében igazoltathat. Ehhez képest a 2014-2016. év közötti időszakban is többször volt tapasztalható, hogy a törvényben tételesen fel nem sorolt okot közölnek a rendőrök az érintettel az igazoltatás okaként.

Az esetek jelentős részében az igazoltatás oka valamilyen jogellenes cselekmény – szabálysértés vagy bűncselekmény – elkövetésének a gyanúja volt. Ezekben az ügyekben a Testület újfent hangsúlyozta, hogy a Testület a szabálysértés/bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, ugyanis a Testület nem járhat el hatóságként, így a felelősség fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítására hatásköre nem terjed ki. Annak megállapításához azonban, hogy a rendőrség kellő körültekintéssel és megfelelő jogalapra hivatkozva jár-e el azon esetekben, amikor szabálysértés/bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt vonja intézkedés alá a panaszost, elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a jogellenes cselekmény valamilyen fokú gyanúja felmerülhetett-e az adott esetben.

A 217/2017. (IX. 28.) számú állásfoglalásban a Testület a panaszos személyes adatok védelméhez, a tisztességes eljáráshoz való jogának súlyos sérelmét állapította meg, illetőleg kimondta azt is, hogy az egyenlő bánásmód követelménye sérült a rendőri intézkedés során, amikor is a hajléktalan panaszost igazoltatták, és annak okaként az „általános igazoltatást”, illetve a fokozott ellenőrzést jelölték meg a rendőrök. A rendőrség tájékoztatása szerint fokozott ellenőrzés volt érvényben az egész ország területén a kérdéses időpontban annak érdekében, hogy a rászoruló személyeket a téli időjárási viszonyok következtében fenyegető veszélyhelyzetektől megóvják. A panaszolt esetben azonban a kiadott ORFK utasításban meghatározottak nem álltak fenn: a panaszost nem körzeti megbízott és nem elhagyatott (ritkán lakott részen) igazoltatta, nem adtak neki tájékoztatást a legközelebbi rendőri szerv, illetve a karitatív szervezetek szolgáltatásairól és elérhetőségéről, nem egy, az állapotánál fogva láthatóan rászoruló, önmagáról tartósan vagy a téli időjárási viszonyok miatt átmenetileg gondoskodni nem tudó személyről volt szó, akit mentővel kellett elszállítani, továbbá nem kért segítséget a panaszos az elhelyezése érdekében. A panaszossal szemben egyéb intézkedés az igazoltatáson kívül nem történt, vele szemben eljárás nem indult. A Testület továbbá úgy ítélte meg: azzal, hogy a rendőrök más személyt nem vontak intézkedés alá, a panaszost a ruházata és feltételezett hajléktalan státusza alapján igen (illetve a rendőrség egyéb, intézkedést megalapozó körülményt – bűncselekmény / szabálysértés gyanúját – nem jelölt meg), megalapozta az intézkedés részrehajló jellegét. A panaszos által sérelmezett panaszjogról kioktatás megtörténte tekintetében, az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt, a Testület alapjogi sérelmet nem tudott megállapítani.

Az országos rendőrfőkapitány határozatában úgy foglalt állást, hogy az igazoltatás kellő jogalap hiányában történt, ami sértette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát,

valamint az igazoltatás időtartama alatt a szabad mozgáshoz való jogát. Rámutatott arra, hogy a rendőrség hivatkozása – miszerint a panaszos személyes adatait nem rögzítették, annak megismerésére az intézkedő és az igazoltatott közötti bizalmi, kommunikációs kapcsolat kiépítése céljából volt szükség, melynek célja éppen a panaszosnak az időjárási körülményektől való megóvása és a hajléktalan szálló igénybevételére történő felhívása volt – helytelen volt, mivel a hivatkozott ORFK utasításban foglalt intézkedési kötelezettséget megalapozó körülmény (pl. mentővel történő elszállíttatás, elhelyezés érdekében történő segítség kérése) nem merült fel. A rendőr és az intézkedés alá vont személy közötti kommunikáció kialakításának szándéka nem szolgáltat törvényes alapot a személyes adatok megismeréséhez, arra számos más mód is kínálkozik. A rendőrség által hivatkozott, „segítő szándékú” intézkedés nem akadályozza a személyazonosság megállapításának, de önmagában nem is elegendő az intézkedés foganatosításához, ahhoz valamelyik törvényi feltétel megléte elengedhetetlenül szükséges. A panaszos személyes adatainak az igazoltató rendőr által kellő jogalap nélkül történő megismerésével sérült a személyes adatainak védelméhez fűződő alapjoga, azaz bekövetkezett a joghátrány.

A Testület a panaszos személyes adatok védelméhez és a tisztességes eljáráshoz való jogának súlyos sérelmét állapította meg a *70/2017. (IV. 27.) számú állásfoglalásban* is. Az alapul szolgáló beadvány szerint Budapest forgalmas közterületi részén a rendőrök három hajléktalant is igazoltattak, amire felfigyelt a panaszos, ezért a rendőröktől a férfiak igazoltatásának okát megkérdezte (a rendőrség azt a tájékoztatást adta, hogy a környéken sok a hajléktalan, és sokat körözhetnek közülük). A rendőrök azt követően a panaszost is igazoltatták, annak okát azonban nem közölték. A Testület kimondta, hogy a panaszossal szembeni intézkedés jogalap nélkül történt, egyben retorziós jellegű is volt.

Nemcsak az igazoltatás, hanem annak elmulasztása is előidézhethet alapjogi sérelmet az állampolgár vonatkozásában, amire a Testület a *63/2017. (IV. 27.) sz. állásfoglalásban* mutatott rá. Az alapul szolgáló ügyben a panaszos azt sérelmezte, hogy az őt személy szerint ismerő, vele haragos viszonyban álló rendőr a közlekedésrendészeti intézkedés során elfogultan intézkedett. A felnőttkorú panaszost egy ismerőse a kerékpár csomagtartóján szállította. A panaszos a szabálysértés elkövetését nem vitatta, és a Testület is azt állapította meg, hogy a közrend védelme érdekében a rendőrnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. Ugyanakkor azzal, hogy a rendőr a panaszos igazoltatását elmulasztotta, viszont – az arányosság elvének figyelmen kívül hagyásával – a helyszíni intézkedések helyett szabálysértési feljelentéssel élt, valamint a panaszost nem nyilatkoztatta a szabálysértés elkövetésének körülményeiről, illetve felelősségéről, többszörösen és súlyosan sértette a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. A rendőr továbbá az intézkedés kezdetén nem hívta fel a panaszos figyelmét, hogy arról felvételt készít, így a mulasztás szintén sértette a panaszos említett alapjogát. (A Testület a szolgálati fellépésre vonatkozó követelmények teljesítése, illetve a rendőri intézkedés részrehajló jellege tekintetében – az ellentmondó bizonyítékok miatt – nem állapíthatta meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, illetve az intézkedés diszkrimináció tilalmába ütköző jellegét.)

A *162/2018. (VII. 12.) számú állásfoglalásban* a Testület megállapította, hogy a rendőrség a panaszos igazoltatását jogsértő módon hajtotta végre. A fentebb említett ügyben, amikor a panaszos rendőri intézkedést kért a vásárcsarnokhoz, mert ott önkényuralmi jelképek használata büntetnének elkövetését tapasztalta, és a rendőrök végül megjelentek, azonban csak

a panaszost vonták intézkedés alá „spontán demonstrációja” miatt, őt a rendőri intézkedés során nem igazoltatták, személyazonosító iratait először a helyszínrre érkező mentőtiszt kérte el, majd tőle vették át a rendőrök. A helyszínen két okból is jogszerűen igazoltathatták volna a panaszost: egyrészt mint bejelentőt kellett volna már a rendőri fellépés kezdetén tisztázni, illetve adatait rögzíteni, tekintettel arra, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésének gyanújára hívta fel a hatóság figyelmét, másrészt pedig a panaszos járdára festése (ami jogellenes cselekmény gyanúját vetette fel) miatt. Az igazoltatás utólagos foganatosítása sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

A 91/2018. (IV.19.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte, hogy őt igazoltatták. A rendelkezésre álló rendőrségi iratok az igazoltatás alapjául szolgáló körülményt így jellemezték: a panaszos „megjelenése, ruházata és fiatalos mozgása – a korábbi tapasztalatok alapján – arra utalt, hogy esetlegesen kábítószer fogyasztott illetőleg tarthat magánál”. Ennek alapján az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdését megjelölve jogalapként, a panaszost a járőr igazoltatta. A fenti hivatkozott jogszabályi helyek értelmezése alapján egyértelműen elmondható, hogy a rendőrnek azt a személyt kell igazoltatni, akinek a személyazonosságát meg kell állapítani, mert a közrend és közbiztonság, a bűnüldözés és bűnmegelőzés szempontjából vagy más, 29. §-ának (1) bekezdésében megfogalmazott további okból erre szükség van. A Testület számos korábbi állásfoglalásában felhívta a figyelmet arra, hogy az igazoltatás szigorúan célhoz kötött intézkedés, amelyet minden esetben olyan konkrét tényeknek, körülményeknek kell megalapozniuk, amelyek alapján az eljáró rendőr okkal feltételezheti, hogy az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontjában meghatározott valamely cél elérése érdekében az igazoltatásra feltétlenül szükség van. A Testület álláspontja szerint egy tény, vagy körülmény akkor teszi szükségessé az igazoltatást, ha az az objektív mérlegelés szerint a mindenkori tudományos és szakmai – különösen a kriminológiai, illetve kriminalisztikai – álláspontok alapján megalapozottan felveti a rendőri fellépés szükségességét. Minden ezzel ellenkező megközelítés kiüresítené a törvényi rendelkezést. A Testület megítélése szerint az, hogy a panaszos „megjelenése, ruházata és fiatalos mozgása” olyan szubjektív nézőpont, amely még úgy sem felel meg a tudományos és szakmai követelményeknek, hogy a járőr ehhez hozzátette, hogy a korábbi tapasztalatok alapján feltételezte, hogy a panaszos kábítószer fogyaszthatott, vagy tarthatott magánál. Amennyiben a Testület elfogadná, hogy esetlegesen az intézkedő rendőrök pusztán szubjektív nézőpontja elegendő lenne a rendőrség fellépésére, úgy figyelmen kívül hagyná az Alaptörvény egyenlő bánásmódra vonatkozó Szabadság és Felelősség fejezet XV. cikkében foglalt, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) követelményeit. A hivatkozott alaptörvényi és jogszabályi követelmények alapján elmondható, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, azaz Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni. Az Ebktv. 4. §-ának d) pontja alapján az egyenlő bánásmód követelményét a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során (a továbbiakban együtt: jogviszony) kötelesek megtartani. Külön kiemelendő, hogy az igazoltatás érinti az igazoltatás alá vont személynek az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezet VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát is, hiszen az igazoltatás immanens fogalmi eleme a személyazonosság megállapítása. A Testület megítélése szerint a panaszolt ügyben a járőr a pusztán szubjektív nézőpontjára alapozott intézkedése nem biztosított az Rtv. 29. §-ában

foglalt követelményeknek megfelelő célt és jogalapot, súlyosan sértette az Alaptörvény XV. cikkében foglalt egyenlő bánásmód követelményét, valamint a panaszos VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát.

A Testület az 213/2018. (IX. 27.) számú állásfoglalásában az ügy gondos mérlegelése után arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszolt ügyben a rendőrök pusztán szubjektív nézőpontra alapozott intézkedése nem biztosított az Rtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek megfelelő célt és jogalapot, súlyosan sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát, az egyenlő bánásmód követelményét, valamint a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát. A Testület álláspontja szerint egy tény, vagy körülmény akkor teszi szükségessé az igazoltatást, ha az az objektív mérlegelés szerint a mindenkori tudományos és szakmai – különösen a kriminológiai, illetve kriminalisztikai – álláspontok alapján megalapozottan felveti a rendőri fellépés szükségességét. Minden ezzel ellenkező megközelítés kiüresítené a törvényi rendelkezést. A Testület megítélése szerint a panaszos nyugtalan, zavart viselkedése, megjelenése, ruházata olyan szubjektív nézőpont, amely még úgy sem felel meg a tudományos és szakmai követelményeknek, hogy az egyik rendőr ehhez hozzátette, hogy a viselkedése alapján felmerült, hogy szabálysértés, vagy bűncselekményt követhetett el a panaszos. A hangnem és bánásmód körében nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga a szemüveg levetetésének kapcsán. Abban a kérdésben, hogy a panaszossal úgy bántak-e a rendőrök, mint egy kutyával a Testület nem tudott állást foglalni, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme ekörben nem megállapítható.

A Testület 92/2019. (II. 28.) sz. állásfoglalásában az ügy összes körülményének gondos vizsgálatát követően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos igazoltatása nem volt indokolt. A rendőri intézkedés célja a rendőrségi álláspont szerint a konfliktus rendezése volt, melyre a körzeti megbízotti feladatkör speciális jellege miatt került sor. A panaszossal szemben azonban nem merült fel jogellenes cselekmény elkövetésének gyanúja, pusztán a szomszédi vita elsimítása érdekében merült fel annak szükségessége, hogy a panaszos arrébb álljon gépjárművével, azonban ezt a panaszos megtagadta. A Testület elfogadta a panaszosi álláspontot, mely szerint az intézkedők retorziós céllal igazoltatták őt, mivel kezdetben nem volt hajlandó átállni autójával, tehát megtagadta a rendőri kérés teljesítését. A retorziós jelleget támasztja alá az a tény is, hogy a panaszossal való interakció kezdetén a rendőrök nem tartották indokoltnak az igazoltatást, anélkül kérték meg az autóval való arrébbállásra, hogy az adatbázisban ellenőrizték volna, hogy a panaszos a gépjármű tulajdonosa. Csak amikor ezt megtagadta, akkor került sor az igazoltatás foganatosítására.

A Testület véleménye szerint a fent leírt szituáció alapján az Rtv. 29. § (1) a) pontjában rögzített egyik igazoltatási ok sem állt fent, nem volt olyan körülmény, amely alapul szolgálhatott az igazoltatás indokául. Ezért a Testület megállapította, hogy a panaszos igazoltatása jogalap nélkül történt, ami miatt a Testület indokoltnak tartotta megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez fűződő jogának sérelmét.

A 244/2019. (IX. 19.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos egy korábbi intézkedés kapcsán kívánt szóban panaszt tenni, ám őt a rendőrségen igazoltatták. A panaszos álláspontja szerint igazoltatásának oka az ő roma származása volt. A Testület számos korábbi állásfoglalásában felhívta a figyelmet arra, hogy az igazoltatás szigorúan célhoz kötött intézkedés, amelyet minden esetben olyan konkrét tényeknek, körülményeknek kell megalapozniuk, amelyek alapján az eljáró rendőr okkal feltételezheti, hogy az Rtv. 29. §-ának

(1) bekezdés a) pontjában taxatív módon meghatározott valamely cél elérése érdekében az igazoltatásra feltétlenül szükség van. A Testület álláspontja szerint egy tény, vagy körülmény akkor teszi szükségessé az igazoltatást, ha az az objektív mérlegelés szerint a mindenkori tudományos és szakmai álláspontok alapján megalapozottan felveti a rendőri fellépés szükségességét. Minden ezzel ellenkező megközelítés kiüresítené a törvényi rendelkezést, és önkényes intézkedésekre adhatna alapot. A rendelkezésre álló rendőrségi iratokból pusztán annyi derül ki, hogy az igazoltatás jogalapja az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja volt. A Testület hiába kérdezett rá a panaszos igazoltatásának céljára, arra a rendőrségtől válasz nem érkezett, és arra a rendőrség által megküldött iratok tartalmából sem lehetett következtetni. A Testület gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolja a panaszos állítását (és a rendelkezésre álló információk sem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban), valamint – ahol szükséges – nem igazolja intézkedésének célját, úgy a Testület a döntését a panaszos állítására alapozza. A Testület megítélése szerint – a fentiekre tekintettel – az igazoltatás ténye súlyosan sértette az egyenlő bánásmód követelményét, a panaszos tisztességes eljáráshoz való, valamint személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát.

A fentebb már hivatkozott 154/2019 (V.9.) számú állásfoglalásban a panaszos az igazoltatást is kifogásolta, mivel véleménye szerint csak a budai vár oldalában sétálgatott a társával. Eközben a helyszín közelében politikai rendezvényre került sor. A rendőri jelentések rögzítik, hogy a panaszost a TEK kérésére vonták igazoltatás alá a rendezvény befejezését követően, mert a Várkert Bazárnál a miniszterelnök évértékelője zajlott. A rendőr nem tudott arra választ adni, hogy mi indokolta az igazoltatást, ő a társszerv kérésére hivatkozott, illetve a jelentésében az Rtv. 7. §-ára. A rendőri átirat pedig már az Rtv. 7/F. §-t említi.

A rendőri jelentések és a rendelkezésre álló felvételen a rendőr az intézkedés jogalapját többféleképpen határozzák meg: társszerv kérése, bűnüldözési, szabálysértési, illetve migrációs cél, Rtv. 7.§, továbbá az átirat hivatkozik Rtv. 7/F.§-ra is. A Testület az igazoltatás jogszerűségét mind a három hivatkozott jogalap vonatkozásában értékelte.

A rendőri iratok nem említenek olyan körülményt vagy adatot, ami alapján a konkrét esetben az Rtv. 29. §-ának bármelyik fordulata alkalmazható lett volna. A jelentések csupán azt rögzítik, hogy a panaszos társával egy adott helyen volt és a TEK-esek kérték, hogy intézkedjenek velük szemben. A rendőrség nem nyilatkozott arról, hogy az intézkedést megelőzően olyan magatartást tanúsított volna a panaszos, amellyel megsértette a közrendet, vagy veszélyeztette volna a közbiztonságot és nem volt gyanúsítható sem bűncselekmény, sem szabálysértés elkövetésével sem. A 29. § három további fordulatának alkalmazása jelen esetben szintén egyértelműen kizárható volt. (Noha a rendőr a helyszínen a bűnüldözési érdeket, a szabálysértési érdeket, illetve a migrációs érdeket jelölte meg.)

A rendőrség ugyan nem hivatkozott rá, de a körülmények miatt a Testület szükségesnek tartja felhívni a figyelmet a 153/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalásában rögzített gondolatokra. „Az aktuális kormánnyal egyet nem értők sem zárhatók el attól a lehetőségtől, hogy egy állami ünnepen (illetve annak közelében) való megjelenéssel, és a rendezvényen részt vevő politikusok, közszereplők bírálatával juttassák kifejezésre (ellentétes) nézeteiket. Míg egy a Gytv. szerint bejelentett rendezvény esetén nyilvánvaló, hogy az állami intézményvédelmi kötelezettség keretében a bejelentő által megjeleníteni kívánt véleménynek kell valamiféle

elsőbbiséget nyújtani, védelmet biztosítani, addig egy állami rendezvényhez ilyen módon kapcsolódó véleménynyilvánítások esetében se a kormányzattal egyetértő, se az azt bíráló nézeteknek nincs primátusa, az állami szervek mindkétféle vélemény kinyilvánítását kötelesek biztosítani.”

A rendőrség által hivatkozott Rtv. 7.§ a Nemzeti Védelmi Szolgálat (továbbiakban: NVSZ) kizárólagos feladatköreit rendezi, a rendelkezésre álló információk alapján az NVSZ nem vett részt az intézkedésben, így ez a rendelkezés nyilvánvalóan nem lehetett az intézkedés jogalapja.

Az átirat hivatkozik az Rtv. 7/F. §-ára. Eszerint az általános rendőri feladatok ellátására létrehozott szerv nyilvántartásaiból a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó és a terrorizmust elhárító szerv - feladatainak teljesítéséhez - a VIII. Fejezet szerint kérhet adatot. Az adattovábbítás jogszerűségéért és pontosságáért az a szerv felel, amelyik az adatot továbbította. Ha az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, a terrorizmust elhárító szerv vagy a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv feladatellátása során hatáskörébe nem tartozó bűncselekményre utaló, vagy személyi védelem ellátásával, Védelmi Program előkészítésével és végrehajtásával, illetve személyvédelmi és létesítménybiztosítási feladattal összefüggő információ birtokába jut, azt haladéktalanul köteles átadni a hatáskörrel rendelkező szervnek. A terrorizmust elhárító szerv nem köteles az információt átadni, ha azzal veszélyeztetné a 7/E. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontjában, valamint *e)* pontjában meghatározott feladata ellátását.

A fent hivatkozott szakasz az egyes rendvédelmi szervek egymás közötti adatáramlásának biztosításáról szól, ennél fogva szintén nem lehet önmagában az igazoltatás jogalapja, hiszen a rendőrség csak olyan adatot közölhet a TEK-vel, NVSZ-szel, amelyet az Rtv-ben megjelölt intézkedések során, az ahhoz tartozó feltételt rendszert betartva, szabályszerűen szerzett meg. Tehát mindez a jelen esetben azt jelenti, hogy az igazoltatáshoz szükséges lett volna az Rtv. 29.§-ban vagy a 30.§-ban (fokozott ellenőrzés) megjelölt körülmények bármelyikének fennállta ahhoz, hogy aztán az így megszerzett adatot, a rendőrség közölhesse a TEK-vel.

A jelen esetben a rendőrség ilyen körülményt pedig nem igazolt, így az igazoltatáshoz szükséges jogalap hiányzott.

Megjegyzi továbbá a Testület, hogy a védett személyek személyvédelmi feladatait a miniszterelnök esetében a TEK látja el. A rendelkezésre álló videóanyagon a háttérbeszélgetésből, illetve a felvétel látható egyéb emberek jelenlétéből megállapítható, hogy a panaszos és társa olyan területen van, amelyet nem zártak le a rendőrök, így oda szabadon bemehettek. (Tehát a Rondella felőli oldalon nem volt zárás.) Utóbb a r. alezredek a jelentésében ugyan hivatkozik arra, hogy az intézkedéssel érintett személyek pont a gépjárművek számára fenntartott kijárat felett tartózkodtak, veszélyeztetve a védett személy mozgását, de ez a kijelentés az intézkedés során a részéről nem hangzik el.

Az Rtv. 46.§ szerint a rendőrség, valamint a rendőr a védett személy biztonsága érdekében a 13. és a 30. §-ban meghatározottakon túlmenően *a)* útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja, *b)* nyilvános és közforgalmú intézmények működését korlátozhatja, *c)* magánlakásba - külön írásos utasítás birtokában - ellenőrzés, a helyszín

megfigyelése és biztosítása céljából beléphet, és ott tartózkodhat, *d)* területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

A fenti szakasz tehát jogalapként szolgálhatott volna az intézkedésre (lezárt területen történő igazoltatásra), azonban egyrészt a rendőrség nem igazolta, hogy lezárt területről lenne szó, másrészt a rendőrség részéről erre a jogalapra nem hivatkoztak sem az intézkedéskor a helyszínen, sem a későbbi iratokban, ezért a Testület a gyakorlata alapján ezt nem tudta figyelembe venni.

Megjegyzi továbbá a Testület, figyelemmel az arányosság követelményére is, hogy amennyiben a rendőri intézkedés célja az volt, hogy a gépkocsik haladását biztosítani tudja (bár a felvétel alapján úgy tűnik, hogy ekkor már távozott a konvoj), akkor elegendő lett volna a panaszosokat igazoltatás helyett megkérni, hogy álljanak feljebb, vagy hagyják el az út körzetét, ha már a fizikai zárás nem volt teljeskörű. A Testület ismételt felhívta az állásfoglalásban a rendőrség figyelmét arra, hogy – ahogyan azt már az elmúlt években is többször kifejtette - a készletező jellegű, az adott időpontban jogalapot nélkülöző igazoltatás jogszerűtlen. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az igazoltatásra jogalap nélkül került sor, így sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga.

2.2.) Fokozott ellenőrzés, ruházatátvizsgálás

30. § (1) * A rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) * A rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) * A rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

(4) * A rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizenlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.

31. § (1) * Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a 29/B. § (1) bekezdésében meghatározott dolog elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

(2) A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon.

A fokozott ellenőrzés ideje alatt kifejtett rendőri magatartással kapcsolatos álláspontját a Testület már többször kifejtette. Megállapítható, hogy a jogszabályi háttér meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek,

ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent. Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésével teljes mértékben megkerülhető az igazoltatás célhoz kötöttségének és megalapozottságának követelménye. Az egyes esetekben vizsgálható egyfelől, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e; másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

Az Rtv. 30. § és 31. §-okban szabályozott fokozott ellenőrzés keretében fellépő rendőrök magatartásának jogszerűségét 2011–2013. évek közötti időszakban ismét számos alkalommal kérdőjelezték meg beadványaikban a panaszosok. A Testület gyakorlata során többször találkozott azzal a helyzettel, hogy az intézkedő rendőrök egy hatályban lévő fokozott ellenőrzési utasításra hivatkozva igazoltatnak olyan személyeket, akik nyilvánvalóan saját, jól konkretizálható magatartásuk kapcsán kerülnek a hatóság látókörébe és nem pusztán azért, mert valamely nyilvános helyen, vagy a közterület kijelölt részén tartózkodnak. Ilyen esetekben általában maguknak az intézkedő rendőröknek sem egyértelmű, hogy az Rtv. melyik szakaszára hivatkozzanak az igazoltatás jogalapjaként: a fokozott ellenőrzést szabályozó Rtv. 30. §-ra, vagy a „rendes”, egyedi gyanúokon alapuló igazoltatásról rendelkező Rtv. 29. §-ra. Gyakori, hogy az intézkedéssel kapcsolatban kiállított iratok mindkét jogalapra hivatkoznak.

2.3.) Előállítás

33. § (1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

- a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;**
- b) aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki;**
- c) akinek őrizetét, letartóztatását, előzetes kényszergyógykezelését, illetve elmeállapotának megfigyelését rendelték el;**
- d) aki az őrizet, a letartóztatás, az ideiglenes kiadatási letartóztatás, a kiadatási letartóztatás, az ideiglenes átadási letartóztatás, az átadási letartóztatás, az ideiglenes végrehajtási letartóztatás, a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása során megszökött, vagy a fogvatartás helyéről engedéllyel eltávozva oda nem tért vissza, az olyan bűnügyi felügyelet szabályait, amelynek során a bíróság a terhelt számára előírta, hogy meghatározott területet, lakást, egyéb helyiséget, intézményt vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül nem hagyhat el, valamint a távoltartás szabályait megszegte, illetve, aki az előzetes kényszergyógykezelés, az elmeállapotának megfigyelése, a kényszergyógykezelés vagy a javítóintézeti nevelés alól magát kivonta;**
- e) akinek előállítását külön törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelik;**
- f) aki az ország területén jogellenesen tartózkodik;**
- g) akinek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 38. § (5) bekezdése alapján büntetés-végrehajtási őrizete szükséges.**

- (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,**
- a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;**
 - b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;**
 - c) akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges;**
 - d) aki a szülői felügyelet vagy a gyámság, valamint a nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban történő elhelyezésének hatálya alól engedély nélkül kivonja magát, és azt a gyermeket, akinek a felkutatását és előállítását gyermek átadására irányuló bírósági végrehajtás során rendelték el;**
 - e) aki a pártfogó felügyelet - külön törvényben meghatározott és a rendőrség hatáskörébe tartozó - szabályait megszegi;**
 - f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;**
 - g) akivel szemben ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésének van helye;**
 - h) akit a Schengeni Információs Rendszerben elhelyezett figyelmeztető jelzés alapján védelem alá kell helyezni.**

A fenti jogszabályhelyből kitűnik, hogy az előállítási okok egy része kötelezően előírja a szabadságelvonást [(1) bekezdés], míg a másik részük diszkrecionális, vagyis a rendőr ezek alapján nem köteles előállítani az érintett személyt, azaz a jogalkotó a rendőr mérlegelésére bízta, hogy a panaszossal szemben szükséges-e a további intézkedések megtétele céljából előállítást alkalmazni [(2) bekezdés]. Ebből következik, hogy ezen utóbbi előállítási okok fennállása esetén az Rtv. 15. §-ában szabályozott szükségességi-arányossági teszt alapján kell döntést hozni abban a kérdésben, hogy elérhető-e az intézkedési cél az érintett személyi szabadságának korlátozása nélkül.

a) A következőkben bemutatott panaszügyekben kötelező előállítási okok [(1) bekezdés] vizsgálatára került sor.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület a 265/2011. (IX. 14.) sz. állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi. Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból az derül ki, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha a tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A Testület a 136/2017. (VII. 6.) számú állásfoglalásban a panaszos személyi szabadsághoz, emberi méltósághoz való jogának, illetve tisztességes eljáráshoz való jogának többszöri,

súlyos sérelmét mondta ki. A panaszos azt sérelmezte, hogy a lakásából őt egy állítólagos ELMŰ tartozás, illetve a villanyáram jogtalan visszakapcsolása miatt előállították. Sérelmezte a ruházatátvizsgálatot, kihallgatása elhúzódozó jellegét; ezen túlmenően a panasztételi lehetőség és az iskolában tartózkodó lánya értesítése biztosításának megtagadását. A panaszos már a lakásán jogerős bírósági határozattal igazolta, hogy törvényesen megilleti a villamos-energia szolgáltatás, a rendőrök mulasztást követtek el, mert az okirati bizonyítékot (ami egyértelműen kizárta a cselekmény bűncselekményi jellegét) figyelmen kívül hagyva fogatosították – szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érésre hivatkozással – az előállítást. (A ruházatátvizsgálás az előzőek miatt úgyszintén jogszerűtlen és indokolatlan volt, ami sértette a panaszos emberi méltóságához való alapjogát). A rendőrség továbbá nem biztosította számára a hozzátartozó értesítésének lehetőségét, illetve panasztételi jogról nem megfelelő tájékoztatást kapott. Utóbbi panaszelemek tekintetében sérült a tisztességes eljáráshoz való joga is. [Rtv. 18. § (1) bek., 20. § (2) bek.]

A 118/2018. (V. 17.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte, hogy őt előállították. A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsátott információk alapján a Btk. 347. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján minősülő bűncselekmény (egyedi azonosító jellel visszaélés) elkövetésének tettenérése következtében az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontjának megfelelően – mérlegelési lehetőség nélkül – el kellett fogni és elő kellett állítani a panaszost a Rendőrkapitányságra. A Testület megítélése szerint szükséges volt annak vizsgálata, hogy a panaszos cselekményét lehetett-e lehetséges szándékos bűncselekménynek tekinteni, amely a járőr szerint megalapozta a szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérést. Az intézkedő rendőrnek a helyszínen adott körülmények alapján kell megítélnie, hogy a lehetséges tettes tudata kiterjedhetett-e legalább a törvényi tényállással érintett életbeli helyzetre. Amennyiben ez a helyszínen nem megállapítható (akár a rendelkezésre álló információk hiányossága, akár a megítélendő cselekmény jellege miatt), úgy nem beszélhetünk tettenérésről a hivatkozott törvényi tényállás tekintetében, ugyanakkor bűncselekmény elkövetésének gyanúja természetesen fennállhat. A fentiekből következően kardinális kérdés, hogy milyen mértékben értékelte a járőr az igazoltatás során az eset körülményeit. A panaszos elmondása szerint az igazoltatás során a járőrnek előadta, hogy az érintett gépjárművet a tulajdonos által írt meghatalmazás alapján vezeti, nem volt tudomása arról, hogy a hatósági jelzéssel probléma lenne, annak ellenére, hogy az elmúlt 6 évben több ellenőrzésen is átesett az autó. A járművezető a közúti ellenőrzés során köteles az ellenőrzésre jogosult hatóságnak átadni a forgalmi engedélyt. A forgalmi engedély tartalmából pedig ki kell derülnie, hogy pontosan milyen típusú és tartalmú hatósági jelzésnek kell az érintett gépjárművön szerepelnie, ki e gépjármű tulajdonosa, üzemben tartója. Tekintettel arra, hogy a hamis hatósági jelzés tartalma megegyezhet az érintett gépjárműadat-lekérdező rendszerben szereplő tartalommal, így vélhetően a forgalmi engedélyben szereplő tartalommal is, továbbá a panaszos csupán meghatalmazás alapján közlekedett az érintett gépjárművel a szándékosság megítélése már egyáltalán nem egyértelmű. A fentieket erősíti, hogy az előállítás során a panaszost nem gyanúsítottként, hanem pusztán tanúként hallgatták ki, ismeretlen tettes ellen indult nyomozás keretében. Mindezekre tekintettel a Testület álláspontja szerint, a panasszal érintett esetben a tettenérés nem, legfeljebb a bűncselekmény elkövetésének gyanúja állapítható meg. Ennek megfelelően az elfogás és előállítás jogalapja a panasszal érintett esetben nem lehetett az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja, a járőrnek az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján kellett volna mérlegelnie az előállítás szükségességét – figyelemmel az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményére – az igazoltatás során feltárt körülmények alapján. Ennek

megfelelően mérlegelési körében már lett volna lehetősége értékelni, hogy egy várandós nő előállítására valóban szükséges-e a körülmények tisztázása érdekében, vagy elegendő lett volna őt egy későbbi időpontra beidézni tanúkihallgatás céljából. A Testület mérlegelve azt, hogy a járőr nem kellő körültekintése miatt az elfogás és előállítás jogalapjául megjelölt tettenérés a Testület álláspontja szerint nem állapítható meg, ennek következtében az előállítás szükségességéről való rendőri mérlegelés elmaradt, ugyanakkor a Testület megítélése szerint – a Testület rendelkezésére álló információk alapján – bűncselekmény elkövetésének gyanúja az eset körülményeinek mérlegelése után egyébként megállapítható lett volna. Mindezek alapján a Testület úgy értékelte, hogy az előállítási ok nem megfelelő megjelölése miatt a csekély mértékben sérült panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

A 304/2019. (XII. 12.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszosokat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 339. §-a szerinti garázdaság bűncselekménye elkövetése miatt elfogták. A hivatkozott bűncselekmény és a „tettenérés” fogalmának vizsgálata alapján a Testület megállapította, hogy az I. r. panaszos tekintetében a rendőrök nem vették figyelembe az Alaptörvény V. cikke, valamint a Btk. 22. §-ának (1) bekezdése szerinti jogos védelem lehetőségét, amelynek figyelembe vételével a tettenéréshez szükséges szándékos bűncselekményen való tettenérés már nem lett volna a helyszínen megállapítható. A Testület megítélése szerint ugyanakkor – a helyszínen feltárt információk alapján – bűncselekmény elkövetésének gyanúja az eset körülményeinek mérlegelése után egyébként megállapítható volt, ennek következtében tettenérés hiányában is fennállt az I. r. panaszos előállításának lehetősége. Ez azonban már nem kötelező előállítási ok, így az intézkedő rendőröknek mérlegelniük kellett volna annak szükségességét. Összességében a Testület úgy ítélte meg, hogy az I. r. panaszos mérlegelés nélküli elfogása, így személyi szabadságának korlátozása alapjogot csekély mértékben sértő volt.

b) A diszkrecionális előállítási okokkal – többek között – a következő ügyekben foglalkozott a Testület.

A Testület a 155/2017. (VII. 6.) számú állásfoglalásban megállapította a személyi szabadsághoz való jog súlyos fokú sérelmét abban a panaszügyben, amelyben a hivatásos vadász panaszos azt sérelmezte, hogy őt bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt az éjszakai órákban otthonából előállították. A gyanúsítás szerint a panaszos társaival együtt megjelent a kormányhivatal vadászati szakügyintéző irodájában hivatalos ügyintézés céljából, hogy a vadásztársasága nevében hirdetményt nyújtson be. Az ügyintézés ideje alatt a panaszos a lábával belülről kitámasztotta az ajtót, és az oda belépni kívánó kormánytisztviselő csak a panaszos figyelmeztetése után az irodába be akart menni egy kormánytisztviselő, azonban a panaszos az iroda ajtajában állt, lábával az ajtót kitámasztotta. A tisztviselő bekiabált az irodába, hogy beszélni akar a kollégájával, aki felszólította a panaszost, hogy engedje be kollégáját, aki a felszólításnak eleget tett azonnal, mivel szándéka a nyugodt ügyintézésre irányult, nem a dolgozó bejutásának megakadályozására. A Testület rendelkezésére álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszolt esetben hiányzott a rendőrség által hivatkozott bűncselekmény elkövetésének már az egyszerű gyanúja is, ezért az előállítás jogalap nélkül történt.

A 95/2018. (IV. 19.) számú állásfoglalásban a Testület kimondta a panaszos személyi szabadsághoz való jogának sérelmét abban a panaszügyben, amikor a rendőrök azért érkeztek

ki második ízben a helyszínre, mert bejelentés érkezett arról, hogy a panaszos a fele részben a felesége tulajdonában levő lakásban – a lakóközösség közös képviselőjének hozzájárulása és a tulajdonostárs akarata ellenére – átalakítási munkálatokat folytat. A bejelentő közlése ugyanakkor nem tartalmazott arra utalást, hogy zaklatás valósult meg, az illetékes rendőrkapitányság vezetője arra adott utasítást: amennyiben a tulajdonjogi vita kapcsán intézkedéssel érintett panaszos a kérdéses ingatlanban az átalakítási munkákat folytatja, és erről bejelentés érkezik, bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt elő kell állítani. A panaszossal szemben zaklatás vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt megindult eljárást egy héttel később – magánindítvány hiánya miatt – meg is szüntették. A Testület megítélése szerint a bűncselekmény célzata (más megfélemlítése, vagy más magánéletébe, illetve mindennapi életvitelébe önkényes beavatkozás), annak hiányában a bűncselekmény nem valósult meg, továbbá a rendőrök a helyszínen nem is nyilatkoztatták a tulajdonostársat a bűncselekmény miatti felelősségre vonáshoz szükséges magánindítvány tekintetében, ezért a panaszos elfogása és azt követő előállítását jogszerűtlen, és indokolatlan volt, amellyel a rendőrség súlyosan sértette a személyi szabadsághoz való jogát. A Testület továbbá megállapította azt is, hogy a rendőrség mulasztást valósított meg akkor, amikor nem tüntette fel a panaszos feleségének jelenlétét (holott ő a tulajdonosa az ingatlannak), illetve meghallgatását az elsődleges jelentésben, illetve – amennyiben nem volt a feleség jelen – a hozzátartozó értesítésének kérésére vonatkozó nyilatkozatot. A rendőrség dokumentációs mulasztása sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. **(Rtv. 18. §)**

A 247/2018. (XI. 6.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte, hogy őt egy bolti lopás gyanúja kapcsán előállították. A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága alapján a panaszost az intézkedő rendőrök – utasításra – az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontjára hivatkozva előállították. Jelen ügyben azonban a Testület rendelkezésére álló bizonyítékokból kiderül, hogy a helyszínen – a biztonsági őr által elmondottak, az igazoltatás és ruházat-átvizsgálás alapján – egyértelműen tisztázódott, hogy a panaszos cselekménye a Szabs. tv. 177. §-ának (1) bekezdése szerinti tulajdon elleni szabálysértés, azaz nem éri el a Btk. 370. §-a szerinti lopás bűncselekmény legalsó értékhatárát. A Rendőrkapitányság álláspontja szerint az előállítás szükségességét az indokolta, hogy az intézkedő rendőröknek tisztázni kellett annak kérdését, hogy a panaszos cselekménye kapcsán felmerül-e az Btk. 370. §-ának (2) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti minősítés lehetősége. Amennyiben ugyanis felmerül, akkor már értékhatártól függetlenül bűncselekményként szükséges vizsgálni a panaszos cselekményét. A Btk. 370. §-ának (2) bekezdés b) pont bb) alpontja alapján lopás esetén a büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha a szabálysértési értékre elkövetett lopást üzletszerűen követik el. A Btk. 459. §-ának (1) bekezdés 28. pontja határozza meg az üzletszerűség fogalmát: üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. A Testületnek e körben azt volt szükséges vizsgálnia, hogy konkrét esetben felmerülhetett-e bűncselekmény elkövetésének az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerinti előállításához szükséges gyanúja. Minthogy az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. 33. §-a a szabadságelvonás feltételeiként megfogalmaz. A Testület rendelkezésére álló dokumentumok (elsősorban az

előállítás végrehajtásáról szóló jelentés) alapján a Testület vizsgálta, hogy az intézkedés során felmerült-e olyan információ, vagy egyéb körülmény, amely arra utalt volna, hogy a panaszos korábban hasonló cselekményeket követett el rendszeres haszonszerzés céljából. A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága alapján a panaszos cselekménye tekintetében az üzletszerűsége utaló konkrét információ, vagy egyéb, a szabálysértési értékre elkövetett lopást bűncselekménnyé minősítő körülmény a helyszínen egyáltalán nem merült föl. A Testület egyetért azzal az állásponttal, hogy az intézkedő rendőröknek általában véve hasonló ügyekben vizsgálnia szükséges az üzletszerűség kérdését, ugyanakkor azt az előállítást megelőzően, annak eldöntése érdekében kell elvégezni – a helyszínen beszerezhető, illetve a helyszínen lekérdezhető információk alapján –, hogy dönteni lehessen az előállítás szükségessége tekintetében. Amennyiben ez nem így történne, úgy az előállítás nem bűncselekmény gyanúja alapján, hanem magának a gyanúnak a megállapítása érdekében kerülne sor, amely azonban nem az Rtv. 33. §-ában szereplő törvényes előállítási ok. Konkrét ügyben – a Testület rendelkezésére álló információk alapján – az előállítás oka egyértelműen a bűncselekmény gyanújának megállapítása volt, így megfelelő törvényes jogalap hiányában korlátozták a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogát. A Testület megítélése szerint a panaszos előállítására a fentiek szerint az intézkedő rendőröknek nem volt jogalapja, így e tekintetben a korlátozás súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogát.

2018-ban több olyan panaszügy érkezett a Testülethez, amikor is az állampolgár azt panaszolta, hogy szabálysértés elkövetése miatt, arra hivatkozva állítja elő a rendőr, mert vele szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható. Ezen esetek közül azonban a Testület több esetben azt tapasztalta, hogy a rendőrség sajátosan, illetve helytelenül értelmezi az Rtv. (illetve azzal összhangban a Szabs. tv. vonatkozó) rendelkezéseit. A *190/2018. (IX. 27.) számú állásfoglalás* alapul fekvő tényállása szerint a panaszos – általa sem vitatottan – megvalósította az elsőbbség szabályainak megsértése szabálysértését, a rendőrök pedig az említett ok alapján előállították. A Testület az előállítás Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának idézett fordulata („akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható”) tekintetében felhívta a rendőrség figyelmét az alábbiakra. A Szabs. tv. 73. §-a szerint a rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja. [(1)] A szabálysértési őrizet a bíróság érdemi végzésének meghozataláig, de – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – legfeljebb hetvenkét óráig tart. Az eljárás alá vont személyt nyomban szabadon kell bocsátani, ha a szabálysértési őrizet tartama alatt a bíróság a gyorsított eljárást nem folytatta le vagy nem szabott ki szabálysértési elzárást. [(2)]. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján csak akkor lehetséges az előállítás, ha az eljárás azonnal lefolytatható. Összhangban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésével továbbá az is megállapítható, hogy az eljárás azonnali lefolytatásáról abban az esetben beszélhetünk, amennyiben legfeljebb 12 (8 + 4) órán belül érdemi döntés hozható. Emellett az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság elve általános követelményének is érvényesülnie kell a szabadságelvonással járó intézkedés esetén. Mindezekre tekintettel kizárólag olyan cselekmények esetében alkalmazható ez a fajta előállítás, amelyeket szabálysértési őrizet, bíróság elé állítás vagy büntetőeljárásban őrizet vagy bíróság elé állítás követ. A Testület ezen álláspontját támasztja alá a Dr. Márton Anikó (r. százados), a Nemzeti Közszerológiai Egyetem korábbi oktatója egy 2014-ben készített tanulmányban (A Rendőrségről szóló 1994. évi

XXXIV. törvény és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet anomáliái), sőt továbbvitte a gondolatot: „A kiterjesztő értelmezés elfogadása törvénytelen és jogalap nélküli előállítások végrehajtásához vezetne, amellyel összefüggésben „elkövetett” cselekmény alkalmas lehet a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogellenes fogvatartás büntetnének megállapítására [...] Ebből kifolyólag pedig a rendőrségnek kártérítési kötelezettsége is keletkezhet, hiszen az Alaptörvény IV. Cikk (4) bekezdése értelmében 'akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozzák, kárának megtérítésére jogosult' ". A rendőrség az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll. Ebből következően mindazon esetekben, amikor a szabálysértés észlelése esetén a rendőr helyszíni bírság kiszabásával lép fel a jogsértő cselekmény elkövetőjével szemben, vagy amikor szabálysértési feljelentést tesz, ami alapján meghallgatás nélküli eljárásban hoz határozatot (102. §), vagy meghallgatás alapján (104. §) dönt a szabálysértési felelősség kérdésében – ismételten hangsúlyozva a fentebb rögzítetteket, miszerint a rendőr döntési jogosultsággal bír, hogy melyik formát választja – nem lehet az előállítást „az eljárás azonnal lefolytathatóságára” hivatkozva foganatosítani. Az ilyen esetekben a rendőrség – jogalap hiányában – súlyosan sérti az eljárás alá vont személy személyi szabadsághoz való jogát.

Szintén ilyen ügy volt a *181/2018. (IX. 27.) számú állásfoglalásban* vizsgált ügy, ahol a Testület megállapítása szerint alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.

A panaszos közlekedési szabálysértést követett el, melyet a helyszínen elismert. Az intézkedő rendőrök először 10.000 forintról szóló helyszíni bírság kiszabásával kívánták lezárni az intézkedést, majd – feltehetően a rendőrségi központtal történő – telefonon lefolytatott beszélgetést követően közölték a panaszossal, hogy előállítják szabálysértési eljárás lefolytatása érdekében a rendőrkapitányságra. A panaszos szerint a kapitányságra történő előállítását külföldi állampolgárságával indokolták. A panaszos azon felvetésére, hogy a bírságot szándékában áll a helyszínen akár készpénzzel, akár bankkártyával kiegyenlíteni, elutasító választ kapott. Azt mondák neki a rendőrök, hogy arra csak a kapitányságon lesz lehetősége. A Testület felhívta a figyelmet ehelyütt is, hogy a jogszabályok a rendőr számára mérlegelési lehetőséget engednek abban a tekintetben, hogy szabálysértés észlelése esetén feljelentést tegyen, vagy helyszíni bírságot szabjon ki. A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme ebben a vonatkozásban nem vizsgálható. A rendőrségi dokumentumok szerint az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján történt az előállítás. Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható. A Testület megállapítása szerint a rendőr az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll. Ebből következően mindazon esetekben, amikor a szabálysértés észlelése esetén a rendőr helyszíni bírság kiszabásával lép fel a jogsértő cselekmény elkövetőjével szemben, vagy amikor szabálysértési feljelentést tesz, ami alapján meghallgatás nélküli eljárásban hoz határozatot (102. §), vagy meghallgatás alapján (104. §) dönt a szabálysértési felelősség kérdésében – ismételten hangsúlyozva a fentebb rögzítetteket, miszerint a rendőr döntési jogosultsággal bír, hogy melyik formát választja – nem lehet az előállítást „az eljárás azonnal lefolytathatóságára” hivatkozva foganatosítani. Jelen esetben a Testület megállapította azt, hogy a rendőrség – miután nem a helyszíni bírságolás mellett döntött – akkor járt volna el jogszerűen, ha (a további eljárás lefolytatásához szükséges adatai rögzítését követően) tájékoztatja a panaszost: szabálysértési feljelentést tesznek ellene, és a

továbbiakban a szabálysértési hatóság jár el az ügyben. Megjegyezte továbbá a Testület, hogy az előállítás során semmilyen eljárási cselekményt nem foganatosítottak a panaszossal szemben, melyhez indokolt a jelenléte, így előállítása szükségtelen és aránytalan volt. A Testület megállapította, hogy az előállítás jogalapja hiányzott, ami által súlyosan sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A Testület szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga azáltal, hogy a rendőrök intézkedés alá vonták. A bizonyítékok hiánya miatt a Testület szerint nem állapítható meg, hogy a panaszossal szemben megsértették-e az egyenlő bánásmód követelményét, vagyis, hogy román állampolgársága miatt állították elő.

A Testület az ügy kapcsán nyomatékosan felhívta a rendőrség figyelmét, hogy a Szabs. tv. nem tartalmaz szabályokat olyan, a rendőrség által „gyorsított szabálysértési eljárásnak” nevezett eljárási formára, amelyben a panaszos előállítását követően a meghallgatásával (vagy meghallgatása nélkül) határozat születik, amit helyben kézbesítenek is számára. Ezért az ilyen „eljárás” lefolytatásához – az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulatra hivatkozással – történő előállítás ezen okból kifolyólag sem felel meg a jogszabályoknak.

Szintén erre a megállapításra jutott a Testület a 176/2018. (IX. 27.) számú állásfoglalásában. A panaszost a rendőri álláspont szerint az intézkedő rendőr a KRESZ 12. § (1) bek. b) pontjába ütköző szabálysértés elkövetése miatt állította meg. A panaszos elismerte a szabálysértés elkövetését és vállalta a bírság kifizetését is, de közölte a panaszossal, hogy F. B. r. őrnagy, Balassagyarmat Rendőrkapitányság Rendészeti Osztályvezető utasítására elő fogja állítani őt a Balassagyarmat Rendőrkapitányság szabálysértési eljárás lefolytatása végett. A rendőri tájékoztatás szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulat, szabálysértést elkövető személy előállítása, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható került alkalmazásra. A Testület megállapítása szerint a rendőr az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll. Ebből következően mindazon esetekben, amikor a szabálysértés észlelése esetén a rendőr helyszíni bírság kiszabásával lép fel a jogsértő cselekmény elkövetőjével szemben, vagy amikor szabálysértési feljelentést tesz, ami alapján meghallgatás nélküli eljárásban hoz határozatot (102. §), vagy meghallgatás alapján (104. §) dönt a szabálysértési felelősség kérdésében – ismételten hangsúlyozva a fentebb rögzítetteket, miszerint a rendőr döntési jogosultsággal bír, hogy melyik formát választja – nem lehet az előállítást „az eljárás azonnal lefolytathatóságára” hivatkozva foganatosítani. Jelen esetben a Testület megállapította azt, hogy a rendőrség – miután nem a helyszíni bírságolás mellett döntött – akkor járt volna el jogszerűen, ha (a további eljárás lefolytatásához szükséges adatai rögzítését követően) tájékoztatja a panaszost: szabálysértési feljelentést tesznek ellene, és a továbbiakban a szabálysértési hatóság jár el az ügyben. A Testület szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga azáltal, hogy a rendőrök intézkedés alá vonták a közlekedésbiztonság, ezáltal a közbiztonság védelme érdekében. A Testület megállapította, hogy a panaszos emberi méltósághoz való joga nem sérült a bánásmód vonatkozásában, a rendőröknek nem volt kötelességük a panaszost visszaillesztani az autójához, a rendőrautóban szállítható személyekről külön jogszabály rendelkezik, amelyben jelen körülmény nem szerepelt. A Testület megállapítása szerint jelen esetben az előállítás jogalapja hiányzott, ami által súlyosan sérült a személyi szabadsághoz való joga.

A 95/2018. (IV. 19.) számú állásfoglalásban a Testület kimondta a panaszos személyi szabadsághoz való jogának sérelmét abban a panaszügyben, amikor a rendőrök azért érkeztek ki második ízben a helyszínre, mert bejelentés érkezett arról, hogy a panaszos a fele részben a felesége tulajdonában levő lakásban – a lakóközösség közös képviselőjének hozzájárulása és a tulajdonostárs akarata ellenére – átalakítási munkálatokat folytat. A bejelentő közlése ugyanakkor nem tartalmazott arra utalást, hogy zaklatás valósult meg, az illetékes rendőrkapitányság vezetője arra adott utasítást: amennyiben a tulajdonjogi vita kapcsán intézkedéssel érintett panaszos a kérdéses ingatlanban az átalakítási munkákat folytatja, és erről bejelentés érkezik, bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt elő kell állítani. A panaszossal szemben zaklatás vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt megindult eljárást egy héttel később – magánindítvány hiánya miatt – meg is szüntették. A Testület megítélése szerint a bűncselekmény célzata (más megfélemlítése, vagy más magánéletébe, illetve mindennapi életvitelébe önkényes beavatkozás), annak hiányában a bűncselekmény nem valósult meg, továbbá a rendőrök a helyszínen nem is nyilatkoztatták a tulajdonostársat a bűncselekmény miatti felelősségre vonáshoz szükséges magánindítvány tekintetében, ezért a panaszos elfogása és azt követő előállítását jogszerűtlen, és indokolatlan volt, amellyel a rendőrség súlyosan sértette a személyi szabadsághoz való jogát. A Testület továbbá megállapította azt is, hogy a rendőrség mulasztást valósított meg akkor, amikor nem tüntette fel a panaszos feleségének jelenlétét (holott ő a tulajdonosa az ingatlan), illetve meghallgatását az elsődleges jelentésben, illetve – amennyiben nem volt a feleség jelen – a hozzátartozó értesítésének kérésére vonatkozó nyilatkozatot. A rendőrség dokumentációs mulasztása sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. **(Rtv. 18. §)**

2019-ben is több olyan panaszügy érkezett a Testülethez, amikor is az állampolgár azt panaszolta, hogy szabálysértés elkövetése miatt, arra hivatkozva állítja elő a rendőr, mert vele szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható. Ezen esetek közül azonban a Testület több esetben azt tapasztalta, hogy a rendőrség sajátosan, illetve helytelenül értelmezi az Rtv. (illetve azzal összhangban a Szabs. tv. vonatkozó) rendelkezéseit.

A 149/2019. (V. 9.) számú állásfoglalás alapul fekvő tényállása szerint a panaszos közlekedési magatartását a rendőrök dinamikus ellenőrzés során észlelték, álláspontjuk szerint a panaszos szabálysértést valósított meg, ami miatt előállították. A Testület az előállítás Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának idézett fordulata („akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható”) tekintetében felhívta a rendőrség figyelmét az alábbiakra. A Szabs. tv. 73. §-a szerint a rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja. [(1)] A szabálysértési őrizet a bíróság érdemi végzésének meghozataláig, de – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – legfeljebb hetvenkét óráig tart. Az eljárás alá vont személyt nyomban szabadon kell bocsátani, ha a szabálysértési őrizet tartama alatt a bíróság a gyorsított eljárást nem folytatta le vagy nem szabott ki szabálysértési elzárást. [(2)]. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján csak akkor lehetséges az előállítás, ha az eljárás azonnal lefolytatható. Összhangban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésével továbbá az is megállapítható, hogy az eljárás azonnali lefolytatásáról abban az esetben beszélhetünk, amennyiben legfeljebb 12 (8 + 4) órán belül érdemi döntés hozható. Emellett az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság elve általános követelményének is érvényesülnie kell a szabadságelvonással járó intézkedés esetén. Mindezekre tekintettel kizárólag olyan

cselekmények esetében alkalmazható ez a fajta előállítás, amelyeket szabálysértési őrizet, bíróság elé állítás vagy büntetőeljárásban őrizet vagy bíróság elé állítás követ. A Testület ezen álláspontját támasztja alá a Dr. Márton Anikó (r. százados), a Nemzeti Közszerzői Egyetem korábbi oktatója egy 2014-ben készített tanulmányban (A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet anomáliái), sőt továbbvitte a gondolatot: „A kiterjesztő értelmezés elfogadása törvénytelen és jogalap nélküli előállítások végrehajtásához vezetne, amellyel összefüggésben ’elkövetett’ cselekmény alkalmas lehet a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogellenes fogvatartás büntetnének megállapítására [...] Ebből kifolyólag pedig a rendőrségnek kártérítési kötelezettsége is keletkezhet, hiszen az Alaptörvény IV. Cikk (4) bekezdése értelmében ’akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenen korlátozzák, kárának megtérítésére jogosult’”. A rendőrség az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll. Ebből következően mindazon esetekben, amikor a szabálysértés észlelése esetén a rendőr helyszíni bíróság kiszabásával lép fel a jogsértő cselekmény elkövetőjével szemben, vagy amikor szabálysértési feljelentést tesz, ami alapján meghallgatás nélküli eljárásban hoz határozatot (102. §), vagy meghallgatás alapján (104. §) dönt a szabálysértési felelősség kérdésében – ismételten hangsúlyozva a fentebb rögzítetteket, miszerint a rendőr döntési jogosultsággal bír, hogy melyik formát választja – nem lehet az előállítást „az eljárás azonnal lefolytathatóságára” hivatkozva foganatosítani. Az ilyen esetekben a rendőrség – jogalap hiányában – súlyosan sérti az eljárás alá vont személy személyi szabadsághoz való jogát.

A Testület a 122/2019. (IV. 4.) számú állásfoglalásának alapul fekvő tényállása szerint a panaszos (és a „nem adom a házam” elnevezésű csoport több aktivistája) egy devizahiteles bírósági tárgyalást követően, vélemény-nyilvánítás céljából érkezett egy bankfiókba, ahonnan a rendőrök előállították. A panaszos állítása szerint nem követtek el a csoport tagjai jogsértést, ennek ellenére a rendőrök arra szólították fel a biztonsági őrt, hogy a panaszossal szemben testi kényszert alkalmazzon: fogja meg a karját és vezesse ki őt a bankfiókból. A rendőrök annak ellenére jártak el így, hogy mind a biztonsági őr, mind pedig a panaszos tisztában volt azzal, hogy abban a helyzetben a biztonsági őrnek nem volt joga a kényszerítő eszköz alkalmazására. A panaszos a biztonsági őr taszigálásának passzívan ellenállt, majd két rendőr megfogta, és előzetes figyelmeztetés nélkül a kijárat felé ráncigálta, kinn pedig három rendőr rendőrségi gépkocsiba tette, és előállították. A panasz szerint továbbá az intézkedő rendőrök nem közölték az előállítás okát, illetve azt sem, hogy milyen szabálysértést (bűncselekményt) követett el a panaszos. A panaszos azon igényével sem foglalkoztak a rendőrök, hogy az öt órát meghaladó előállítása esetén vegetáriánus étkezésre tart igényt. A Testület a bizonyítékok alapján azt állapította meg az ügyben, hogy a rendőrség nem bankból érkező segélyhívásra mentek a helyszínre, hanem a megelőzően a bíróságon elhangzott kijelentés miatt. Ez alapján pedig az esetleges jogellenes cselekmény megelőzése olyan körülmény volt, ami a közrend védelme érdekében intézkedési (helyszínen megjelenési) kötelezettséget keletkeztetett. Önmagában továbbá az a körülmény sem volt jogsértő, hogy a rendőr felszólította a bankfiók biztonsági szolgálatát ellátó személyt arra, hogy a rá vonatkozó jogszabály alapján – akár arányos mérvű testi erőt alkalmazzon (szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésére jogszerűen nem szólíthat fel viszont a rendőr). A helyszínen készült videofelvételek alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az előállítás okának és céljának közlése elmaradt, ami a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának sérelmét idézte elő. A rendőrség különböző jogsértő cselekményekre hivatkozott – garázdaság

szabálysértésére (mondván, hogy a panaszos a bankfiókban kihívóan közösségellenes magatartást tanúsított, ami alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást és félelmet keltsen, illetve a házirendet nem tartotta be), később rendzavarás szabálysértésére is – de a Testület a felvételek alapján egyértelműen megállapította, hogy a panaszos nem követett el jogsértő magatartást. A Testület felhívta a figyelmet, hogy a rendőrség azon érvelése, miszerint ún. „módszertani útmutató” alapján intézkedett [amennyiben a biztonsági szolgálat tagja vagy a fiókvezető felszólította a jelen lévő személyeket az épület (bank) elhagyására és megkísérelte eltávolítani őket, azonban az nem vezetett eredményre, abban az esetben az ellenszegüléssel garázdaság szabálysértést követnek el, amely megalapozza a jogszerű rendőri intézkedés kezdeményezését, ami magában foglalja az előállítást is], helytelen: valamely jogellenes cselekmény törvényi tényállását a rendőrség körében használt „módszertani útmutató” nem bővítheti ki. A rendőrök az intézkedést az állampolgárok számára is hozzáférhető, megismerhető jogszabályokban foglaltaknak megfelelően kötelesek végrehajtani. Normatív erővel bíró utasítást kizárólag az ORFK vezetője adhat ki. Az ezzel ellentétes gyakorlat súlyos alkotmányossági problémákat keletkeztet a rendőrség oldalán. A Testület tehát megállapította, hogy a panaszos előállítása minden jogalapot nélkülözött, amely által súlyosan sérült a személyi szabadsághoz való joga. Az alapjogi sérelem súlyosságát fokozta az, hogy fogvatartása ideje alatt órákon keresztül nem foganatosítottak a személyét érintő intézkedést. A panaszossal szemben – az előállítás érdekében alkalmazott – testi kényszer súlyosan sértette az emberi méltósághoz való jogát, az előzetes figyelmeztetés elmaradása pedig a tisztességes eljáráshoz való jogát.

A 88/2019. (II. 18.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben az I. r. panaszost bolti lopáson érték és őt az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján előállították. A járőr – a biztonsági őr meghallgatását, az I. r. panaszos és az ő barátnőjének átvizsgálását, a megtalált idegen dolgok értékének megállapítását (a cselekmény körülményeinek tisztázását) követően – jelentette az esetet, majd a kapott utasításnak megfelelően előállította az I. r. panaszost és az ő barátnőjét a Rendőrkapitányságra. A Testület az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának idézett fordulata („akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható”) tekintetében utal az alábbiakra. A Szabs. tv. 73. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint a szabálysértési őrizet a bíróság érdemi végzésének meghozataláig, de – a Szabs. tv. eltérő rendelkezése hiányában – legfeljebb hetvenkét óráig tart, amelybe a szabálysértési őrizetet megelőző előállítás teljes ideje beleszámít. Az eljárás alá vont személyt nyomban szabadon kell bocsátani, ha a szabálysértési őrizet tartama alatt a bíróság a gyorsított eljárást nem folytatta le vagy nem szabott ki szabálysértési elzárást. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján csak akkor lehetséges az előállítás, ha az eljárás azonnal lefolytatható. Összhangban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésével továbbá az is megállapítható, hogy az eljárás azonnali lefolytatásáról abban az esetben beszélhetünk, amennyiben legfeljebb 12 (8 + 4) órán belül érdemi döntés hozható. Emellett az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság elve általános követelményének is érvényesülnie kell a szabadságelvonással járó intézkedés esetén. A Testület mindezekre tekintettel korábbi állásfoglalásaiban kimondta, hogy kizárólag olyan cselekmények esetében alkalmazható ez a fajta előállítás, amelyeket szabálysértési őrizet, bíróság elé állítás vagy büntetőeljárásban őrizet vagy bíróság elé állítás követ [például a Testület 27/2016. (II. 4.) sz. állásfoglalása]. A Testület ezen álláspontját támasztja alá a Dr.

Márton Anikó (r. százados), a Nemzeti Közszerológati Egyetem korábbi oktatója egy 2014-ben készített tanulmányban (A Rendőrségről szóó 1994. évi XXXIV. törvény és a rendőrség szerológati szabályzatáról szóó 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet anomáliái), sőt továbbvitte a gondolatot: „A kiterjesztő értelmezés elfogadása törvénytelen és jogalap nélküli előállítások végrehajtásához vezetne, amellyel összefüggésben „elkövetett” cselekmény alkalmas lehet a Btk. 304. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogellenes fogvatartás büntetének megállapítására [...]. Ebből kifolyólag pedig a rendőrségnek kártérítési kötelezettsége is keletkezhethet, hiszen az Alaptörvény IV. Cikk (4) bekezdése értelmében „Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult”. A Testület megállapítása szerint a rendőr az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulatát a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll. Ebből következően mindazon esetekben, amikor a szabálysértés észlelése esetén a rendőr helyszíni bíróság kiszabásával lép fel a jogsértő cselekmény elkövetőjével szemben, vagy amikor szabálysértési feljelentést tesz, ami alapján meghallgatás nélküli eljárásban hoz határozatot (102. §), vagy meghallgatás alapján (104. §) dönt a szabálysértési felelősség kérdésében – ismételten hangsúlyozva a fentebb rögzítetteket, miszerint a rendőr döntési jogosultsággal bír, hogy melyik formát választja – nem lehet az intézkedés alá vont személyt „az eljárás azonnal lefolytathatóságára” hivatkozva előállítani. A Szabs. tv. 179. §-a alapján a tulajdon elleni szabálysértés esetén szabálysértési elzárás büntetés kiszabásának is helye van, ennek megfelelően a rendőrségnek volt lehetősége a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítást választani. A Testület rendelkezésére álló információk tanúsága alapján azonban a rendőrség nem ezzel a lehetőséggel élt, hanem a Szabs. tv. 104. §-ának megfelelően, a tényállás tisztázása érdekében bizonyítást folytatott le (szabálysértési eljárás keretében meghallgatta az I. r. panaszost). A fentieknek megfelelően a Testület arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedő rendőröknek nem volt az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján (sem az Rtv. más rendelkezése alapján) jogalapjuk az I. r. panaszos előállítására (mivel nem az ehhez megfelelő szabálysértési eljárást választották), így az I. r. panaszos személyi szabadságát alapvető jogot súlyosan sértő módon korlátozta a rendőrség.

c) Az előállítás időtartamára és az előállítással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó kifogások vizsgálatára – többek között – az alábbi ügyekben került sor.

33. § (3) A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

(4) Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

(5) Nemzetközi szerződés rendelkezése alapján elfogott, illetőleg előállított külföldi személy személyi szabadsága legfeljebb az abban meghatározott időtartamig korlátozható.

A Szerológati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

A panaszokban visszatérő jellegű probléma, hogy az intézkedés alá vont személyek a szükségesnél hosszabb ideig vannak előállítva és többször órák telnek el érdemi személyüket, vagy eljárási jogállásukat érintő cselekmény végrehajtása nélkül.

A 270/2017. (XII. 14.) sz. állásfoglalásban a Testület megállapította, hogy a rendőrség alapjogot súlyosan sértő intézkedést foganatosított a néhány nappal korábban síbaesetet szenvedett, ezáltal mozgáskorlátozott panaszossal szemben. A panaszos szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérést követő elfogását és előállítását a Testület indokoltnak és jogszerűnek találta, azonban az öt órát meghaladó fogvatartása úgy, hogy a panaszos személyét érintő eljárási cselekmények három órán át nem történtek, aránytalanul hosszú volt. A rendőrség magyarázatát, miszerint „az átlagos napi ügyforgalom mellett teljesen normálisnak mondható” a panaszos várakozása, a Testület nem tudta elfogadni. *Korábbi – pl. a 304/2009. (X. 14.) számú] állásfoglalásaiban ugyanis kimondta, hogy a rendőrség nem hivatkozhat alappal saját leterheltségére, munkaszervezési nehézségeire az állampolgárok alapvető jogaival összefüggő kötelezettségei teljesítése során. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége ugyanis azt jelenti, hogy az állami szerveknek nem csupán tartózkodniuk kell egyes alapjogok megsértéséről, indokolatlan korlátozásától, hanem pozitív kötelezettségük áll fent arra nézve, hogy e jogok zavartalan gyakorlását biztosítsák. Az országos rendőrfőkapitány 29000-105/375-12/2009. RP. számú határozatában osztotta a Testület 304/2009. (X. 14.) számú állásfoglalásában kifejtetteket, miszerint a rendőrségi kapacitás, feladatelosztás, esetleges (pillanatnyi, átmeneti vagy tartós) létszámhiány nem vehető az alapjogsérelem mérlegelése kapcsán figyelembe. A Testület az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a panaszos alapjog-korlátozásának jogszerűségét vizsgálja, annak kapcsán tesz megállapításokat, és alapjogsértés észlelése esetén nem lehet figyelemmel arra, hogy ez milyen szerv, személy, esetlegesen kimenthető („fel nem róható”) magatartására vezethető vissza. Az országos rendőrfőkapitány hivatkozott, a Testület álláspontját elfogadó határozatában kifejezetten rögzíti, hogy a „rendőrségen belül kialakított feladat- és hatásköri rendszer, továbbá esetleges szervezési hiányosságok hátrányos következményeit nem viselheti” az érintett állampolgár, és hogy az „állampolgárok jogos igénye, hogy ésszerű határidőn belül a Rendőrség a törvényben előírt kötelezettségét teljesítse”. A rendőrség továbbá nem vette megfelelően figyelembe a panaszos egészségi állapotát: az előállítás körülményei tekintetében a rendőrség ugyan megtett minden tőle telhetőt, hogy a panaszos viszonylagos kényelemben tudja pihentetni lábát, azonban az aránytalanul hosszú időtartam és a panaszos állapota miatt (három nappal korábban a lábát műtötték, amin még fekvőgipsz volt, két mankóval közlekedni, és fájdalmai voltak) megállapította, hogy sérült a panaszos egészséghez való joga. A panasz azon része tekintetében, hogy bizonyíthatóan nem tájékoztatták a panaszost az előállítás várható időtartamáról – habár a hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz expressis verbis rendelkezést, hogy az előállított személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról [vö. a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet 45. § (3) bekezdésével], de egyrészt az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése és a 24. § alapján, valamint az alapján, hogy rendőrkapitányságon rendszeresített formanyomtatványt (nyilatkozatot) alkalmaznak, amin – egyebek mellett – a panaszos ezirányú tájékoztatását is tartalmazza – a Testület kimondta a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának megsértését.*

A Testület – más alapjogok sérelmének megállapítása mellett – az előállítás aránytalanul hosszú időtartama miatt a 267/2017. (XII. 14.) számú állásfoglalásában is kimondta a

panaszos személyes szabadsághoz való jogának megsértését abban az ügyben, amikor a panaszost azért állították elő, mert a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatta. Az egyébként jogszerűen és indokoltan történt személyi szabadság korlátozásának időtartama mintegy négy és fél óra volt, amelyből közel 3 órán keresztül nem történt a panaszos személyét érintő intézkedés.

A Testület a 7/2017. (I. 12.) és a 8/2017. (I. 12.) számú állásfoglalásokban is azt állapította meg, hogy a panaszosokkal szemben foganatosított előállítás jogszerű és indokolt volt, de aránytalanul hosszú. A panaszosok azt sérelmezték, hogy egyikük és két lakó között szóváltás, majd verekedés alakult ki, és csak a verekedő panaszost és a segítségére siető másik panaszost, valamint az egyik támadóját állították elő. Panaszolták azt is, hogy a rendőrök nem vették figyelembe az egyik panaszos gerincbántalmait, az elbocsátását követően nem segítettek a panaszosoknak hazajutni, illetve álláspontjuk szerint a rendőri intézkedés részrehajló volt (az ismeretség miatt nem állították elő az összes támadót). A Testület megállapítása szerint a panaszosok előállítása – szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követően – jogszerűen és indokoltan történt. Az előállítás időtartama azonban szükségtelenül hosszú volt: az egyik panaszos vonatkozásában több mint 11 óra volt, amelyből 4 órán keresztül nem történt a panaszos személyét érintő cselekmény, míg a másik panaszos több mint 10 órán át tartó személyi szabadság elvonása során hat óra telt el érdemi cselekmény nélkül. A rendőrség a fenti eljárással súlyosan sértette a személyi szabadsághoz való jogukat.

A Testület mindkét panaszos tekintetében megállapította továbbá, hogy az előállítások időtartamának meghosszabbítása során a rendőrség nem tett eleget az alaki követelményeknek: az előállítás időtartamáról szóló igazoláson csupán az szerepel, hogy azt 4 órával meghosszabbították, illetve az elrendelő aláírásával látta el. Az időtartam meghosszabbítására vonatkozó közlés megtörténte nincs utalás, valamint a meghosszabbítás oka nincs feltüntetve. Az előállítás időtartama meghosszabbításának ténye, oka, időtartama, illetve annak közlése az előállításról készített jelentésben nem szerepel. Az alakiság követelményének megsértése miatt a Testület megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is. (Az egyéb panaszrészek tekintetében – a bizonyítékok elégtelensége miatt – az alapjogok sérelme nem volt megállapítható.)

A Testület a 72/2017. IV. 27.) sz. állásfoglalásában azt állapította meg, hogy a kiskorú panaszos esetében, akit az iskolából állítottak elő bűncselekmény elkövetésének gyanúja alapján, gyanúsított kihallgatása céljából, a személyi szabadságot korlátozó intézkedés a szükséges ideig tartott, azonban azzal, hogy az időtartamot helytelenül tüntették fel az iraton, csekély mértékben sérült a tisztességes eljáráshoz való alapjoga. Az előállítás célja a panaszolt esetben az volt, hogy a rendőrség feltárja a bűncselekmény elkövetésének körülményeit, ezért az előállítás feltehetően addig tartott, amíg a cél megvalósult. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson a végső időpont a letétként kezelt tárgyak visszaadásának időpontja, holott azt követően történt meg a panaszos gyanúsított kihallgatása. Ezért az előállítás időtartamát ezen nyomozati cselekménnyel együtt kellett volna számítani, az igazolást annak megfelelően kitölteni.

A 98/2017. (V. 25.) számú állásfoglalásban (ld. részletesen az Rtv. 59. §-ánál írtakat) a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása a szabálysértés abbahagyásra történő

felszólítása ellenére történő továbbfolytatása miatt jogszerű volt a demonstráció alkalmával. Az a körülmény azonban, hogy személyi szabadságát több mint 9 órán át korlátozták, és azon idő alatt csak a rendőrségi dokumentációt készítették el, illetve a panaszos meghallgatását negyedóránban foganatosították, nem állta ki az arányosság próbáját, és a panaszos személyi szabadságának súlyos fokú megsértését mondta ki a Testület. Arra is rámutatott állásfoglalásában, hogy a jogsértést súlyosította az a körülmény, hogy a rendőri szerv vezetője az előállítás időtartamát nem hosszabbította meg, így a 8 órás időtartam leteltét követően az intézkedés jogalap nélküli volt.

Szintén az előállítás indokolatlan hossza miatt állapított meg alapjogsérelmet a Testület a Városligettel kapcsolatos tüntetők közül előállított panaszos ügyében a 166/2017. (VII. 6.) számú állásfoglalásában.

A 304/2019. (XII. 12.) számú állásfoglalás alapjául szolgál ügyben a panaszosokat elfogták és előállították. A panaszosok sérelmezték az előállítás időtartamát. A Testület kifejezetten kérte, hogy a Rendőrkapitányság tételesen, az időpontok feltüntetése mellett jelölje meg, hogy a panaszos előállításának időtartama alatt milyen, az ő személyét is érintő eljárási cselekményeket hajtottak végre. A Rendőrkapitányság a feltett kérdésre nem válaszolt. A Testület rendelkezésére álló információk alapján csupán annyi mondható el, hogy a panaszosok előállításának időtartamának meghosszabbítására azért volt szükség, mert „a szükséges eljárási cselekmények végrehajtására az előállítás 8 órás időtartama nem volt elegendő”. Egyéb jelentésből, az előállítás időtartamáról szóló igazolásokból, vagy egyéb dokumentumból nem derül ki, hogy pontosan miért volt szükség az előállítás idejének meghosszabbítására. Ehelyütt a Testület megjegyzi, hogy a Szolgálati Szabályzat hivatkozott 30. §-ának (4) bekezdése alapján rögzíteni kellett volna az elkészült jelentéseken, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolásokon a meghosszabbítás tényét, okát és időtartamát, azonban erre nem került sor. A Testület gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolja a panaszos állítását (és a rendelkezésre álló információk sem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban), valamint – ahol szükséges – nem igazolja intézkedésének célját, úgy a Testület a döntését a panaszos állítására alapozza. A fentieknek megfelelően a Testület megállapítja, hogy panaszosok előállításának időtartama meghaladta a szükséges mértéket, így a panaszosok személyi szabadságának korlátozása alapjogot súlyosan sértő volt.

A Testület a panaszos személyi szabadsághoz fűződő jogának súlyos alapjogi sérelmet állapította meg a 289/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalásában, mivel álláspontja szerint a kiskorú panaszossal szemben több mint 10 órán keresztül történt személyi szabadságban korlátozás során több mint 6 órán keresztül nem történt a panaszos személyét érintő eljárási cselekmény, csak várakoztatták a rendőrség épületében. Az előállítás indoka tekintetében továbbá azt állapította meg a Testület, hogy eredetileg a rendőrök a panaszost ismeretlen személyként vonták intézkedés alá, azaz általános igazoltatást foganatosítottak vele szemben közterületen, amikor is többször, valótlan adatot diktált be, nem tudta hitelt érdemlően igazolni magát, illetve kivonta magát az intézkedés alól. Ezt követően, azaz csak a rendőrségre történő előállítását követően, a rendszerből történt ellenőrzés során, derült ki, hogy több ügyben is elrendelték előállítását, illetve ellene elfogatóparancsot is kibocsátottak. Ebből kifolyólag az elsődleges dokumentumban első helyen az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) pontját és f) pontjának I. fordulóját kellett volna rögzíteni. Tekintettel arra, hogy az

előállítás mérlegelést nem tűnő oka [az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés b) pontja] viszonylag gyorsan megállapítást nyert (a rendőrkapitányságra érkezést követően 19 perccel később megtörtént az első lekérdezés a nyilvántartásból, ami találatot adott ki), a Testület nem mondta ki a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

A 276/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalásban a Testület szintén egy kiskorú előállított vonatkozásában mondta ki azt, hogy a rendőrség súlyosan sértette a személyi szabadsághoz való jogát. Az iskolából, az iskolatársak sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja miatt történő előállítás jogszerű és indokolt volt, azonban annak 8 órát meghaladó időtartamából 5 órán keresztül nem történt a panaszos személyét érintő eljárási cselekmény, holott édesanyja is megérkezett az épületbe. A Testület továbbá kimondta a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét a 8 órán túli előállítás meghosszabbításának dokumentációs hiányossága miatt. A panaszossal szemben a rendőrök bilincset alkalmaztak a szökés veszélyére figyelemmel, amit jogszerűnek és indokoltnak talált a Testület, azonban aránytalanul hosszú időtartama előidézte az emberi méltósághoz való jog sérelmét. Az édesanya értesítése tekintetében a Testület – szintén dokumentációs hiányosság miatt – kimondta a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

A 55/2018. (III. 8.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos beadványában többek között az előállítását sérelmezte. Az ügyben a Testület megállapította, hogy a panaszos személyi szabadsághoz való joga nem sérült az előállítás miatt, arra kellő jogalap birtokában került sor, ugyanakkor az előállítás időtartama nem felelt meg az arányosság követelményének, ezáltal súlyosan sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A panaszos előállítása 8 óra 5 percre tartott. Ezen időtartam alatt került sor a panaszos és a garázdaságban részes másik személy, valamint a helyszínen jelen levő tanú igazoltatására és meghallgatására, a panaszos mentőápoló általi ellátásra, valamint a panaszos beszállítására a rendőrkapitányságra. A kapitányságon 21 óra és 01 óra 45 perc között a panaszossal szemben nem fogantatottak semmilyen eljárási cselekményt. A Testület nem találta megalapozottnak a rendőrség azon érvelését, mely szerint ezen időintervallumban az ügyben elfogott másik személy gyanúsításához szükséges jelentést is el kellett végezni, és erre hivatkozva az előállítást meghosszabbították. A Testület álláspontja szerint a 4 óra 45 perces időtartam, mely alatt nem történt intézkedés, nem felel meg az arányosság követelményének, így a panaszosnak indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia. A Testület álláspontja szerint a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga súlyosan sérült az előállítás ideje kapcsán.

A 110/2018. (V. 17.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a Testület megállapítása szerint alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor. Vita alakult ki a panaszos és a biztonsági őr között egy bevásárlóközpontban, amiért a biztonsági őr rendőrt hívott. A Testület álláspontja szerint megvalósult a tettenérés, a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában került sor, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. Az előállítás 11 órakor kezdődött és 22 óra 20 perckor fejeződött be. A kapitányságvezető megbízásából az előállítás időtartamának meghosszabbítására került sor, mivel a szükséges nyomozati cselekményeket nem sikerült végrehajtani. A panaszos 6 óra 50 percet tartózkodott gyanúsított kihallgatása céljából a rendőrségen. A Testület álláspontja szerint a 6 óra 50 perces időtartam alatt a panaszos ügyét érintően nem történt érdemi intézkedés, így az előállítás időtartama a panaszos oldalán súlyos jogsérelmet alapol meg. Tekintettel arra, hogy az intézkedés során a panaszos végig ellenszegült, nem működött együtt, a Testület

véleménye szerint a rendőrségnek nem állt birtokában kevésbé jogkorlátozó eszköz arra, hogy a panaszost megakadályozza ellenszegülő magatartás továbbfolytatásában. A panaszos, mivel többszöri felszólításra sem engedelmeskedett a Testület álláspontja szerint a rendőrség a kényszerítő eszközök alkalmazása tekintetében meghatározott arányosság, fokozatosság elvét betartotta akkor, amikor a szóbeli közlés eredménytelensége után testi kényszert alkalmazott a panaszossal szemben. Erre figyelemmel a panaszos emberi méltósághoz való jogából levezethető testi épséghez fűződő alapvető joga nem szenvedett sérelmet a vele szemben kifejtett testi kényszer kapcsán. A rendőrség hivatkozása szerint a panaszossal szemben az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmaztak bilincset. A kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés szerint az intézkedő rendőr közölte a panaszossal, hogy elő fogja állítani a rendőrkapitányságra. Ekkor a panaszos ismételt elővette a telefonját és próbált felvételt készíteni, és ennek abbahagyására a panaszos többszöri felszólításra sem tett eleget, ezért ellenszegülésének megtörésére vele szemben testi kényszer, majd bilincs kényszerítő eszköz került alkalmazásra. A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök az arányosság és a fokozatosság követelményét nem vették kellően figyelembe akkor, amikor megbilincseltek a panaszost. Nem jelölnek meg olyan körülményt, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a panaszos illetően „ellenszegülése” pusztán testi kényszerrel ne lett volna megtörhető, különös figyelemmel arra, hogy a panaszossal szemben két rendőr intézkedett és a helyszínen jelen voltak még biztonsági őrök is. A Testület az intézkedő rendőrök előadásában nem tudott feltárni olyan elemet, ami a konkrét esetben a fokozatosság elvére is figyelemmel a bilincs alkalmazását megalapozta volna, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A 92/2018. (IV.19.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos előadta, hogy az Europeum bevásárlóközpont Müller üzletében dolgozott, ahol állítása szerint ingyenesen elvihető promóciós termékeket szeretett volna a vásárlók részére elvinni, ám őt – a biztonsági őr jelzése alapján – előállították, amelynek időtartama több mint 4 óra volt. Ezalatt az idő alatt több mint 3 óra telt el anélkül, hogy az intézkedő rendőrök bármilyen eljárási cselekményt foganatosítottak volna a panaszossal szemben. A Testület álláspontja szerint a több mint 3 órányi holtidő nem felel meg az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének, a panaszosnak indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia, így a rendőrkapitányság súlyosan sértette a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogát.

A 118/2018. (V. 17.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszost a Btk. 347. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján minősülő bűncselekmény (egyedi azonosító jellel visszaélés) elkövetésének gyanúja miatt előállították. A Testület kifejezetten kérte, hogy a Rendőrkapitányság tételesen, az időpontok feltüntetésével jelölje meg, hogy a panaszos előállításának időtartama alatt milyen, az ő személyét is érintő eljárási cselekmények. A rendelkezésünkre álló információk alapján megállapítható volt, hogy több mint két óra telt el anélkül, hogy az intézkedő rendőrök bármilyen eljárási cselekményt foganatosítottak volna a panaszossal szemben. A Testület megítélése szerint az előállítás időtartama szükségtelenül és

aránytalanul hosszú volt, ennek következtében a panaszos személyes szabadsághoz való joga súlyosan sérült.

A 292/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte a vele szemben a hajnali órákban foganatosított rendőri intézkedés során szükségtelenül korlátozták a személyi szabadságát. A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága alapján a panaszos előállítására 2 óra 20 perctől 12 óra 45 percig tartott, azaz az előállítás időtartama összesen 10 óra 25 perc volt. Az előállítás idejét a Rendőrkapitányság vezetője egyszer 4 órával meghosszabbította mivel a szükséges eljárási cselekmények végrehajtására a 8 órát nem tartotta elegendőnek. Az Rtv. említett rendelkezése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként határozza meg a 8 órás időtartamot, amit indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órával hosszabbítani lehet. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. fentebb már hivatkozott 15. §-ának (1) bekezdésében meghatározott arányossági követelmény is (A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával). A rendelkezésre álló információk alapján 6 óra 50 perc és 10 óra 31 perc között több, mint 3 és fél óra telik el anélkül, hogy az intézkedő rendőrök bármilyen dokumentált eljárási cselekményt foganatosítottak volna a panaszost érintő büntetőeljárás keretében. A Testület megítélése szerint – a rendelkezésre álló információk alapján – a panaszos előállításának időtartama szükségtelenül és aránytalanul hosszú volt, ennek következtében a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga súlyosan sérült.

3. Kényszerítő eszközök alkalmazása

16. § (1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

(2) A rendőrségnél alkalmazható kényszerítő eszköz rendszeresítésének szabályait rendelet útján a Kormány állapítja meg.

(3) A miniszter rendeletben állapítja meg a rendőrségnél rendszeresíthető kényszerítő eszközök típusát, fajtáját. A rendőrségnél csak olyan kényszerítő eszköz rendszeresíthető, amelynek szabályszerű használata a törvényes intézkedés céljának elérésére alkalmas, megfelel a vonatkozó élet-, egészség- és balesetvédelmi előírásoknak.

(4) A rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

A rendőr az Rtv.-ben felsorolt kényszerítő eszközöket akkor alkalmazhatja, ha jogszerű intézkedésének ellenszegülnek, és ha ez nem okoz aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak, illetve a rendőri intézkedés e nélkül nem biztosítható [Rtv. 16. § (1) bekezdés, 19. § (2) bekezdés]. A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a

39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A kényszerítő eszköz-alkalmazásra is vonatkozik az arányosság követelménye, amely e körben a Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése alapján kiegészül a fokozatosság követelményével: a nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 61. §-ának (2) bekezdése értelmében továbbá a testi kényszer és a bilincs kivételével kényszerítő eszköz – a jogos védelem esetét kivéve – nem alkalmazható a láthatóan terhes nővel és a gyermekkorúval szemben.

A testi kényszer, a bilincs használat, vegyi eszköz, valamint a csapaterő alkalmazása számos ügyben érdemi vizsgálat tárgyát képezte. Általánosságban elmondható a testi kényszer és a bilincs alkalmazása kapcsán, hogy a parancsnoki kivizsgálás és vélemény többnyire még mindig automatizmust mutat, a tényleges vizsgálat megtörténte nélkül minden intézkedést és kényszerítő eszközt jogszerűnek, illetve jogszerűnek és szakszerűnek találnak. A Testület ezzel szemben több esetben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása nem felelt meg az előírásoknak, amelynek következtében pedig megállapítást nyert az emberi méltósághoz és a testi épséghez való jog sérelme.

3.1.) Testi kényszer

47. § A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-a rögzíti, hogy a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat (többek között fojtásokat, és a feszítéses technikákat) is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás

abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását. A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar-és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

A fentebb említett, 267/2017. (XII. 14.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló panaszbeadvány szerint a panaszost közlekedési szabálysértés (kézben tartott mobiltelefon használat) észlelését követően a rendőrök megállították, és az utcán kiabáló nővel szemben testi kényszer alkalmaztak: rendőrségi gépkocsiban a rendőr a panaszos lábát kihúzta, ami által fekvő helyzetbe került (mintha a rendőr meg akarná erőszakolni), és beletérdelt a menstruáló panaszos hasába, amivel erős fájdalmat okozott, és a nyomástól erősebben vérezni kezdett. Ezt követően megbilincseltek. A Testület a vizsgálata során megállapította, hogy nem volt olyan momentum, amelyből a panaszos szökési szándékára lehetett következtetni, ellenszegülése pedig csupán verbális volt, tettelesen nem volt agresszív, erőszakos, aktív, védekező magatartást már csak azután fejtett ki, hogy kezeit megfogták és bilincset akartak ráhelyezni. A fentiek miatt a bilincselés és az annak érdekében alkalmazott testi kényszer jogszerűtlen és indokolatlan volt, amely sértette az emberi méltósághoz való jogát. A panaszossal szemben később, a rendőrség épületében – szintén a kiabálása miatt – az intézkedő rendőr karkulcsot alkalmazott a nyakán, és úgy húzta a folyosón. A Testület ebben a vonatkozásban is megállapította a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűtlenségét, ezáltal pedig a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét. A panaszoson testszerte külsérelmi nyomokat talált az őt megvizsgáló orvos, amelyekre a rendőrség nem tudott megfelelő magyarázattal szolgálni, ezért a Testület kimondta a testi épséghez, illetve emberi méltósághoz való jog súlyos fokú megsértését. (A Testület hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának fennálló gyakorlatára (ld. pl.: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával).

A panaszos gépkocsijában utasként tartózkodott a kiskorú fia is, aki a beadvány szerint az anyja védelmére kelt az intézkedés során, és akit az intézkedő rendőr arcon ütött, amitől 8 napon belül gyógyuló sérülései keletkeztek. A Testület az ő vonatkozásában azt állapította meg, hogy a rendőr jogszerűen tartotta vissza, az intézkedés eredményes végrehajtásához szükséges mértékben. Hatásköre hiánya miatt azonban abban a tekintetben nem foglalt állást, hogy a szükségesnél nagyobb mértékű erő kifejtés, bántalmazás megvalósult-e a rendőr részéről (bántalmazásának, csakúgy, mint a panaszos nő bántalmazásának megtörténtét a katonai tanács bírálta el).

A Testület megállapítása szerint a *144/2017. (VII. 6.) számú állásfoglalásban* vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor, ezért a panaszt megküldte az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A panaszos sérelmezte a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés során történt erőszakot, bántalmazást.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri intézkedést, azon belül a testi kényszer és a bilincselést jogszerűen és indokoltan hajtották végre a rendőrök. Nem megállapítható, hogy az ittasság ellenőrzéssel, illetőleg annak hiányával sérült-e a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A panaszos testi épséghez és egészséghez való jogának sérelmét állapította meg a Testület a jogszabályi felhatalmazáson túli erőszak alkalmazásának tekintetében. Az intézkedő rendőrök általi gázspray-alkalmazás vonatkozásában a bizonyítékok csekély volta miatt nem megállapítható a panaszos testi épséghez és egészséghez való jogának sérelme. A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható abban a kérdésben, hogy milyen tájékoztatást kapott a rendőroktól – szemüvege hiányában – az aláírandó iratok tartalmáról.

A többször hivatkozott, *162/2018. (VII. 12.) számú állásfoglalás* alapjául szolgáló tényállás szerint a panaszos a helyszínre érkező rendőröknek meg akarta mutatni az általa észlelt bűncselekmény helyszínét, ezért elindult a vásárcsarnok irányában. A rendőrök azonban a panaszos kezeit és vállát váratlanul hátulról megfogták, pólóját megrántották, ami elszakadt, majd a panaszos és az egyik rendőr elesett. Felvétel tanúsítja azt továbbá, hogy a hason fekvő panaszos hátára térdel az egyik rendőr, miközben a panaszos többször szól, hogy rosszul van, mert a rendőr eltörte a bordáját, illetve kéri a rendőröket, hogy engedjék el, mert alig kap levegőt. Eközben a hátán térdelő rendőr telefonál, végül ketten ráteszik hátra helyzetben a bilincset. A bizonyítékok alapján a Testület megállapította, hogy – figyelemmel arra is, hogy panaszost még csak nem is igazoltatták a rendőrök – a panaszos nem akarta magát kivonni (az egyébként általa kezdeményezett) intézkedés alól, sem aktív, sem passzív ellenszegülést nem tanúsított, ezért a testi kényszer alkalmazása indokolatlan és jogszerűtlen volt, ami súlyosan sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát. **Rtv. 48. §** A Testület – tekintettel arra, hogy a megelőző kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazása már önmagában jogszerűtlen volt (ellenszegülést nem tanúsított a panaszos) megállapította, hogy a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés szükségtelen, indokolatlan és jogszerűtlen volt, ami súlyosan sértette az emberi méltóságához való jogát. A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapítja, hogy a panaszosra történt testi ráhatás szükségtelen, az emberi méltóságot és egészséget súlyosan sértő volt. **[Rtv. 17. § (2) bek. , Rtv. 15-16. §]**

A Testület a *214/2018. (IX. 27.) számú állásfoglalásban* az ügy gondos mérlegelése után arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állampolgári bejelentés alapján a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett, így a rendőrök kellő jogalap birtokában jártak el és vonták intézkedés alá a panaszosokat, nem sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltóságához való joga nem sérült a testi kényszer alkalmazásának vonatkozásában, azonban a testi kényszer alkalmazásának módja nem felelt meg az Rtv.-ben foglalt arányosság követelményének, ezáltal súlyos mértékben sértette a panaszosok emberi méltóságához való jogát. A Testület álláspontja szerint a cselekmény súlya kérdésessé teszi a helyszínen megjelenő, oda kivonuló rendőri létszámot is, továbbá a testi kényszer alkalmazási módjának arányosságát is. A Testület elfogadja a rendőri álláspontot, mely szerint a II. rendű panaszos saját fejét verte a földre, ilyen módon

szabadulni próbálva a rendőri intézkedés alól, ezért törvényi felhatalmazáson túli rendőri erőszak alkalmazásának megállapítása a Testület által nem lehetséges. Fontos azonban kiemelni, hogy az intézkedő rendőr nem megfelelően járt el akkor, amikor a panaszos önkárosító magatartását látva nem szüntette meg azt. Jelen esetben a panaszost a földről fel kellett volna állítani, és olyan helyen elhelyezni, ahol nem tud magában további kárt okozni: a szolgálati gépjárműbe kellett volna beültetni, és a mentőt rögtön értesíteni. Ennek ellenére a rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott hanganyag szerint az intézkedő rendőr 14 óra 18 perckor közölte, hogy a panaszosok „fekszenek a ház előtt, mint a lőtt nyuszik”. Az ügyeletesnek kellett figyelmeztetnie, hogy a panaszosokat helyezték el a szolgálati gépjárműben, és tartsák szem előtt, hogy pszichés beteg, illetőleg idős személyről van szó, akik egyértelműen nem voltak olyan fizikai állapotban, hogy indokolt legyen ez a rendőri magatartás. A Testület álláspontja szerint a pszichésen beteg panaszos és a 81 éves, törekeny testalkatú panaszos esetében sem volt szükséges az, hogy ilyen módon járjanak el velük szemben, és „lőtt nyuszik” módjára az autóbeállóra fektessék őket, ezzel sértve őket az emberi méltóságukban. A panaszosok megbilincselése indokolt volt, az emberi méltósághoz való joguk nem sérült a bilincselés vonatkozásában. Az I. rendű panaszos előállításának megvolt a jogalapja az Rtv.33. § (2) bek. a) és f) pontja alapján, továbbá megállapítható, hogy az Rtv.-ben rögzített arányossági követelmény nem sérült a panaszos előállítása által. A rendőrök a lehető legkisebb jogkorlátozással járó intézkedést alkalmazták a panaszos személyazonosságának megállapítása és a szabálysértés abbahagyatása érdekében. A Testület szerint az előállításra kellő jogalap birtokában és az Rtv.15. §-a szerint került sor, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A Testület a panaszos előállításának idejét arányosnak minősítette, amely nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát. A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a II. rendű panaszos magatartása alkalmas volt arra, hogy a rendőrökben és a mentő-ápolóban felmerüljön a panaszos mentális betegségének lehetősége, és ezért a kórházba szállításáról döntsének. A rendőrök segítségét a mentősök nem kérték, karhatalmi kísérésre nem került sor. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérült, mivel nem érte őket hátrányos megkülönböztetés azáltal, hogy velük szemben kellő jogalap birtokában, egy rendőrrel fennálló konfliktusuktól függetlenül, jogsértő cselekményük miatt intézkedést foganatosítottak. A Testület nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszosok a lakóingatlanukat bezárhatták-e távozásuk előtt, a tisztességes eljáráshoz való joguk sérelme erre tekintettel nem megállapítható.

3.2.) Bilincshasználat

48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,**
- b) támadásának megakadályozására,**
- c) szökésének megakadályozására,**
- d) ellenszegülésének megtörésére.**

Rendszeresen és tipikusan előfordul a panaszokban azzal kapcsolatos kifogás, hogy a rendőrök indokolatlanul és aránytalanul alkalmaznak bilincset olyan esetekben, amikor az intézkedés alá vont valamilyen mértékű ellenszegülését már a testi kényszer alkalmazása is

megettörte. Márpedig ilyen esetekben kötelező az Rtv. 16. § (1) bekezdésének azon rendelkezése, mely szerint nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört. Ehhez hasonló rendelkezést tartalmaz a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdése is, amely szerint a kényszerítő eszközök Rtv.-ben meghatározott sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb alkalmazása nem vezetett eredményre (vagy sikere eleve kilátástalan). Ennek ellenére a Testület elé került ügyekből általánosságban az rajzolódik ki, hogy a hivatkozott jogszabályhelyeket a rendőrség éppen fordítva értelmezi, és akkor is alkalmaz bilincset, ha már – adott esetben a rendőrségi iratokból is kirajzolódó módon – a testi kényszer következtében sem áll fenn ellenszegülés, vagy éppenséggel a testi kényszert a bilincs alkalmazása eszközselekményének tekinti.

Általánosságban elmondható a testi kényszer és a bilincs alkalmazása kapcsán, hogy a parancsnoki kivizsgálás és vélemény még mindig automatizmust mutat, a tényleges vizsgálat megtörténte nélkül minden intézkedést és kényszerítő eszközt jogszerűnek, illetve jogszerűnek és szakszerűnek találnak. A Testület ezzel szemben több esetben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása nem felelt meg az előírásoknak, aminek következtében pedig megállapítást nyert az emberi méltósághoz és a testi épséghez való jog sérelme.

A bilincselés részletszabályairól a Szolgálati Szabályzat 41. §-a szól, mely (4) bekezdésében a bilincselés módjait is rendezi, indokolt esetben a tárgyhoz bilincselést is lehetővé téve [d) pont]. A (6) bekezdés c) pontja szerint pedig a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy tárgyhoz bilincselésnek akkor van helye, ha a személy önkárosításának, támadásának vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.

Többek között a bilincselés problematikájával is foglalkozott a Testület az fentebb már, a testi kényszernél ismertetett 267/2017. (XII. 14.) számú állásfoglalásban.

A 2/2018. (I. 25.) számú állásfoglalásban a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben fennállt a kábítószer-kereskedelem bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amelyet a rendőröknek helyszíni intézkedéssel ellenőrizniük kellett. A rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett, amelynek eleget tettek, emiatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az intézkedés foganatosítása által. A Testület kihangsúlyozta, hogy a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdésben szereplő felsorolás nem bővíti a bilincselés okainak Rtv. 48.§-ában meghatározott listáját, hanem azt részletezi, példalózó felsorolással. Ezek a körülmények önmagukban nem jelentenek jogalapot az Rtv. 48.§-ban szereplő körülmények hiányában. A Szolgálati Szabályzat felhatalmazást nyújt a rendőrnek arra, hogy az érintett személy szállításához bilincselést alkalmazzon abban az esetben, ha az átkísérés nem az erre rendszeresített gépkocsival történik, és annak eldöntését, hogy adott esetben a szökés lehetősége valóban fennállt-e, az intézkedő rendőr mérlegelési körébe utalja. A Testület azonban úgy ítélte meg, hogy a konkrét esetben a szökés lehetőségére való hivatkozás nem biztosított megfelelő jogalapot a bilincs alkalmazására. A tényállás gondos mérlegelése után megállapítható, hogy az intézkedés során semmilyen körülmény nem merült fel, amely a panaszos szökésének lehetőségét vetette volna fel. A panaszos lakásán nem

találtak semmit, amely bűncselekményhez köthető lett volna, a panaszos nem tanúsított olyan magatartást, amelyből szökési kísérletre lehetett volna következtetni. Abban az esetben, ha a felmerülő bűncselekmény jellegére tekintettel tartották indokoltnak a rendőrök a panaszos előállítását, akkor az intézkedés megkezdése előtt gondoskodniuk kellett volna arról, hogy szállítási, átkísérési célra kialakított járművel érkezzenek a házkutatás helyszínére. Mivel már a házkutatást megelőzően tisztában voltak a bűncselekmény jellegével, nem az intézkedés során felmerült, új körülmény indokolta az előállítást, nem megfelelő a kimentés, mely szerint nem állt rendelkezésükre a célra rendszeresített szolgálati gépjármű. Ebben az esetben pedig szükséges, hogy a Testület kihangsúlyozza, hogy a rendőrség nem hivatkozhat saját eszközhiányára, munkaszervezési nehézségeire az alapjog-korlátozás indokaként. A Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának eredményessége a bilincs használatához képest más, kisebb korlátozással járó módon is biztosítható lett volna. Ennek következtében súlyos mértékben sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga az indokolatlan bilincs-alkalmazás vonatkozásában, továbbá az intézkedés sértette az Rtv. 15-16.§-ában foglalt arányossági követelményt is. A panaszos emberi méltósághoz fűződő joga nem sérült azáltal, hogy az intézkedést úgy fogatosították vele szemben, hogy a szomszédok hallhatták a rendőrök érkezését. A Testület elfogadta a rendőri álláspontot, mely szerint a panaszos megkapta az előállításáról szóló igazolás másolatát, mivel a panaszos ezt maga is megerősítette aláírásával. Erre tekintettel nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A 64/2018. (IV. 19.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos egy talált mobiltelefont szeretett volna leadni a rendőrségen, de előállították, megbilincseltek és vezetőszárral ellátott bilincsből kísérték mindenhová. A panaszos által a rendőrségre bevitt mobiltelefon körözés alatt állt, így a Testület elfogadta azt a rendőrségi álláspontot, hogy a panaszossal szemben fennállt a bűncselekmény egyszerű gyanúja, amelyre figyelemmel az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja kellő jogalapot biztosított a panaszos előállítására. Ez a pont azonban csupán lehetőséget teremt az előállításához és az adott esetben a rendőrség diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban szükséges-e annak fogatosítása. Tekintettel arra, hogy a panaszos önként jelent meg a rendőrségen, továbbá a rendőrségi iratok nem tartalmaztak arra vonatkozóan utalást, hogy a panaszos nem tanúsított együttműködést az intézkedő rendőrrel vagy egyéb módon akadályozta volna az intézkedést, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos előállítása egyértelműen nem állt arányban az intézkedés törvényes céljával, nem felelt meg az Rtv. 15. §-ban foglalt arányosság követelményének, ezáltal súlyosan sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A Testület megítélése szerint az előállítás helyett a panaszos kihallgatása akár szóbeli idézés útján is fogatosítható lett volna. A Testület az egymásnak ellentmondó állítások miatt nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a Rendőrkapitányságon intézkedő rendőrök alkalmaztak-e bilincset a panaszossal szemben, így nem tudta megállapítani a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét. A rendőrségi átirat alapján a Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőrök a panaszos szökésének megakadályozása érdekében alkalmaztak bilincset. A jelentések nem tartalmaznak arra vonatkozó állítást, hogy a panaszos akár aktív, akár passzív ellenszegülő magatartást tanúsított, továbbá a panaszos támadó fellépéséről sem írnak jelentéseikben az intézkedő rendőrök. A rendőrségi dokumentumok alapján a panaszos az intézkedés során mindvégig együttműködő magatartást tanúsított. A rendőri iratok nem támasztották alá a szökés kísérletét, a panaszos kifejezetten együttműködő volt az intézkedés során. A rendőrségi átirat szerint a kísérésről utasítás és jelentés nem készült, ami önmagában is jogszerűtlen. A Testület ismételten felhívta a rendőrség figyelmét

arra, hogy a bilincselés okának közvetlennek és konkrétan kell lennie, a távoli veszély nem elegendő alap a bilincseléssel járó súlyos jogkorlátozáshoz. A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben az átkísérés során a bilincs alkalmazására megfelelő jogalap hiányában került sor, ezért súlyosan sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A Testület megállapítása szerint a *110/2018. (V. 17.) számú állásfoglalásban* vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.

Vita alakult ki a panaszos és a biztonsági őr között egy bevásárlóközpontban, amiért a biztonsági őr rendőrt hívott. A rendőrség hivatkozása szerint a panaszossal szemben az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmaztak bilincset. A kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés szerint az intézkedő rendőr közölte a panaszossal, hogy elő fogja állítani a rendőrkapitányságra. Ekkor a panaszos ismételt elővette a telefonját és próbált felvételt készíteni, és ennek abbahagyására a panaszos többszöri felszólításra sem tett eleget, ezért ellenszegülésének megtörésére vele szemben testi kényszer, majd bilincs kényszerítő eszköz került alkalmazásra. A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök az arányosság és a fokozatosság követelményét nem vették kellően figyelembe akkor, amikor megbilincseltek a panaszost. Nem jelölnek meg olyan körülményt, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a panaszos illetően „ellenszegülése” pusztán testi kényszerrel ne lett volna megtörhető, különös figyelemmel arra, hogy a panaszossal szemben két rendőr intézkedett és a helyszínen jelen voltak még biztonsági őrök is. A Testület az intézkedő rendőrök előadásában nem tudott feltárni olyan elemet, ami a konkrét esetben a fokozatosság elvére is figyelemmel a bilincs alkalmazását megalapozta volna, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A Testület *65/2018. (IV. 19.) számú állásfoglalásában* megállapította, hogy miután a Nemzeti Védelmi Szolgálat (továbbiakban: NVSZ) tárgyalótisztje annak ígéretéért cserébe, hogy az általa üzemeltetett tehergépjárművek nem lesznek ellenőrzés alá vonva az I. r. panaszos vezette Rendőrőrs illetékességi területén lévő, súlykorlátozással érintett útszakaszon történő áthaladásuk során, 50.000 forint készpénzt adott át az I. r. panaszosnak, aki azt eltette. Az I. r. panaszos azzal a cselekményével, hogy az NVSZ tárgyalótisztjétől 50.000 forintot elfogadott a cselekménnyel megvalósította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont ac) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadása büntettét, ami intézkedést tett szükségessé, fennállt az intézkedési kötelezettség. Az esetet követően a Nemzeti Védelmi Szolgálat tárgyalótisztje az I. r. panaszost- kérésére-gépkocsival a lakására szállította, majd az I. r. panaszos a lakásába bement, ezt követően a tárgyalótiszt az I. r. panaszos tettenérésére és elfogására kijelölt NVSZ védelmi tiszteket tájékoztatta a történetekről. Tekintettel arra, hogy az NVSZ megbízhatósági vizsgálatot ellátó munkatársai tudomással bírtak arról, hogy az I. r. panaszos szabadidejében vadászati tevékenységet is folytat, illetőleg otthonában- engedéllyel-több éles lőfegyvert is tárol a közterületen biztonságosan végrehajtható intézkedés mellett döntöttek. Ezt követően intézkedés alá vonták az I. r. panaszost, amely során nem sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A ruházat átvizsgálását követően az I. r. panaszos kezeit először hátra, majd miután jelezte, hogy fáj a csuklója a bilincs szorítása miatt, kérésére előre bilincseltek, betették az autóba és visszaszállították a házához. Az NVSZ tájékoztatása szerint azért volt

szükséges az I. r. panaszos kezeit először hátra bilincselni, mert a rendőrség önvédelmi, elvezető és intézkedéstaktikai fogásokra is kiképzett tagja volt. Az I. r. panaszossal szemben fennállt a szökés veszélye, illetve az önkárosítás veszélye. A Testület az ügy gondos mérlegelése után arra az álláspontra helyezkedett, hogy az I.r. panaszos ruházat átvizsgálásakor semmilyen szűrő-vágó eszközt, fegyvert nem találtak az I. r. panaszosnál. Végig együttműködő magatartást tanúsított, nem voltak hangulatingadozásai, így viselkedése kiszámítható volt. A házkutatás során alkalmazott előre bilincselést jogszerűnek értékelte a Testület, mivel ott több éles lőfegyver is megtalálható volt a fegyvertároló-helyben, amit szintén ellenőrzés alá vontak. Azonban a Testület úgy ítélte meg, hogy az I.r. panaszossal szemben a rendőrök indokolatlanul, jogszerűtlenül alkalmaztak bilincset az eljárás egyéb mozzanatainál. Mindezekre tekintettel a Testület a bilincseléssel kapcsolatban megállapította, hogy a panaszos emberi méltóságához való alapvető joga súlyos mértékben sérült.

A 141/2018. (VI. 14.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte, hogy elővezetése során vele szemben annak ellenére alkalmaztak bilincset, majd vezetőszarat, hogy tanúként idézték a bíróságra, és semmilyen módon nem kívánta akadályozni a rendőri intézkedést. Az intézkedő rendőrök ezzel szemben arra hivatkoztak, hogy a panaszos fizikuma, zavart és ideges viselkedése, a várhatóan több órát igénylő utazás, valamint a panaszos azon kijelentése, hogy nem kíván az intézkedő rendőrökkel menni, okkal vetette föl – az Rtv. 48. § c) és d) pontjai szerinti – az ellenszegülés, valamint a szökés lehetőségét. Hivatkozott a Rendőrkapitányság továbbá az Rtv. 48. §-ához fűzött igazságügyi miniszteri indokolására, amely szerint „a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás, önkárosítás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet”. A Testület több ízben is rávilágított arra, hogy téves a rendőrség azon gyakorlata, hogy tényleges ellenszegülés hiányában, preventív jelleggel alkalmaz bilincset, a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdésében foglalt fokozatosság elvének figyelembe vétele nélkül. A Testület megítélése szerint a Rendőrkapitányság által hivatkozott Rtv. 48. §-ához fűzött miniszteri indokolás – figyelemmel arra, hogy az abban foglaltak nem tekinthetők jogi normaként, azok pusztán az adott rendelkezés értelmezését segítik elő – nem mentesítheti az intézkedő rendőröket a fokozatosság elvének jogszabályi követelménye alól. A Testület ennek keretében megjegyzi, hogy továbbra is problémát jelent, hogy a parancsnoki kivizsgálás és vélemény még mindig automatizmust mutat, a tényleges vizsgálat megtörténte nélkül minden intézkedést és kényszerítő eszközt jogszerűnek, illetve jogszerűnek és szakszerűnek találnak. A bilincs kizárólag az Rtv.-ben felsorolt esetekben alkalmazható. Tekintettel a bilincselés a személyi szabadságot, valamint a szabad mozgáshoz való jogot jelentősen korlátozza, a fentiek alapján különös súlyt kell fektetni az alkalmazás körülményeire. A Testület megítélése szerint az erős fizikum, a zavart és ideges viselkedés, az elővezetés időtartama, valamint a verbális ellenszegülés önmagában nem indokolja a bilincs alkalmazásának szükségességét abban az esetben, ha a fokozatosság elvét nem követik az intézkedő rendőrök, azaz nem kísérlik meg a bilincseléshez képest enyhébb jogkorlátozást jelentő intézkedések alkalmazását. A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy nem tekinthet el a panaszosi beszámoló és a Rendőrkapitányság álláspontja között feszülő feloldhatatlan ellentmondásról, amely miatt az ügy pontos körülményei nem tisztázhatóak. Fontos ugyanakkor rögzíteni, hogy sem az elővezetés végrehajtásról szóló jelentés, sem a panasz benyújtása eredményeként született további dokumentumok nem tárgyalják kellő részletességgel és alaposággal a bilincselés körülményeit és okait. Olyan magatartás kifejtéséről, amely alapján következtetni lehetett volna a panaszos szökési szándékra, sem a

panaszos, sem a rendőrség előadásából a fentiekben foglaltak miatt nem következtethetett a Testület. Az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmazott bilincselés esete sem forgott fenn jelen esetben, tekintettel arra, hogy a panaszos csak verbális ellenállást tanúsított, tettelesen nem volt agresszív, erőszakos. A Testület nem kapott kellően megalapozott magyarázatot a bilincselés időtartamára, valamint a vezetőszerű alkalmazására sem. A fenti adatok, jogszabályi rendelkezések és az ebből levont következtetések alapján a Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés, a vezetőszerű alkalmazása és annak időtartama nem volt kellően megalapozott, ezáltal pedig jogszerűtlen és aránytalan volt, amely sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát.

A 207/2018. (IX. 27.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos ingatlanába rendőrök hatoltak be a hajnali órákban kábítószer birtoklásának vétségének gyanúja miatt indult büntetőeljárás keretében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság „Tisza” Mélységi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Osztály rendőreinek bevonásával. A panaszos elmondása szerint vele – a feltételezett bűncselekmény súlyát figyelembe véve – a szükségesnél erőszakosabban léptek föl, amikor kilépett a lakásból, elmondása szerint egyből fegyvert fogtak rá, és követelték, hogy emelje fel a kezét. A panaszoson a rendőrök anélkül alkalmaztak bilincset pusztán preventív jelleggel, hogy ő bármilyen módon ellenállt volna a rendőri intézkedésnek. A Testület több ízben is rávilágított arra, hogy téves a rendőrség azon gyakorlata, hogy tényleges ellenszegülés hiányában, preventív jelleggel alkalmaz bilincset, a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdésében foglalt fokozatosság elvének figyelembe vétele nélkül. Mindezek alapján a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés jogszerűtlen és aránytalan volt, amely sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát.

A 292/2018. (XII. 20.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló ügyben a panaszos sérelmezte, hogy a vele szemben a hajnali órákban foganatosított intézkedés során vele szemben indokolatlanul alkalmaztak bilincset. A TEK álláspontja szerint a panaszossal szembeni bilincs alkalmazására egyedi mérlegelés alapján került sor: a felkérő szerv által rendelkezésre bocsájtott információk szerint a panaszos rendelkezik éles lőfegyverekkel, a panaszos továbbá agresszíven megfenyegette a bejelentőt. Ezen információkra, valamint a bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel indokolt volt az Rtv. 48. §-ának a)-c) pontjaiban foglaltak (önkárosítás, támadás, illetve szökés megakadályozása) érdekében bilincset alkalmazni a panaszossal szemben. A panaszost miután „alsónadrágszerű” ruházatban önként (bár nem első felszólításra) kilépett a házából, őt füves területre vezették, majd térdelő testhelyzetben megbilincseltek (ez nagyjából 1 percet vett igénybe, így a TEK álláspontja szerint nem felel meg a valóságnak a panaszos állítása, miszerint őt azonnal megbilincseltek). A bilincset 2 óra 20 perctől 4 óra 10 percig alkalmazták a Szolg. szab. 41. §-ának (4) bekezdés b) pontjának [kezek előre vagy hátra bilincselése], valamint (6) bekezdés a) pont aa) pontjának [a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől] megfelelően. A Testület rendelkezésére álló információk alapján a panaszos eleget tett a rendőri felszólításnak, azaz önként és fegyvertelenül kiment a háza udvarára (ráadásul hiányos öltözékben), majd az intézkedés teljes ideje alatt együttműködő volt. A panaszossal kapcsolatban nem merült föl olyan információ, amelyből előzetesen arra lehetett volna következtetni, hogy ellenszegülő, vagy bármilyen módon agresszív magatartást fog tanúsítani (ugyanis ezek az információk a panaszos szintén intézkedés alá vont barátja kapcsán merültek föl). A bűncselekmény tárgyi súlya, jellege indokolta a TEK fellépését, de nem indokolta az

azonnali és az intézkedés során felmerült körülmények értékelése nélküli bilincset alkalmazását. Ennek ellenére a panaszossal szemben azonnal bilincset alkalmaztak, ráadásul – az előállítás végrehajtásáról, valamint kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés tanúsága szerint – 2 óra 20 perctől 4 óra 10 percig (a Rendőrkapitányságon történő átadásig), majdnem 2 órán át. Összességében elmondható, hogy az intézkedést megelőzően, valamint annak során nem merült föl olyan körülmény, amely indokolta volna a bilincset alkalmazását, valamint hogy az intézkedés eredményessége ne lett volna biztosítható kisebb korlátozással járó kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazásával, vagy akár kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül is.

A Testület megítélése szerint – a rendelkezésre álló információk mérlegelése alapján – nem álltak fenn a panaszossal szembeni bilincset alkalmazásának jogszabályi feltételei, továbbá egyáltalán nem igazolható e kényszerítő eszköz majdnem két órán át tartó alkalmazása, így súlyosan sérült a panaszos emberi méltóságához való alapvető joga.

3.3.) Rendőrbot, vegyi eszköz, elektromos sokkoló eszköz, kardlap, illetőleg más eszköz alkalmazása

49. § (1) A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat

a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására,

b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.

(2) A rendőr a szolgálatban rendszeresített gumilövedéket, illetve pirotechnikai eszközt, könnygázgránátot, elfogó hálót, ingerlőgázt, továbbá vízágyút alkalmazhat a mások vagy saját élete, testi épsége, illetőleg a vagyonbiztonság közvetlen veszélyeztetésének elhárítására, vagy ha a lőfegyverhasználat feltételei (54. §) fennállnak.

Az Rtv. 61. §-ának (2) bekezdése értelmében továbbá a testi kényszer és a bilincset kivételével kényszerítő eszköz – a jogos védelem esetét kivéve – nem alkalmazható a láthatóan terhes nővel és a gyermekkorúval szemben.

A Szolgálati Szabályzat tovább részletezi a vegyi eszköz alkalmazásának szabályait: a 42. § (1) bekezdése szerint a rendőr vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, kardlapot, valamint más eszközt saját elhatározásából vagy szolgálati előjárója parancsára használhat. Ugyanezen szakasz (7) bekezdése szerint az (1) bekezdésben meghatározott kényszerítő eszközöket nem szabad a támadás, ellenszegülés megszűnése, megtörése után alkalmazni, a (8) bekezdés szerint pedig a csapaterő alkalmazásával egyidejűleg, valamint tömegoszlatás során a tömeg oszlatására vagy zárt térben kialakult ellenállási góc felszámolására vegyi eszköz alkalmazható.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A 191/2019. (VII. 15.) számú állásfoglalásában a Testület egy 2018. decemberi tüntetés során foganatosított az ingerlőgáz-alkalmazás jogszerűségét vizsgálta.

A panaszos szerint az ingerlőgáz alkalmazását megelőzően nem történt előzetes figyelmeztetés. Ezzel szemben a rendőrség úgy nyilatkozott, hogy a kényszerítő eszköz (ingerlőgáz) alkalmazását megelőzően sor került figyelmeztetésre, valamint folyamatos volt minden irányból a szóbeli figyelmeztetés a távozásra, azonban mivel a tömeg teljesen elzárta a déli kapu előtti területet, oda csak gyalogosan tudott rendőri erő bejutni, így felszólító vagy felszólításra alkalmas gépjármű elhelyezésére nem volt lehetőség.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályait az Rtv. 61. §-a tartalmazza. Eszerint, ha az eset körülményei lehetővé teszik, a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet előzetesen figyelmeztetni kell.

A Szolgálati Szabályzat 39. § (3) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 52. § (4) bekezdése szerint a felosztatásra irányuló rendőri felszólítást hangosító eszköz alkalmazásával kétszer meg kell ismételni. Az ezeket követő utolsó felszólítás során a kényszerítő eszközök alkalmazását kilátásba kell helyezni.

(5) Az első és második felszólításban közölni kell a felosztatás okát, ha jogsértés is megvalósul, a megvalósított jogsértés megjelölését, a helyszínről való eltávozás irányát. Az ezeket követő utolsó felszólításban közölni kell a felosztatás tényét, a helyszínről való eltávozás irányát és a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával a kényszerítő eszközök használatának kilátásba helyezését. Ha a rendőri csapaterőt a tömeg részéről közvetlen támadás éri, a rendőri intézkedést haladéktalanul meg kell kezdeni, amellyel egyidejűleg az első, majd ezt követően a többi előírt felszólítást is meg kell tenni.

A Testület a fennálló gyakorlata szerint el szokott tekinteni a hangosbeszélőn történő felszólítás miatti jogsérelem megállapításától [ld. 122/2016. (VII. 7.) állásfoglalás], ha a körülményekből megállapítható, hogy a gyülekezés jogsértő jellegével a résztvevők eleve tisztában vannak, illetve, ha a hangosítás hiánya ellenére valamennyi résztvevő jól hallhatta a felszólítást, és a résztvevők köre végig azonos.

Jelen esetben azonban, ha történt is szóbeli figyelmeztetés az ingerlőgáz alkalmazására, azt a környező zajhatások miatt a résztvevők nem hallhatták, ahogy a felvételeken sem hallható.

A megtekintett felvételek egyikén sem hallható figyelmeztetés az ingerlőgáz alkalmazását megelőzően. Amint az a felvételeken jól látszik, a rendőrök nem alkalmaztak hangosítást, amit a rendőrségi iratok is megerősítenek. A Testület álláspontja szerint egy ilyen nagy létszámú rendezvény biztosításakor a rendőrség nem hivatkozhat olyan munkaszervezési nehézségekre, mint az, hogy nem volt lehetőség felszólításra alkalmas gépjármű

elhelyezésére. Habár a felvételeken is látható, hogy a tömeg jogellenes magatartást tanúsított, a rendőrsorfallal közvetlenül támadta és elzárt területen tartózkodott, a Testület véleménye szerint egy kézi hangosbeszélő alkalmazásával biztosítható lett volna a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző jól hallható és közérthető felszólítás, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásának kilátásba helyezése.

A Testület véleménye szerint, súlyosan sérült a panaszos emberi méltóságához fűződő joga az ingerlőgáz alkalmazására történő felszólítás elmaradása következtében. Tekintettel arra, hogy a felszólítás elmaradása már önmagában súlyos alapjogi sérelmet okozott, a Testület az ingerlőgáz alkalmazási módját nem vizsgálta.

3.4.) Tömegoszlítás

58. § (1) A rendőrök csapaterőben alkalmazhatók

- a) az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása (Btk. 254. §), a lázadás (Btk. 256. §), illetve a rombolás (Btk. 257. §) bűncselekmények elkövetése esetén;*
 - b) a személyek élet- és vagyónbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetésére vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozására és az elkövetők elfogására;*
 - c) súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatására, elfogására;*
 - d) terrorcselekmény felszámolására, a túsok kiszabadítására;*
 - e) eltűnt személy vagy tárgy felkutatására;*
 - f) katasztrófa megelőzésére és következményeinek elhárítására;*
 - g) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására;*
 - h) védett személy, veszélyes szállítmány vagy az állam működése, vagy a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmény őrzésére, védelmére;*
 - i) nagy területű helyszín biztosítására;*
 - j) törvényben meghatározott más esetben.*
- (2) Csapaterő alkalmazása során a rendőrség a 17. § (1) bekezdésben írt jogokat indokolt mértékben korlátozhatja, területet személy- és járműforgalom elől elzárhat.**

59. § (1) Ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:

- a) vízágyút,*
 - b) pirotechnikai eszközt,*
 - c) ingerlőgázt,*
 - d) elfogó hálót,*
 - e) lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszeroszlítást.*
- (2) Az (1) bekezdésben említett eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.**
- (3) Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.**
- (4) Tilos a tömegoszlításra löfegyvert használni.**

60. § (1) A csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni.

(2) A tömeg szétosztatására irányuló csapaterő alkalmazása során a rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.

A 98/2017. (V. 25.) számú állásfoglalásban a Testület megállapította a panaszossal azonos területen tartózkodó állampolgárok gyülekezési jogának megsértését a tömegosztatás végrehajtási módja miatt abban az ügyben, amikor is rendőrség 2016 nyarán a Józsefvárosi Önkormányzat jegyzője végzése alapján, Budapesten, az Olaf Palme sétány elkerített területén, birtokvédelemmel kapcsolatos végrehajtási eljárással összefüggésben intézkedéseket fogantatosított, ahol tüntetést tartottak. A demonstráció résztvevői a sétányon, a birtokvédelmi eljárással érintett elkerített terület gépjármű és gyalogos kijáratok előtt helyezkedtek el, ezzel akadályozva a területre történő ki- és bejárást, a megjelenő munkagépek munkaterületre történő behajtását megakadályozták. A rendezvény résztvevői a tehergépjármű előtt állva, majd elé ülve, összekapaszkodva kívánták megakadályozni a jármű haladását, illetve a lezárt területre történő behajtását, ezáltal pedig a munkálatokat is.

A rendőrség a Gytv. 14. §-ának (1) bekezdése alapján (mivel a gyülekezési jog gyakorlása mások jogainak és szabadságának sérelmével járt) a demonstrációt feloszlatta, amit a Testület az Rtv. 59. §-a alapján jogszerűnek talált: a gyülekezésben résztvevők egy lezárt munkaterületen tartózkodtak, az állampolgárok előli elzárás oka az volt, hogy a munkafolyamatokat jelenlétükkel ne zavarják (a területen való megjelenés a rendezvény életének, testi épségének, vagyonzbiztonságának veszélyével járhatott, úgyszintén az ott dolgozók ugyanezen alapjogait is veszélyeztette). A rendőrség ugyanakkor a tömegosztatás végrehajtását nem megfelelően hajtotta végre: a rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet 15. § (3) bekezdésének előírását figyelmen kívül hagyta. A rendőrök a felszólításkor nem alkalmaztak hangosítást, az elhangzott felszólítás egy hangos motorzajt adó gépkocsi mellett történt, ami miatt a hátrébb álló személyek nem tudhatták, hogy mi hangzik el, illetve a felszólítás nem tartalmazott arra nézve tájékoztatást, hogy birtokvédelmi határozat végrehajtása zajlik, így az esetlegesen a területre később érkező személyek nem tudhatták, hogy a reggeli órákban a jelenlévőkkel közölték a határozatot, az osztatás időpontjában ugyanis erre ismételtelen nem hivatkoztak.

A sajtó képviselőjében jelen levő panaszost két ízben eltávolították a helyszínről, aki szintén akadályozta a munkagépek továbbhaladását. A Testület megállapítása szerint az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja szerinti előállítás indokoltan és jogszerűen történt, a panaszos személyi szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozta a rendőrség: a rendőri intézkedéssel szemben két ízben ellenszegült, az eljáró rendőrök felszólították annak abbahagyására, azonban ő azt figyelmen kívül hagyva az intézkedéssel szembeni ellenállását fenntartotta, és nem hagyta el a helyszínt. A Testület továbbá kifejtette, hogy a rendőri felszólítás és az, hogy a jogszerű rendőri intézkedésnek alá kell vetni magát, a sajtó munkatársaira is vonatkozik. A Testület ugyanakkor megállapította, hogy a panaszos 9 órán át tartó fogvatartása, úgy hogy azon idő alatt csak a rendőrségi dokumentációt készítették el és a panaszost negyedóráig hallgatták ki, aránytalan, ezáltal alapjogot sértő volt. [Rtv. 33. § (2) bek. f) pont, Rtv. 33. § (3) bek.]

4. Zárszó

Reméljük, hogy ezzel munkával rövid áttekintést adhattunk a Testület elmúlt három évének munkájáról. A Testület munkáját 2020. február 27-én véglegesen befejezi, és a Kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvény értelmében a Testület feladat- és hatásköre 2020. február 27-én átkerül az Alapvető Jogok Biztosához. A Testület bízik benne, hogy az általa elvégzett munka és jogértelmezés mind a rendőrségnek, mind a felügyeletét a továbbiakban ellátó Alapvető Jogok Biztosának megfelelő támasz és segítség lesz jövőbeli munkájukhoz.

Budapest, 2020. január 30.

Dr. Lukács Tamás s.k.
elnök

Fráterné dr. Ferenczy Nóra s.k.
testületi tag

Dr. Cservák Csaba s.k.
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos s.k.
testületi tag

IV. Statisztikai melléklet

A) 2017. évi adatok:

1. A panaszosok demográfiai jellemzői

2017-ben összesen 302 panaszos 293 ügyében hozott állásfoglalást a Testület.

1.1 Lakóhely, nem, kor

2017-ben a panaszosok túlnyomó többsége (41%-a) Budapesten lakott, ezt követi Pest és Hajdú-Bihar megye, de ezekben is csak 5-8% között volt a panaszosok aránya.

1. táblázat A panaszosok száma és aránya lakóhely szerint (szám, %)

A panaszosok lakóhelye	száma	aránya,%
Budapest	123	40,7%
Bács-Kiskun megye	12	4,0%
Baranya megye	12	4,0%
Békés megye	4	1,3%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	9	3,0%
Csongrád megye	4	1,3%
Fejér megye	10	3,3%
Győr-Moson-Sopron megye	5	1,7%
Hajdú-Bihar megye	17	5,6%
Heves megye	3	1,0%
Jász-Nagykun-Szolnok megye	9	3,0%
Komárom-Esztergom megye	3	1,0%
Nógrád megye	6	2,0%
Pest megye	23	7,6%
Somogy megye	6	2,0%
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	9	3,0%
Tolna megye	0	0,0%
Vas megye	3	1,0%
Veszprém megye	4	1,3%
Zala megye	11	3,6%
Külföld	5	1,7%
adathiány	24	7,9%
Összesen	302	100,0%

A panaszosok 71 százaléka férfi és 28 százaléka nő volt, egy százalékról nincs adat. (2. táblázat)

2. táblázat A panaszosok száma és aránya nemek szerinti (szám, %)

A panaszosok neme	száma	aránya,%
férfi	215	71,2%
nő	83	27,5%
adathiány	4	1,3%
Összesen	302	100,0%

1.2. A panaszosok száma és aránya kor szerint

2017-ben a legfiatalabb panaszos 11 éves, a legidősebb 78 éves volt. A panaszosok átlagéletkora 43,5 év volt.

A panaszosok 8 százaléka 25 évnél fiatalabb volt, 10 százalékuk 25-34 éves, 21 százalékuk 35-44 éves, 17 százalékuk 45-54 éves, illetve 54 évnél idősebb volt, a panaszosok több, mint negyedének koráról nincs információnk.

3. táblázat A panaszosok száma és aránya életkori csoportok szerint (szám, %)

Korcsoport	száma	aránya, %
25 évnél fiatalabbak	23	7,6%
25-34 éves	29	9,6%
35-44 éves	63	20,9%
45-54 éves	52	17,2%
55 évesek és idősebbek	52	17,2%
adathiány	83	27,5%
Összesen	302	100,0%
Átlag életkor	43,5	
minimum életkor	11	
maximum életkor	78	

1.3 Jogi képviselet

A panaszosoknak 10 százaléka, 31 személy rendelkezett jogi képviselővel, 73 százalékuk férfi, 23 százalékuk nő, egy esetben (3%) volt több panaszos egy ügyben.

4. táblázat A jogi képviselettel rendelkezők száma és aránya nemek szerint (szám, százalék)

A jogi képviselettel rendelkezők	száma	aránya
neme		
férfi	22	73,3%
nő	7	23,3%
ebből: csoport (több panaszos volt egy ügyben)	1	3,2%
adathiány	2	6,5%
Összesen	31	100,0%

5. táblázat A jogi képviselettel rendelkezők száma és aránya életkori csoportok szerint (szám, %)

Korcsoport	száma	aránya, %
25 évnél fiatalabbak	2	6,5%
25-34 éves	5	16,1%
35-44 éves	3	9,7%
45-54 éves	9	29,0%
55 évesek és idősebbek	9	29,0%
adathiány	3	9,7%

Összesen	31	100,0%
Átlag életkor	43,7	
minimum életkor	14 év	
maximum életkor	63 év	

1.4 A panasz

2017-ben összesen 293 panasz érkezett a Testülethez.

244 esetben, a panaszok 83,0 százalékában a panaszos, 8 százalékában a jogi képviselő, 6 százalékában rendőrkapitányság, és 2,4 százalékában törvényes képviselő, az ügyészség, ill. meghatalmazott küldte a panaszt.

6. táblázat A panaszok száma és aránya küldő szerint (szám, %)

Küldő	száma	aránya, %
panaszos	244	83,3%
jogi képviselő	24	8,2%
(civil) szervezet	1	0,3%
rendőrkapitányság	17	5,8%
a Testület magához vonta	0	0,0%
egyéb	7	2,4%
Összesen	293	100,0%

7. táblázat A rendőrkapitányságokról érkezett panaszok száma

Rendőrkapitányság	panaszok száma
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Rendőr-főkapitányság	1
BRFK	6
BRFK Panasziroda	1
BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság	1
BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság	1
Győr-Moson-Sopron Megyei RFK	2
Hajdúböszörmény Rendőrkapitányság	1
Hajdú-Bihar Megyei RFK	1
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei RFK	1
Nyíregyházi Rendőrkapitányság (ORFK Ellenőrzési Szolgálat útján)	1
Szolnoki Rendőrkapitányság (ORFK Ellenőrzési Szolgálat útján)	1
Összesen	17

A panaszok érkezésének leggyakoribb módja a levél (46%), ennél kevesebb az elektronikus úton, vagyis e-mailben (32%) illetve honlapon (7%) keresztül érkezés. Hatan több módon is adtak be panaszt. Az egyéb helyről beadott panasz az ügyészségről érkezett.

8. táblázat A panasz érkezési módjának száma és aránya

Érkezés módja	a panaszok száma	aránya
levél	138	46,2%
fax	3	1,0%
honlap	20	6,7%
e-mail	96	32,1%
szórólap	14	4,7%
személyesen	10	3,3%
rendőrkapitányság	17	5,7%
egyéb (ügyészség)	1	0,3%
Összesen	299	100,0%

2017-ben a legtöbb panasz októberben (14%), szeptemberben (13%) , augusztusban és decemberben (10-10%) érkezett, májusban a legkevesebb (3%), a többi hónapban viszonylag kiegyenlítetten érkeztek a panaszok.

9. táblázat A panaszok érkezésének hónapok szerinti száma és megoszlása

A beérkezés hónapja	a panaszok száma	aránya
Január	26	8,9%
Február	24	8,2%
Március	21	7,2%
Április	19	6,5%
Május	9	3,1%
Június	15	5,1%
Július	29	9,9%
Augusztus	23	7,8%
Szeptember	37	12,6%
Október	41	14,0%
November	20	6,8%
December	29	9,9%
Összesen	293	100,0%

2. Alapjogok**2.1 Érintett alapjogok**

2017-ben a három leggyakrabban érintett alapjog a tisztességes eljáráshoz való jog (42,1%), az emberi méltósághoz való jog (22,1%), és a személyi szabadság (10,5%) védelme voltak.

10. táblázat Érintett alapjogok 2017-ben, az előfordulás szerinti gyakoriság sorrendjében (szám, %)

Alapjog	száma	aránya
tisztességes eljárásához való jog [XXIV. cikk]	212	42,1%
emberi méltósághoz való jog [II. cikk]	111	22,1%
személyi szabadság [IV. cikk]	53	10,5%
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	29	5,8%
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	22	4,4%
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	21	4,2%
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	13	2,6%
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	11	2,2%
magánlakás sérthetlensége [VI. cikk]	6	1,2%
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	6	1,2%
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill. hazatéréshez való jog [XXVII. cikk]	5	1,0%
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	5	1,0%
gyülekezési jog [VIII. cikk]	4	0,8%
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	2	0,4%
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	1	0,2%
gyermekjogok [XVI. cikk]	1	0,2%
személyi biztonság [IV. cikk]	1	0,2%
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0,0%
élethez való jog [II. cikk]	0	0,0%
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0,0%
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0,0%
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság [VII. cikk]	0	0,0%
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0,0%
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0,0%
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0,0%
vállalkozás szabadsága [XII. cikk]	0	0,0%
munkához való jog [XII. cikk]	0	0,0%
menedékjog [XIV. cikk]	0	0,0%
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0,0%
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	0	0,0%
Összesen*	503	100,0%

* az összesen sor értéke meghaladja az összes panasz számát, mivel egy panasz többféle alapjogot is érinthet

2.2 Sértett alapjogok

2017-ben a három legtöbb esetben megsértett alapjog a tisztességes eljárásához való jog (42%), az emberi méltósághoz való jog (17%), valamint a személyi szabadsághoz való jog (16%) volt.

11. táblázat Sérült alapjogok száma és aránya az előfordulás szerinti gyakoriság sorrendjében (szám, %)

Alapjog	szám	arány
tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk]	41	41,8%
emberi méltósághoz való jog [II. cikk]	17	17,3%
személyi szabadság [IV. cikk]	16	16,3%
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	7	7,1%
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	4	4,1%
gyülekezési jog [VIII. cikk]	3	3,1%
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	3	3,1%
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	2	2,0%
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	2	2,0%
személyi biztonság [IV. cikk]	1	1,0%
magánlakás sérthetlensége [VI. cikk]	1	1,0%
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	1	1,0%
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill. hazatéréshez való jog [XXVII. cikk]	0	0,0%
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	0	0,0%
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	0	0,0%
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	0	0,0%
élethez való jog [II. cikk]	0	0,0%
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0,0%
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0,0%
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság [VII. cikk]	0	0,0%
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0,0%
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0,0%
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0,0%
vállalkozás szabadsága [XII. cikk]	0	0,0%
munkához való jog [XII. cikk]	0	0,0%
menedékjog [XIV. cikk]	0	0,0%
gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0,0%
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0,0%
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	0	0,0%
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0,0%
Összesen*	98	100,0%

* egy panasz többféle alapjogot is érinthet

3. Intézkedések

3.1 Az intézkedés helye

A legtöbb intézkedés Budapesten (42%), a második és harmadik legmagasabb Pest (az összesnek 8%-a) és Hajdú-Bihar (6%) megyékben történt.

12. táblázat A panaszok száma és aránya az intézkedés helye szerint (szám, %)

Az intézkedés helye	Az intézkedések száma	aránya
Budapest	87	42,4%
Bács-Kiskun megye	5	2,4%
Baranya megye	11	5,4%
Békés megye	3	1,5%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	9	4,4%
Csongrád megye	8	3,9%
Fejér megye	4	2,0%
Győr-Moson-Sopron megye	4	2,0%
Hajdú-Bihar megye	13	6,3%
Heves megye	5	2,4%
Jász-Nagykun-Szolnok megye	9	4,4%
Komárom-Esztergom megye	3	1,5%
Nógrád megye	2	1,0%
Pest megye	17	8,3%
Somogy megye	4	2,0%
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	6	2,9%
Tolna megye	1	0,5%
Vas megye	2	1,0%
Veszprém megye	4	2,0%
Zala megye	6	2,9%
Telefonon keresztül	2	1,0%
Összesen	205	100,0%

Az intézkedések 37 százaléka a fővárosban, 14 százaléka megyei jogú, 35 százaléka egyéb városban, 12 százaléka községben, és 3 százaléka közterületen történt, illetve a segélyhívón történt tájékoztatást érintette.

13. táblázat Milyen településtípuson történt az intézkedés? (szám, %)

Település jellege	Az intézkedések száma	aránya
főváros	75	36,6%
megyei jogú város	29	14,1%
város	71	34,6%
község	24	11,7%
egyéb	6	2,9%
Összesen	205	100,0%

3.2 Panaszolt intézkedések

14. táblázat A panaszolt rendőri intézkedések, mulasztások száma és aránya (szám, %) a gyakoriság sorrendjében

Panaszolt intézkedés	száma	%
intézkedési kötelezettség a tv. rendelkezéseinek megfelelően [Rtv. 13. §]	81	13,3%
védelemnyújtás, felvilágosítás- és segítségadás, ember jogainak védelme; együttműködés; pártbefolyástól mentesség [Rtv. 2. §]	74	12,2%
segítségnyújtási kötelezettség [Rtv. 24. §]	37	6,1%
előállítás egyéb [Rtv. 33. § (2)–(5)]	37	6,1%
intézkedési kötelezettség részrehajlás nélkül [Rtv. 13. §]	36	5,9%
igazoltatás [Rtv. 29. §]	32	5,3%
arányosság követelménye [Rtv. 15. §]	25	4,1%
testi kényszer [Rtv. 47. §]	24	3,9%
rendőr szabályosan igazolja magát [Rtv. 20. § (1), (3)–(4)]	23	3,8%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében közúti ellenőrzés [Rtv. 44–45. §]	22	3,6%
bilincs [Rtv. 48. §]	18	3,0%
előállítás bcs. gyanúja miatt [Rtv. 33. § (2)]	17	2,8%
kényszerítő eszközök alkalmazásának követelménye (tv.-i feltételek, arányosság, ellenszegülés megtöréséig / intézkedés eredményességéig) [Rtv. 16. § (1)–(3)]	14	2,3%
a rendőr közli az intézkedés tényét, célját [Rtv. 20. § (2)]	13	2,1%
ruházat, csomag és jármű átvizsgálása [Rtv. 30–31. §]	11	1,8%
fogvatartott jogainak tiszteletben tartása [Rtv. 18. §]	9	1,5%
biztonsági intézkedés [Rtv. 37. §]	8	1,3%
orvosi ellátás [Rtv. 17. § (2)]	7	1,2%
fokozott ellenőrzés [Rtv. 30–31. §]	7	1,2%
elfogás tettenérés esetén [Rtv. 33. § (1)]	7	1,2%
előállítás szabálysértés elkövetése miatt [Rtv. 33. § (2)]	7	1,2%
Intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen [Rtv. 39–40. §]	7	1,2%
a rendőr tájékoztatást nyújt a panasztétel lehetőségéről [Rtv. 20. § (2)]	6	1,0%
elfogás egyéb esetben [Rtv. 33. § (1)]	6	1,0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében mintavétel [Rtv. 44–45. §]	6	1,0%
fogvatartott hozzátartozójának értesítése [Rtv. 18. §]	5	0,8%
titoktartási kötelezettség [Rtv. 21. §]	5	0,8%
tömegoszlítás során felszólítás [Rtv. 59–60. §]	5	0,8%
intézkedés elmulasztása (kiírni) [Rtv. 29.–46. §]	5	0,8%
sérülésokozás kerülése (hozzátartozó értesítése) [Rtv. 17. § (2)]	4	0,7%
előállítás személyazonosság igazolásának elmaradása miatt [Rtv. 33. § (2)]	4	0,7%
intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétkes károsult kártalanítása [Rtv. 13. § (3)]	3	0,5%

Panaszolt intézkedés	száma	%
felvilágosítás kérés [Rtv. 32. §]	3	0,5%
képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése, megsemmisítése [Rtv. 42–42/A. §]	3	0,5%
tömegosztatás [Rtv. 59–60. §]	3	0,5%
szolg. feladatok tv.-es teljesítése, előljáró utasításainak engedelmeskedés, közbiztonság, közrend védelme (élete kockáztatásával is) [Rtv. 11. § (1)]	2	0,3%
elővezetés [Rtv. 34. §]	2	0,3%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében egyéb intézkedés [Rtv. 44–45. §]	2	0,3%
személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [Rtv. 46. §]	2	0,3%
vegyi eszköz, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, kardlap, ill. más eszköz alkalmazása [Rtv. 49. §]	2	0,3%
kínzás, kényszervallatás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma [Rtv. 16. § (4)]	1	0,2%
adatrögzítés az igazoltatás során [Rtv. 29. § (3)]	1	0,2%
idegenrendészeti intézkedés [Rtv. 35. §]	1	0,2%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében okmányok elvétele [Rtv. 44–45. §]	1	0,2%
csapaterő [Rtv. 58. §]	1	0,2%
kizárólag a Szolgálati Szabályzatban foglalt rendelkezés	1	0,2%
fegyverviselési jog [Rtv. 22. §]	0	0,0%
közös szabályok (előzetes figyelmeztetés, terhes nővel és gyermekkorúval szembeni tilalmak, helyettesítő eszköz szabályai, előljárónak jelentéstételi kötelezettség [Rtv. 61–62. §]	0	0,0%
belső szervezet és működés során egyéni felelősség mindenkor megállapítható legyen [Rtv. 11. § (2)]	0	0,0%
helyszín biztosítása [Rtv. 43. §]	0	0,0%
útzár, megállásra kényszerítés [Rtv. 51. §]	0	0,0%
rendőr szabályosan igazolja magát [Rtv. 20. § (1), (3)–(4)]	0	0,0%
előállítás szabálysértés elkövetése miatt [Rtv. 33. § (2)]	0	0,0%
személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcs. intézkedés [Rtv. 46/A. §]	0	0,0%
szolgálati kutya alkalmazása [Rtv. 50. §]	0	0,0%
lőfegyverhasználat [Rtv. 52–56. §]	0	0,0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében közúti ellenőrzés [Rtv. 44–45. §]	0	0,0%
biztonsági intézkedés [Rtv. 37. §]	0	0,0%
felvilágosítás kérés [Rtv. 32. §]	0	0,0%
segítség és eszközök igénybevétele [Rtv. 26. §]	0	0,0%
lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben [Rtv. 57. §]	0	0,0%
veszélyhelyzet elhárításában közreműködés [Rtv. 14. §]	0	0,0%
határforgalom-ellenőrzés [Rtv. 35/A. §]	0	0,0%
közbiztonsági őrizet [Rtv. 38. §]	0	0,0%
műszeres ellenőrzés [Rtv. 41. §]	0	0,0%
külföldi szerv határrendészeti feladatokat ellátó tagjára vonatkozó rendelkezések [Rtv. 62/A. §]0,0%	0	0,0%

Panaszolt intézkedés	száma	%
egyéb	18	3,0%
Összesen*	608	100,0%

* Mivel egy panaszhoz több rendőri intézkedés is tartozhat, ezért az összes elemszám magasabb lehet, mint a panaszok száma

15. táblázat Az intézkedések Rtv. fejezetek szerinti megoszlása (szám, %)

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
Rtv. IV. fejezete	271	52,5%
Rtv. V. fejezete	186	36,0%
Rtv. VI. fejezete	59	11,4%
Összesen	516	100,0%

4. Az ügy sorsa

Az érdemi vizsgálatot igénylő ügyek (áttétel, megküldés ORFK-ra és megszüntetés) együttes aránya 70 százalék volt, a többi érdemi vizsgálatot nem igénylő (elutasítás, elutasítás és áttétel) ügy volt, az összes ügy 30 százaléka.

16. táblázat Az ügy sorsának száma és aránya (szám, %)

Az ügy sorsa	ügyek száma	aránya
Áttétel	116	39,6%
Elutasítás	84	28,7%
Elutasítás és áttétel	3	1,0%
Megküldés az Országos Rendőrfőkapitánynak	35	11,9%
Megszüntetés	55	18,8%
Összesen	293	100,0%

17. táblázat A megszüntetési okok száma és aránya (szám, %)

A megszüntetés oka	a megszüntetések száma	aránya
a panaszost felhívta a Testület, hogy egészítse ki a panaszát, de ő ennek nem tett eleget, és a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet dönten	15	27,3%
nincs vagy csekély fokú az alapjogsérelem, és a panaszos tiltakozott az áttétel ellen	22	40,0%
panaszt visszavonták	10	18,2%
egyéb	8	14,5%
Összesen	55	100,0%

18. táblázat Az elutasítási okok száma és aránya (szám, %)

Az elutasítás oka*	Az elutasítások száma	aránya
a panasz elkésett	11	12,5%
a Testületnek nincs hatásköre	22	25,0%
panasz nem jogosulttól származik	4	4,5%
kiderül, hogy már jogerősen lezárták a panaszeljárást	0	0,0%
a panaszos a Testület felhívása ellenére beadványát aláírásával nem erősítette meg	51	58,0%
Összesen	88	100,0%

* Egy elutasításhoz több ok is tartozhat, ezért az elutasítási okok száma nagyobb lehet, mint az elutasított ügyek száma.

19. táblázat Az áttételi okok száma és aránya (szám, %)

Az áttétel oka	száma	aránya
nem történt alapjogsérelem	93	53,4%
nem állapítható meg	60	34,5%
csekély fokú alapjogsérelem	21	12,1%
Összesen*	174	100,0%

* Egy áttételhez több ok is tartozhat, ezért az okok száma nagyobb lehet, mint az áttétellel végződött ügyek száma.

5. Alapjogsértés

A rögzített esetek 28 százalékában állapított meg a Testület alapjogsértést, a felében nem történt alapjogsértés, az esetek további részében, 22 százalékában nem volt megállapítható az alapjogsértés. (20. táblázat)

20. táblázat Alapjogsértések száma és aránya (szám, %)

Történt-e alapjogsértés	szám	arány
igen	56	28,0%
ebből: csekély	21	37,5%
súlyos	35	62,5%
nem	100	50,0%
nem állapítható meg	44	22,0%
Összesen*	200	100,0%

* egy panasz többféle alapjogot is érinthet

21. táblázat Az ORFK-ra küldött ügyek sorsának száma és aránya (szám, %)

Az ORFK-ra küldött ügyek sorsa	száma	aránya
Az ORFK a panasznak helyt adott	0	0,0%
Az ORFK a panasznak részben helyt adott	3	8,6%
Az ORFK a panaszt elutasította	7	20,0%
Az ORFK az eljárást megszüntette	2	5,7%
Az ORFK a panaszt áttette	0	0,0%
adathiány	23	65,7%
Végösszeg	35	100,0%

6. Sértett alapjogok

22. táblázat Sértett alapjogok szám a sérülés foka szerint, gyakorisági sorrendben (szám)

Alapjog	Csekély alapjogsértés	Súlyos alapjogsértés	Összesen
tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk]	17	24	41
emberi méltósághoz való jog [II.cikk]	3	14	17
személyi szabadság [IV. cikk]	0	16	16
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	2	5	7
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	0	4	4
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	0	3	3
gyülekezési jog [VIII. cikk]	0	3	3
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	0	2	2
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	0	2	2
magánlakás sérthetlensége [VI. cikk]	0	1	1
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	0	1	1
személyi biztonság [IV. cikk]	0	1	1
élethez való jog [II. cikk]	0	0	0
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0	0
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0	0
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	0	0	0
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság [VII. cikk]	0	0	0
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0	0
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	0	0	0
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0	0
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0	0
vállalkozás szabadsága [XII. cikk]	0	0	0
munkához való jog [XII. cikk]	0	0	0
menedékjog [XIV. cikk]	0	0	0

diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	0	0	0
gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0	0
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0	0
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	0	0	0
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill. hazatéréshez való jog [XXVII. cikk]	0	0	0
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0	0
egyéb	0	0	0
Összesen	22	76	98

23. táblázat Ha súlyos alapjogsértés történt, panaszolt intézkedések száma és aránya (szám, %)

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
védelemnyújtás, felvilágosítás- és segítségadás, ember jogainak védelme; együttműködés; pártbefolyástól mentesség [Rtv. 2. §]	14	7,3%
szolg. feladatok tv.-es teljesítése, előljáró utasításainak engedelmeskedés, közbiztonság, közrend védelme (élete kockáztatásával is) [Rtv. 11. § (1)]	0	0,0%
belső szervezet és működés során egyéni felelősség mindenkor megállapítható legyen [Rtv. 11. § (2)]	0	0,0%
intézkedési kötelezettség a tv. rendelkezéseinek megfelelően [Rtv. 13. §]	14	7,3%
intézkedési kötelezettség részrehajlás nélkül [Rtv. 13. §]	9	4,7%
intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsult kártalanítása [Rtv. 13. § (3)]	0	0,0%
veszélyhelyzet elhárításában közreműködés [Rtv. 14. §]	0	0,0%
arányosság követelménye [Rtv. 15. §]	13	6,8%
kényszerítő eszközök alkalmazásának követelménye (tv.-i feltételek, arányosság, ellenszegülés megtöréséig / intézkedés eredményességéig) [Rtv. 16. § (1)–(3)]	8	4,2%
kínzás, kényszervallatás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma [Rtv. 16. § (4)]	1	0,5%
sérülésokozás kerülése (hozzátartozó értesítése) [Rtv. 17. § (2)]	3	1,6%
orvosi ellátás [Rtv. 17. § (2)]	1	0,5%
fogvatartott hozzátartozójának értesítése [Rtv. 18. §]	1	0,5%
fogvatartott jogainak tiszteletben tartása [Rtv. 18. §]	4	2,1%
rendőr szabályosan igazolja magát [Rtv. 20. § (1), (3)–(4)]	3	1,6%
a rendőr közli az intézkedés tényét, célját [Rtv. 20. § (2)]	7	3,6%
a rendőr tájékoztatást nyújt a panasztétel lehetőségéről [Rtv. 20. § (2)]	3	1,6%
titoktartási kötelezettség [Rtv. 21. §]	2	1,0%
fegyverviselési jog [Rtv. 22. §]	0	0,0%
segítségnyújtási kötelezettség [Rtv. 24. §]	2	1,0%
segítség és eszközök igénybevétele [Rtv. 26. §]	0	0,0%
igazoltatás [Rtv. 29. §]	8	4,2%
adatrögzítés az igazoltatás során [Rtv. 29. § (3)]	1	0,5%
fokozott ellenőrzés [Rtv. 30–31. §]	2	1,0%
ruházat, csomag és jármű átvizsgálása [Rtv. 30–31. §]	3	1,6%
felvilágosítás kérés [Rtv. 32. §]	1	0,5%

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
elfogás tettenérés esetén [Rtv. 33. § (1)]	4	2,1%
elfogás egyéb esetben [Rtv. 33. § (1)]	4	2,1%
előállítás személyazonosság igazolásának elmaradása miatt [Rtv. 33. § (2)]	1	0,5%
előállítás bcs. gyanúja miatt [Rtv. 33. § (2)]	8	4,2%
előállítás szabálysértés elkövetése miatt [Rtv. 33. § (2)]	5	2,6%
előállítás egyéb [Rtv. 33. § (2)–(5)]	24	12,5%
elővezetés [Rtv. 34. §]	0	0,0%
idegenrendészeti intézkedés [Rtv. 35. §]	0	0,0%
határforgalom-ellenőrzés [Rtv. 35/A. §]	0	0,0%
biztonsági intézkedés [Rtv. 37. §]	1	0,5%
közbiztonsági őrizet [Rtv. 38. §]	0	0,0%
intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen [Rtv. 39–40. §]	3	1,6%
műszeres ellenőrzés [Rtv. 41. §]	0	0,0%
képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése, megsemmisítése [Rtv. 42–42/A. §]	2	1,0%
helyszín biztosítása [Rtv. 43. §]	0	0,0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében közúti ellenőrzés [Rtv. 44–45. §]	3	1,6%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében mintavétel [Rtv. 44–45. §]	1	0,5%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében okmányok elvétele [Rtv. 44–45. §]	0	0,0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében egyéb intézkedés [Rtv. 44–45. §]	1	0,5%
személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [Rtv. 46. §]	0	0,0%
személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcs. intézkedés [Rtv. 46/A. §]	0	0,0%
testi kényszer [Rtv. 47. §]	11	5,7%
bilincs [Rtv. 48. §]	7	3,6%
vegyi eszköz, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, kardlap, ill. más eszköz alkalmazása [Rtv. 49. §]	0	0,0%
szolgálati kutya alkalmazása [Rtv. 50. §]	0	0,0%
útzár, megállásra kényszerítés [Rtv. 51. §]	0	0,0%
lőfegyverhasználat [Rtv. 52–56. §]	0	0,0%
lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben [Rtv. 57. §]	0	0,0%
csapaterő [Rtv. 58. §]	0	0,0%
tömegosztatás során felszólítás [Rtv. 59–60. §]	5	2,6%
tömegosztatás [Rtv. 59–60. §]	3	1,6%
közös szabályok (előzetes figyelmeztetés, terhes nővel és gyermekkorúval szembeni tilalmak, helyettesítő eszköz szabályai, előljárónak jelentéstételi kötelezettség [Rtv. 61–62. §]	0	0,0%
külföldi szerv határrendészeti feladatokat ellátó tagjára vonatkozó rendelkezések [Rtv. 62/A. §]	0	0,0%
intézkedés elmulasztása (kiírni) [Rtv. 29.–46. §]	0	0,0%
kizárólag a Szolgálati Szabályzatban foglalt rendelkezés	1	0,5%
egyéb	8	4,2%
Összesen*	192	100,0%

* Mivel egy panaszhoz több panaszolt intézkedés is tartozhat, ezért az összes elemszám magasabb lehet, mint a panaszok száma.

B) 2018. évi adatok:

1. A panaszosok demográfiai jellemzői

2018-ban összesen 310 panaszos 295 ügyében hozott állásfoglalást a Testület.

1.1 Lakóhely, nem, kor

2018-ban a panaszosok túlnyomó többsége (34%-a) Budapesten lakott, ezt követi Pest megye (10%), a többi megyében 1-6% között volt a panaszosok aránya.

24. táblázat A panaszosok száma és aránya lakóhely szerint (szám, %)

A panaszosok lakóhelye	száma	aránya,%
Budapest	104	34%
Bács-Kiskun megye	12	4%
Baranya megye	12	4%
Békés megye	5	2%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	12	4%
Csongrád megye	7	2%
Fejér megye	15	5%
Győr-Moson-Sopron megye	6	2%
Hajdú-Bihar megye	17	5%
Heves megye	1	0%
Jász-Nagykun-Szolnok megye	12	4%
Komárom-Esztergom megye	4	1%
Nógrád megye	3	1%
Pest megye	32	10%
Somogy megye	8	3%
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	12	4%
Tolna megye	2	1%
Vas megye	3	1%
Veszprém megye	2	1%
Zala megye	10	3%
Külföld	13	4%
adathiány	18	6%
Összesen	310	100%

A panaszosok 70 százaléka férfi és 30 százaléka nő volt, egy esetben pedig szervezet. (2. táblázat)

25. táblázat A panaszosok száma és aránya nemek szerinti (szám, %)

A panaszosok neme		
férfi	218	70%
nő	91	30%
szervezet	1	0%
Összesen	310	100%

1.2. A panaszosok száma és aránya kor szerint

2018-ban a legfiatalabb panaszos 4 éves, a legidősebb 81 éves volt. A panaszosok átlagéletkora 43,5 év volt

A panaszosok 8 százaléka 25 évnél fiatalabb volt, 11 százalékuk 25-34 éves, 18 százalékuk 35-44 éves, 16 százalékuk 45-54 éves, illetve 54 évnél idősebb volt, a panaszosok közel 30 százalékának koráról nincs információnk.

26. táblázat A panaszosok száma és aránya életkori csoportok szerint (szám, %)

Korcsoport	száma	aránya, %
25 évnél fiatalabbak	25	8%
25-34 éves	35	11%
35-44 éves	57	18%
45-54 éves	51	16%
55 évesek és idősebbek	51	16%
adathiány	91	29%
Összesen	310	100%
Átlag életkor	43,3	
minimum életkor	4	
maximum életkor	81	

1.3 Jogi képviselet

A panaszosoknak 11 százaléka, 33 személy rendelkezett jogi képviselővel, 61 százalékuk férfi, 36 százalékuk nő, egy esetben (3%) volt több panaszos egy ügyben.

27. táblázat A jogi képviselettel rendelkezők száma és aránya nemek szerint (szám, százalék)

A jogi képviselettel rendelkezők	száma	aránya
neme		
férfi	15	79
nő	4	21
ebből: csoport (több panaszos volt egy ügyben)	0	0
Összesen	19	100

28. táblázat A jogi képviselettel rendelkezők száma és aránya életkori csoportok szerint (szám, %)

Korcsoport	száma	aránya, %
25 évnél fiatalabbak	1	5%
25-34 éves	3	16%
35-44 éves	5	26%
45-54 éves	2	11%
55 évesek és idősebbek	2	11%
adathiány	6	32%
Összesen	19	100%

Átlag életkor	43,2
minimum életkor	22
maximum életkor	61

1.4 A panasz

2018-ban összesen 295 panasz érkezett a Testülethez.

262 esetben, a panaszok 89 százalékában a panaszos, 5 százalékában a jogi képviselő, 3 százalékában rendőrkapitányság, 1 százalékában civil szervezet, és 2 százalékában törvényes képviselő, az ügyészség, ill. meghatalmazott küldte a panaszt.

29. táblázat A panaszok száma és aránya küldő szerint (szám, %)

Küldő	száma	aránya, %
panaszos	262	89%
jogi képviselő	14	5%
(civil) szervezet	2	1%
rendőrkapitányság	9	3%
a Testület magához vonta	1	0%
egyéb	7	2%
Összesen	295	100%

30. táblázat A rendőrkapitányságokról érkezett panaszok száma

Rendőrkapitányság	panaszok száma
BRFK XI. kerület	1
Budaörsi Rendőrkapitányság	1
JNKSZ MRFK	1
Központi nyomozó Főügyészség	1
Nógrád MRFK	1
ORFK Ellenőrzési Szolgálat	3
XIV. Kerületi Rendőrkapitányság	1
Összesen	9

A panaszok érkezésének leggyakoribb módja a levél (42%), ennél kevesebb az elektronikus úton, vagyis e-mailben (38%) illetve honlapon (7%) keresztüli érkezés.

31. táblázat A panasz érkezési módjának száma és aránya

Érkezés módja	a panaszok száma	aránya
levél	123	42%
fax	1	0%
honlap	20	7%
e-mail	113	38%

szórólap	12	4%
személyesen	17	6%
rendőrkapitányság	8	3%
egyéb (ügyészség)	1	0%
Összesen	295	100%

2018-ban a legtöbb panasz szeptemberben (14%) érkezett, a többi hónapban 5-9 százalék között érkeztek a panaszok.

32. táblázat A panaszok érkezésének hónapok szerinti száma és megoszlása

A beérkezés hónapja	a panaszok száma	aránya
Január	27	9%
Február	17	6%
Március	21	7%
Április	16	5%
Május	21	7%
Június	28	9%
Július	27	9%
Augusztus	28	9%
Szeptember	41	14%
Október	27	9%
November	25	8%
December	17	6%
Összesen	295	100%

2. Alapjogok

2.1 Érintett alapjogok

2018-ban a három leggyakrabban érintett alapjog a tisztességes eljáráshoz való jog (48%), az emberi méltósághoz való jog (19%), és a személyi szabadság (12%) védelme voltak.

33. táblázat Érintett alapjogok 2018-ban, az előfordulás szerinti gyakoriság sorrendjében (szám, %)

Alapjog	száma	aránya
tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk]	315	48%
emberi méltósághoz való jog [II.cikk]	127	19%
személyi szabadság [IV. cikk]	78	12%
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	30	5%
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	27	4%
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	25	4%
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	15	2%

magánlakás sérthetlensége [XIII. cikk]	12	2%
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill. hazatéréshez való jog [XXVIII. cikk]	9	1%
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	6	1%
gyülekezési jog [VIII. cikk]	4	1%
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	4	1%
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	4	1%
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	3	0%
személyi biztonság [IV. cikk]	1	0%
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	1	0%
vállalkozás szabadsága [XII. cikk; M. cikk]	1	0%
élethez való jog [II. cikk]	0	0%
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0%
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0%
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0%
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0%
munkához való jog [XII. cikk]	0	0%
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0%
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0%
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság [VII. cikk]	0	0%
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	0	0%
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0%
menedékjog [XIV. cikk]	0	0%
gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0%
Összesen	662	100%

* az összesen sor értéke meghaladja az összes panasz számát, mivel egy panasz többféle alapjogot is érinthet

2.2 Sérített alapjogok

2018-ban a három legtöbb esetben megsérített alapjog a tisztességes eljáráshoz való jog (45%), az emberi méltósághoz való jog (21%), valamint a személyi szabadsághoz való jog (18%) volt.

34. táblázat Sérült alapjogok száma és aránya az előfordulás szerinti gyakoriság sorrendjében (szám, %)

Alapjog	száma	aránya
tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk]	40	45%
emberi méltósághoz való jog [II.cikk]	19	21%
személyi szabadság [IV. cikk]	16	18%
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	5	6%
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	4	4%
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	2	2%
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	2	2%
vállalkozás szabadsága [XII. cikk; M. cikk]	1	1%

élethez való jog [II. cikk]	0	0%
személyi biztonság [IV. cikk]	0	0%
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	0	0%
magánlakás sérthetlensége [XIII. cikk]	0	0%
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0%
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill. hazatéréshez való jog (XXVIII. cikk)	0	0%
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	0	0%
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0%
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0%
gyülekezési jog [VIII. cikk]	0	0%
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0%
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	0	0%
munkához való jog [XII. cikk]	0	0%
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0%
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0%
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság [VII. cikk]	0	0%
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	0	0%
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0%
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	0	0%
menedékjog [XIV. cikk]	0	0%
gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0%
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	0	0%
Összesen	89	100%

* egy panasz többféle alapjogot is érinthet

3. Intézkedések

3.1 Az intézkedés helye

A legtöbb intézkedés Budapesten (40%), a második ettől jóval elmaradva Pest (az összesnek 11%-a) megyében történt.

35. táblázat A panaszok száma és aránya az intézkedés helye szerint (szám, %)

Az intézkedés helye	Az intézkedések száma	aránya
Budapest	67	40%
Bács-Kiskun megye	5	3%
Baranya megye	5	3%
Békés megye	3	2%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	5	3%
Csongrád megye	5	3%
Fejér megye	10	6%

Győr-Moson-Sopron megye	4	2%
Hajdú-Bihar megye	11	7%
Heves megye	2	1%
Jász-Nagykun-Szolnok megye	7	4%
Komárom-Esztergom megye	3	2%
Nógrád megye	4	2%
Pest megye	19	11%
Somogy megye	4	2%
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	6	4%
Tolna megye	1	1%
Vas megye	2	1%
Veszprém megye	1	1%
Zala megye	3	2%
Összesen	167	100%

Az intézkedések 41 százaléka a fővárosban, 7 százaléka megyei jogú, 26 százaléka egyéb városban, 14 százaléka községben, és 12 százaléka közterületen történt, illetve a segélyhívón történt tájékoztatást érintette.

36. táblázat Milyen településtípuson történt az intézkedés? (szám, %)

Település jellege	Az intézkedések száma	aránya
főváros	68	41%
megyei jogú város	12	7%
város	43	26%
község	24	14%
egyéb	20	12%
Összesen	167	100%

3.2 Panaszolt intézkedések

37. táblázat A panaszolt rendőri intézkedések, mulasztások száma és aránya (szám, %) a gyakoriság sorrendjében

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
intézkedési kötelezettség a tv. rendelkezéseinek megfelelően [Rtv. 13. §]	79	13%
védelemnyújtás, felvilágosítás- és segítségadás, ember jogainak védelme; együttműködés; pártbefolyástól mentesség [Rtv. 2. §]	70	11%
segítségnyújtási kötelezettség [Rtv. 24. §]	58	9%
intézkedési kötelezettség részrehajlás nélkül [Rtv. 13. §]	31	5%
igazoltatás [Rtv. 29. §]	27	4%
bilincs [Rtv. 48. §]	25	4%
arányosság követelménye [Rtv. 15. §]	24	4%
a rendőr közli az intézkedés tényét, célját [Rtv. 20. § (2)]	24	4%

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
előállítás egyéb [Rtv. 33. § (2)–(5)]	20	3%
rendőr szabályosan igazolja magát [Rtv. 20. § (1), (3)–(4)]	19	3%
előállítás bcs. gyanúja miatt [Rtv. 33. § (2)]	19	3%
a rendőr tájékoztatást nyújt a panasztétel lehetőségéről [Rtv. 20. § (2)]	18	3%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében közúti ellenőrzés [Rtv. 44–45. §]	18	3%
testi kényszer [Rtv. 47. §]	18	3%
intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen [Rtv. 39–40. §]	13	2%
elfogás tettenérés esetén [Rtv. 33. § (1)]	12	2%
előállítás szabálysértés elkövetése miatt [Rtv. 33. § (2)]	11	2%
kényszerítő eszközök alkalmazásának követelménye (tv.-i feltételek, arányosság, ellenszegülés megtöréséig / intézkedés eredményességéig) [Rtv. 16. § (1)–(3)]	9	1%
fogvatartott hozzátartozójának értesítése [Rtv. 18. §]	9	1%
fogvatartott jogainak tiszteletben tartása [Rtv. 18. §]	9	1%
ruházat, csomag és jármű átvizsgálása [Rtv. 30–31. §]	9	1%
sérülésokozás kerülése (hozzátartozó értesítése) [Rtv. 17. § (2)]	6	1%
orvosi ellátás [Rtv. 17. § (2)]	6	1%
adatrögzítés az igazoltatás során [Rtv. 29. § (3)]	6	1%
elővezetés [Rtv. 34. §]	6	1%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében egyéb intézkedés [Rtv. 44–45. §]	6	1%
szolg. feladatok tv.-es teljesítése, előljáró utasításainak engedelmeskedés, közbiztonság, közrend védelme (élete kockáztatásával is) [Rtv. 11. § (1)]	5	1%
fokozott ellenőrzés [Rtv. 30–31. §]	5	1%
előállítás személyazonosság igazolásának elmaradása miatt [Rtv. 33. § (2)]	5	1%
kizárólag a Szolgálati Szabályzatban foglalt rendelkezés	5	1%
felvilágosítás kérés [Rtv. 32. §]	4	1%
határforgalom-ellenőrzés [Rtv. 35/A. §]	4	1%
képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése, megsemmisítése [Rtv. 42–42/A. §]	4	1%
intézkedés alapjául szolgáló cselekményben véten károsult kártalanítása [Rtv. 13. § (3)]	3	0%
titoktartási kötelezettség [Rtv. 21. §]	2	0%
elfogás egyéb esetben [Rtv. 33. § (1)]	2	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében mintavétel [Rtv. 44–45. §]	2	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében okmányok elvétele [Rtv. 44–45. §]	2	0%
szolgálati kutya alkalmazása [Rtv. 50. §]	2	0%
közös szabályok (előzetes figyelmeztetés, terhes nővel és gyermekkorúval szembeni tilalmak, helyettesítő eszköz szabályai, előljárónak jelentéstételi kötelezettség [Rtv. 61–62. §]	2	0%
intézkedés elmulasztása (kiírni) [Rtv. 29.–46. §]	2	0%
idegenrendészeti intézkedés [Rtv. 35. §]	1	0%

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
biztonsági intézkedés [Rtv. 37. §]	1	0%
műszeres ellenőrzés [Rtv. 41. §]	1	0%
személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [Rtv. 46. §]	1	0%
személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcs. intézkedés [Rtv. 46/A. §]	1	0%
útzár, megállásra kényszerítés [Rtv. 51. §]	1	0%
lőfegyverhasználat [Rtv. 52–56. §]	1	0%
tömegosztatás [Rtv. 59–60. §]	1	0%
belső szervezet és működés során egyéni felelősség mindenkor megállapítható legyen [Rtv. 11. § (2)]	0	0%
veszélyhelyzet elhárításában közreműködés [Rtv. 14. §]	0	0%
kínzás, kényszervallatás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma [Rtv. 16. § (4)]	0	0%
fegyverviselési jog [Rtv. 22. §]	0	0%
segítség és eszközök igénybevétele [Rtv. 26. §]	0	0%
közbiztonsági őrizet [Rtv. 38. §]	0	0%
helyszín biztosítása [Rtv. 43. §]	0	0%
vegyi eszköz, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, kardlap, ill. más eszköz alkalmazása [Rtv. 49. §]	0	0%
lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben [Rtv. 57. §]	0	0%
csapaterő [Rtv. 58. §]	0	0%
tömegosztatás során felszólítás [Rtv. 59–60. §]	0	0%
külföldi szerv határrendészeti feladatokat ellátó tagjára vonatkozó rendelkezések [Rtv. 62/A. §]	0	0%
egyéb	11	2%
Összesen*	620	100%

* Mivel egy panaszhoz több rendőri intézkedés is tartozhat, ezért az összes elemszám magasabb lehet, mint a panaszok száma

38. táblázat Az intézkedések Rtv. fejezetek szerinti megoszlása (szám, %)

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
Rtv. IV. fejezete	302	57%
Rtv. V. fejezete	182	34%
Rtv. VI. fejezete	50	9%
Összesen	534	100%

4. Az ügy sorsa

Az érdemi vizsgálatot igénylő ügyek (áttétel, megküldés ORFK-ra és megszüntetés) együttes aránya 65 százalék volt, a többi érdemi vizsgálatot nem igénylő (elutasítás) ügy volt, az összes ügy 35 százaléka.

39. táblázat Az ügy sorsának száma és aránya (szám, %)

Az ügy sorsa	ügyek száma	aránya
Áttétel	112	37%
Elutasítás	102	35%
Megküldés az Országos Rendőrfőkapitánynak	35	12%
Megszüntetés	46	16%
Összesen	295	100%

40. táblázat A megszüntetési okok száma és aránya (szám, %)

A megszüntetés oka	megszüntetések száma	aránya
a panaszost felhívta a Testület, hogy egészítse ki a panaszát, de ő ennek nem tett eleget, és a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet dönten	6	13%
nincs vagy csekély fokú az alapjogsérelem, és a panaszos tiltakozott az áttétel ellen	19	41%
panaszt visszavonták	16	35%
egyéb	5	11%
Összesen	46	100%

41. táblázat Az elutasítási okok száma és aránya (szám, %)

Az elutasítás oka*	Az elutasítások száma	aránya
a panasz elkésett	18	17%
a Testületnek nincs hatásköre	24	22%
panasz nem jogosulttól származik	1	1%
kiderül, hogy már jogerősen lezárták a panaszeljárást	6	6%
a panaszos a Testület felhívása ellenére beadványát aláírásával nem erősítette meg	59	55%
Összesen	108	100%

* Egy elutasításhoz több ok is tartozhat, ezért az elutasítási okok száma nagyobb lehet, mint az elutasított ügyek száma.

42. táblázat Az áttételi okok száma és aránya (szám, %)

Az áttétel oka	száma	aránya
nem történt alapjogsérelem	101	53%
nem állapítható meg	79	42%
csekély fokú alapjogsérelem	9	5%
Összesen*	189	100%

* Egy áttételhez több ok is tartozhat, ezért az okok száma nagyobb lehet, mint az áttétellel végződött ügyek száma.

5. Alapjogsértés

A rögzített esetek 29 százalékában állapított meg a Testület alapjogsértést, 70 százalékában nem történt alapjogsértés, az esetek mindössze 1 százalékában nem volt megállapítható az alapjogsértés. (20. táblázat)

43. táblázat Alapjogsértések száma és aránya (szám, %)

Történt-e alapjogsértés	szám	arány
igen	44	29%
ebből: csekély	9	20%
súlyos	35	80%
nem	108	70%
nem állapítható meg	2	1%
Összesen*	154	100%

* egy panasz többféle alapjogot is érínthet

6. Sértett alapjogok

21. táblázat Sértett alapjogok szám a sérülés foka szerint, gyakorisági sorrendben (szám)

Alapjog	Csekély alapjogsértés	Súlyos alapjogsértés	Összesen
tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk]	10	26	36
emberi méltósághoz való jog [II.cikk]	1	18	19
személyi szabadság [IV. cikk]	0	16	16
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	1	3	4
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	0	3	3
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	0	2	2
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	0	2	2
vállalkozás szabadsága [XII. cikk]	0	1	1
egyéb	0	1	1
gyülekezési jog [VIII. cikk]	0	0	0
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	0	0	0
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	0	0	0
magánlakás sérthetlensége [VI. cikk]	0	0	0
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	0	0	0
személyi biztonság [IV. cikk]	0	0	0
élethez való jog [II. cikk]	0	0	0
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0	0
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0	0
magán- és családi élet tiszteletben tartásához	0	0	0

való jog [VI. cikk]			
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság [VII. cikk]	0	0	0
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0	0
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	0	0	0
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0	0
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0	0
munkához való jog [XII. cikk]	0	0	0
menedékjog [XIV. cikk]	0	0	0
gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0	0
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0	0
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	0	0	0
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill. hazatéréshez való jog [XXVII. cikk]	0	0	0
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0	0
Összesen	12	72	84

22. táblázat

Ha súlyos alapjogsértés történt, panaszolt intézkedések száma és aránya (szám, %)

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
védelemnyújtás, felvilágosítás- és segítségadás, ember jogainak védelme; együttműködés; pártbefolyástól mentesség [Rtv. 2. §]	14	8%
szolg. feladatok tv.-es teljesítése, előljáró utasításainak engedelmeskedés, közbiztonság, közrend védelme (élete kockáztatásával is) [Rtv. 11. § (1)]	0	0%
belső szervezet és működés során egyéni felelősség mindenkor megállapítható legyen [Rtv. 11. § (2)]	0	0%
intézkedési kötelezettség a tv. rendelkezéseinek megfelelően [Rtv. 13. §]	22	13%
intézkedési kötelezettség részrehajlás nélkül [Rtv. 13. §]	4	2%
intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétkes károsult kártalanítása [Rtv. 13. § (3)]	1	1%
veszélyhelyzet elhárításában közreműködés [Rtv. 14. §]	0	0%
arányosság követelménye [Rtv. 15. §]	8	5%
kényszerítő eszközök alkalmazásának követelménye (tv.-i feltételek, arányosság, ellenszegülés megtöréséig / intézkedés eredményességéig) [Rtv. 16. § (1)–(3)]	3	2%
kínzás, kényszervallatás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma [Rtv. 16. § (4)]	0	0%
sérülésokozás kerülése (hozzátartozó értesítése) [Rtv. 17. § (2)]	1	1%
orvosi ellátás [Rtv. 17. § (2)]	2	1%
fogvatartott hozzátartozójának értesítése [Rtv. 18. §]	5	3%
fogvatartott jogainak tiszteletben tartása [Rtv. 18. §]	5	3%
rendőr szabályosan igazolja magát [Rtv. 20. § (1), (3)–(4)]	3	2%
a rendőr közli az intézkedés tényét, célját [Rtv. 20. § (2)]	7	4%
a rendőr tájékoztatást nyújt a panasztétel lehetőségéről [Rtv. 20. § (2)]	4	2%

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
titoktartási kötelezettség [Rtv. 21. §]	2	1%
fegyverviselési jog [Rtv. 22. §]	0	0%
segítségnyújtási kötelezettség [Rtv. 24. §]	10	6%
segítség és eszközök igénybevétele [Rtv. 26. §]	0	0%
igazoltatás [Rtv. 29. §]	5	3%
adatrögzítés az igazoltatás során [Rtv. 29. § (3)]	3	2%
fokozott ellenőrzés [Rtv. 30–31. §]	1	1%
ruházat, csomag és jármű átvizsgálása [Rtv. 30–31. §]	3	2%
felvilágosítás kérés [Rtv. 32. §]	0	0%
elfogás tettenérés esetén [Rtv. 33. § (1)]	7	4%
elfogás egyéb esetben [Rtv. 33. § (1)]	0	0%
előállítás személyazonosság igazolásának elmaradása miatt [Rtv. 33. § (2)]	1	1%
előállítás bcs. gyanúja miatt [Rtv. 33. § (2)]	11	6%
előállítás szabálysértés elkövetése miatt [Rtv. 33. § (2)]	5	3%
előállítás egyéb [Rtv. 33. § (2)–(5)]	13	7%
elővezetés [Rtv. 34. §]	1	1%
idegenrendészeti intézkedés [Rtv. 35. §]	0	0%
határforgalom-ellenőrzés [Rtv. 35/A. §]	0	0%
biztonsági intézkedés [Rtv. 37. §]	0	0%
közbiztonsági őrizet [Rtv. 38. §]	0	0%
	6	3%
intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen [Rtv. 39–40. §]	0	0%
műszeres ellenőrzés [Rtv. 41. §]	0	0%
képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése, megsemmisítése [Rtv. 42–42/A. §]	0	0%
helyszín biztosítása [Rtv. 43. §]	1	1%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében közúti ellenőrzés [Rtv. 44–45. §]	0	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében mintavétel [Rtv. 44–45. §]	0	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében okmányok elvétele [Rtv. 44–45. §]	0	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében egyéb intézkedés [Rtv. 44–45. §]	1	1%
személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [Rtv. 46. §]	1	1%
személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcs. intézkedés [Rtv. 46/A. §]	5	3%
testi kényszer [Rtv. 47. §]	11	6%
bilincs [Rtv. 48. §]	0	0%
vegyi eszköz, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, kardlap, ill. más eszköz alkalmazása [Rtv. 49. §]	0	0%
szolgálati kutya alkalmazása [Rtv. 50. §]	0	0%
útzár, megállásra kényszerítés [Rtv. 51. §]	0	0%
lőfegyverhasználat [Rtv. 52–56. §]	0	0%
lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben [Rtv. 57. §]	0	0%
csapaterő [Rtv. 58. §]	0	0%
tömegosztatás során felszólítás [Rtv. 59–60. §]	0	0%
tömegosztatás [Rtv. 59–60. §]	1	1%
közös szabályok (előzetes figyelmeztetés, terhes nővel és	0	0%

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
gyermekkorúval szembeni tilalmak, helyettesítő eszköz szabályai, előljárónak jelentéstételi kötelezettség [Rtv. 61–62. §]		
külföldi szerv határrendészeti feladatokat ellátó tagjára vonatkozó rendelkezések [Rtv. 62/A. §]	1	1%
intézkedés elmulasztása (kiírni) [Rtv. 29.–46. §]	3	2%
kizárólag a Szolgálati Szabályzatban foglalt rendelkezés	3	2%
Összesen	174	100%

* Mivel egy panaszhoz több panaszolt intézkedés is tartozhat, ezért az összes elemszám magasabb lehet, mint a panaszok száma.

C) 2019. évi adatok:

1. A panaszosok demográfiai jellemzői

2019-ben összesen 321 panaszos 307 ügyében hozott állásfoglalást a Testület.

1.1 Lakóhely, nem, kor

2019-ben a panaszosok túlnyomó többsége (29%-a) Budapesten lakott, ezt követi Pest megye (11%), a többi megyében egyenletes a panaszosok aránya.

44. táblázat A panaszosok száma és aránya lakóhely szerint (szám, %)

A panaszosok lakóhelye	száma	aránya,%
Budapest	94	29%
Bács-Kiskun megye	7	2%
Baranya megye	8	2%
Békés megye	7	2%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	9	3%
Csongrád megye	10	3%
Fejér megye	13	4%
Győr-Moson-Sopron megye	5	2%
Hajdú-Bihar megye	12	4%
Heves megye	2	1%
Jász-Nagykun-Szolnok megye	8	2%
Komárom-Esztergom megye	5	2%
Nógrád megye	5	2%
Pest megye	36	11%
Somogy megye	7	2%
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	15	5%
Tolna megye	1	0%
Vas megye	1	0%
Veszprém megye	5	2%
Zala megye	4	1%
Külföld	30	9%
adathiány	37	12%
Összesen	321	100%

A panaszosok kétharmada férfi és közel egyharmada nő volt, két százalékukról nincs adat. (2. táblázat)

45. táblázat A panaszosok száma és aránya nemek szerinti (szám, %)

A panaszosok neme	száma	aránya,%
férfi	215	67%
nő	101	31%
adathiány	5	2%
Összesen	321	100%

1.2. A panaszosok száma és aránya kor szerint

2019-ben a legfiatalabb panaszos 9 éves, a legidősebb 81 éves volt. A panaszosok átlagéletkora 45,6 év volt.

A panaszosok 6 százaléka 25 évnél fiatalabb volt, 9 százalékuk 25-34 éves, 14 százalékuk 35-44 éves, 18 százalékuk 45-54 éves, illetve 16 százalékuk 54 évnél idősebb volt, a panaszosok több, mint egyharmadának (37%) koráról nincs információnk.

46. táblázat A panaszosok száma és aránya életkori csoportok szerint (szám, %)

Korcsoport	száma	aránya, %
25 évnél fiatalabbak	19	6%
25-34 éves	28	9%
35-44 éves	44	14%
45-54 éves	59	18%
55 évesek és idősebbek	52	16%
adathiány	119	37%
Összesen	321	100%
Átlag életkor	45,6	
minimum életkor	9	
maximum életkor	81	

1.3 Jogi képviselet

A panaszosoknak 8 százaléka, 27 személy rendelkezett jogi képviselővel, 48 százalékuk férfi, 52 százalékuk nő, három esetben (11%) volt több panaszos egy ügyben.

47. táblázat A jogi képviselettel rendelkezők száma és aránya nemek szerint (szám, százalék)

A jogi képviselettel rendelkezők	száma	aránya
neme		
férfi	13	48%
nő	14	52%
ebből: csoport (több panaszos volt egy ügyben)	3	11%
Összesen	27	100%

48. táblázat A jogi képviselettel rendelkezők száma és aránya életkori csoportok szerint (szám, %)

Korcsoport	száma	aránya, %
25 évnél fiatalabbak	4	15%
25-34 éves	2	7%
35-44 éves	1	4%
45-54 éves	6	22%
55 évesek és idősebbek	2	7%
adathiány	12	44%

Összesen	27	100%
Átlag életkor	39,3	
minimum életkor	9 év	
maximum életkor	62 év	

1.4 A panasz

2019-ben összesen 307 panasz érkezett a Testülethez.

269 esetben, a panaszok 88 százalékában a panaszos, 7 százalékában a jogi képviselő, 4 százalékában rendőrkapitányság, és 2 százalékában törvényes képviselő, az ügyészség, ill. meghatalmazott küldte a panaszt.

49. táblázat A panaszok száma és aránya küldő szerint (szám, %)

Küldő	száma	aránya, %
panaszos	269	88%
jogi képviselő	22	7%
rendőrkapitányság	11	4%
egyéb	5	2%
Összesen	307	100%

50. táblázat A rendőrkapitányságokról érkezett panaszok száma

Rendőrkapitányság	panaszok száma
Balatonalmádi Rendőrkapitányság	1
Budaörsi Rendőrkapitányság	1
Budapesti Rendőr-főkapitányság	2
Debreceni Rendőrkapitányság	1
ORFK Ellenőrzési Szolgálat	1
Szegedi RK	1
Szolnoki Rendőrkapitányság	1
XV. Kerületi Rendőrkapitányság	1
adathiány	2
Összesen	11

A panaszok érkezésének leggyakoribb módja az -mail (43%), ennél alig kevesebb a levél (39%), a honlapon (8%) és a többi módon kevesebben adtak be panaszt. Heten több módon is adtak be panaszt.

51. táblázat A panasz érkezési módjának száma és aránya

Érkezés módja	a panaszok száma	aránya
levél	123	39%
fax	3	1%

honlap	25	8%
e-mail	134	43%
szórolap	5	2%
személyesen	13	4%
rendőrkapitányság	11	4%
Összesen	314	100%

52. táblázat A panaszok érkezésének hónapok szerinti száma és megoszlása

A beérkezés hónapja	a panaszok száma	aránya
Január	25	8%
Február	29	9%
Március	25	8%
Április	24	8%
Május	21	7%
Június	51	17%
Július	31	10%
Augusztus	19	6%
Szeptember	19	6%
Október	25	8%
November	15	5%
December	23	7%
Összesen	307	100%

2. Alapjogok

2.1 Érintett alapjogok

2019-ben a három leggyakrabban érintett alapjog a tisztességes eljáráshoz való jog (42%), az emberi méltósághoz való jog (28%), és a személyi szabadság (10%) védelme voltak.

53. táblázat Érintett alapjogok 2019-ben, az előfordulás szerinti gyakoriság sorrendjében (szám, %)

Alapjog	száma	aránya
tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk]	263	42%
emberi méltósághoz való jog [II.cikk]	112	18%
személyi szabadság [IV. cikk]	62	10%
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	56	9%
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	49	8%
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	22	4%
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	18	3%
gyülekezési jog [VIII. cikk]	13	2%
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	8	1%

magánlakás sérthetlensége[XIII. cikk]	7	1%
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	7	1%
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill. hazatéréshez való jog [XXVII. cikk]	4	1%
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	2	0%
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	2	0%
élethez való jog [II. cikk]	1	0%
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	1	0%
személyi biztonság [IV. cikk]	0	0%
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0%
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0%
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0%
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0%
vállalkozás szabadsága [XII. cikk; M. cikk]	0	0%
munkához való jog [XII. cikk]	0	0%
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0%
tud. és művészi alkotás szabadsága,tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0%
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság VII. cikk	0	0%
kínzás, kegyetlen, embertelen,megalázó elbánás, büntetés (kísérlet)[III. cikk]	0	0%
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0%
menedékjog [XIV. cikk]	0	0%
gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0%
Összesen*	627	100%

* az összesen sor értéke meghaladja az összes panasz számát, mivel egy panasz többféle alapjogot is érinthet

2.2 Sérített alapjogok

2019-ben a három legtöbb esetben megsértett alapjog a tisztességes eljáráshoz való jog (41%), az emberi méltósághoz való jog, valamint a személyi szabadsághoz való jog (16%-16%) volt.

54. táblázat Sérült alapjogok száma és aránya az előfordulás szerinti gyakoriság sorrendjében (szám, %)

Alapjog	szám	arány
tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk]	25	41%
emberi méltósághoz való jog [II.cikk]	10	16%
személyi szabadság [IV. cikk]	10	16%
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	6	10%
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]épség) [XX. cikk]	4	7%
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	3	5%
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	2	3%
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	1	2%
gyülekezési jog [VIII. cikk]	0	0%
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	0	0%
magánlakás sérthetlensége[XIII. cikk]	0	0%
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill.	0	0%

hazatéréshez való jog [XXVII. cikk]		
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	0	0%
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	0	0%
élethez való jog [II. cikk]	0	0%
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	0	0%
személyi biztonság [IV. cikk]	0	0%
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0%
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0%
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0%
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0%
vállalkozás szabadsága [XII. cikk; M. cikk]	0	0%
munkához való jog [XII. cikk]	0	0%
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0%
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0%
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság VII. cikk	0	0%
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	0	0%
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0%
menedékjog [XIV. cikk]	0	0%
gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0%
Összesen*	61	100%

* egy panasz többféle alapjogot is érinthet

3. Intézkedések

3.1 Az intézkedés helye%

A legtöbb intézkedés Budapesten (36%), a második és harmadik legmagasabb Somogy (16%) és Pest (10%) megyékben történt.

55. táblázat A panaszok száma és aránya az intézkedés helye szerint (szám, %)

Az intézkedés helye	Az intézkedések száma	aránya
Budapest	69	36%
Bács-Kiskun megye	4	2%
Baranya megye	3	2%
Békés megye	4	2%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	5	3%
Csongrád megye	4	2%
Fejér megye	7	4%
Győr-Moson-Sopron megye	4	2%
Hajdú-Bihar megye	9	5%
Heves megye	3	2%
Jász-Nagykun-Szolnok megye	7	4%
Komárom-Esztergom megye	5	3%

Nógrád megye	2	1%
Pest megye	19	10%
Somogy megye	31	16%
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	9	5%
Tolna megye	1	1%
Vas megye	0	0%
Veszprém megye	5	3%
Zala megye	2	1%
Összesen	193	100%

Az intézkedések 35 százaléka a fővárosban, 16 százaléka megyei jogú, 37 százaléka egyéb városban, 8 százaléka községben, és 4 százaléka közterületen (erdő, közút, határátkelő) történt.

56. táblázat Milyen településtípuson történt az intézkedés? (szám, %)

Település jellege	Az intézkedések száma	aránya
főváros	69	35%
megyei jogú város	32	16%
város	72	37%
község	16	8%
egyéb	8	4%
Összesen	197	100%

3.2 Panaszolt intézkedések

57. táblázat A panaszolt rendőri intézkedések, mulasztások száma és aránya (szám, %) a gyakoriság sorrendjében

Panaszolt intézkedés	száma	%
intézkedési kötelezettség a tv. rendelkezéseinek megfelelően [Rtv. 13. §]	129	18%
védelemnyújtás, felvilágosítás- és segítségadás, ember jogainak védelme; együttműködés; pártbefolyástól mentesség [Rtv. 2. §]	79	11%
segítségnyújtási kötelezettség [Rtv. 24. §]	62	9%
igazoltatás [Rtv. 29. §]	48	7%
fogvatartott jogainak tiszteletben tartása [Rtv. 18. §]	37	5%
rendőr szabályosan igazolja magát [Rtv. 20. § (1), (3)–(4)]	37	5%
intézkedési kötelezettség részrehajlás nélkül [Rtv. 13. §]	28	4%
arányosság követelménye [Rtv. 15. §]	23	3%
a rendőr közli az intézkedés tényét, célját [Rtv. 20. § (2)]	22	3%
előállítás egyéb [Rtv. 33. § (2)–(5)]	22	3%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében közúti ellenőrzés [Rtv. 44–45. §]	18	2%
intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen [Rtv. 39–40. §]	17	2%
fokozott ellenőrzés [Rtv. 30–31. §]	16	2%

Panaszolt intézkedés	száma	%
testi kényszer [Rtv. 47. §]	15	2%
a rendőr tájékoztatást nyújt a panasztétel lehetőségéről [Rtv. 20. § (2)]	14	2%
fogvatartott hozzátartozójának értesítése [Rtv. 18. §]	13	2%
előállítás bcs. gyanúja miatt [Rtv. 33. § (2)]	13	2%
szolg. feladatok tv.-es teljesítése, előljáró utasításainak engedelmeskedés, közbiztonság, közrend védelme (élete kockáztatásával is) [Rtv. 11. § (1)]	12	2%
bilincs [Rtv. 48. §]	10	1%
elfogás tettenérés esetén [Rtv. 33. § (1)]	9	1%
biztonsági intézkedés [Rtv. 37. §]	8	1%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében egyéb intézkedés [Rtv. 44–45. §]	8	1%
egyéb	8	1%
kényszerítő eszközök alkalmazásának követelménye (tv.-i feltételek, arányosság, ellenszegülés megtöréséig / intézkedés eredményességéig) [Rtv. 16. § (1)–(3)]	7	1%
ruházat, csomag és jármű átvizsgálása [Rtv. 30–31. §]	7	1%
előállítás szabálysértés elkövetése miatt [Rtv. 33. § (2)]	7	1%
intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétkes károsult kártalanítása [Rtv. 13. § (3)]	6	1%
adatrögzítés az igazoltatás során [Rtv. 29. § (3)]	5	1%
felvilágosítás kérés [Rtv. 32. §]	5	1%
elfogás egyéb esetben [Rtv. 33. § (1)]	5	1%
előállítás személyazonosság igazolásának elmaradása miatt [Rtv. 33. § (2)]	3	0%
elővezetés [Rtv. 34. §]	3	0%
határforgalom-ellenőrzés [Rtv. 35/A. §]	3	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében mintavétel [Rtv. 44–45. §]	3	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében okmányok elvétele [Rtv. 44–45. §]	3	0%
közös szabályok (előzetes figyelmeztetés, terhes nővel és gyermekkorúval szembeni tilalmak, helyettesítő eszköz szabályai, előljárónak jelentéstételi kötelezettség [Rtv. 61–62. §]	3	0%
sérülésokozás kerülése (hozzátartozó értesítése) [Rtv. 17. § (2)]	2	0%
személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [Rtv. 46. §]	2	0%
lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben [Rtv. 57. §]	2	0%
intézkedés elmulasztása (kiírni) [Rtv. 29.–46. §]	2	0%
kínzás, kényszervallatás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma [Rtv. 16. § (4)]	1	0%
orvosi ellátás [Rtv. 17. § (2)]	1	0%
képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése, megsemmisítése [Rtv. 42–42/A. §]	1	0%
helyszín biztosítása [Rtv. 43. §]	1	0%
vegyszer, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, kardlap, ill. más eszköz alkalmazása [Rtv. 49. §]	1	0%
csapaterő [Rtv. 58. §]	1	0%
tömegosztatás [Rtv. 59–60. §]	1	0%
segítség és eszközök igénybevétele [Rtv. 26. §]	0	0%
műszeres ellenőrzés [Rtv. 41. §]	0	0%

Panaszolt intézkedés	száma	%
külföldi szerv határrendészeti feladatokat ellátó tagjára vonatkozó rendelkezések [Rtv. 62/A. §]	0	0%
belső szervezet és működés során egyéni felelősség mindenkor megállapítható legyen [Rtv. 11. § (2)]	0	0%
veszélyhelyzet elhárításában közreműködés [Rtv. 14. §]	0	0%
titoktartási kötelezettség [Rtv. 21. §]	0	0%
fegyverviselési jog [Rtv. 22. §]	0	0%
idegenrendészeti intézkedés [Rtv. 35. §]	0	0%
közbiztonsági őrizet [Rtv. 38. §]	0	0%
személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcs. intézkedés [Rtv. 46/A. §]	0	0%
szolgálati kutya alkalmazása [Rtv. 50. §]	0	0%
útzár, megállásra kényszerítés [Rtv. 51. §]	0	0%
lőfegyverhasználat [Rtv. 52–56. §]	0	0%
tömegoszlátás során felszólítás [Rtv. 59–60. §]	0	0%
kizárólag a Szolgálati Szabályzatban foglalt rendelkezés	0	0%
Összesen*	723	100%

* Mivel egy panaszhoz több rendőri intézkedés is tartozhat, ezért az összes elemszám magasabb lehet, mint a panaszok száma

58. táblázat Az intézkedések Rtv. fejezetek szerinti megoszlása (szám, %)

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
Rtv. IV. fejezete	394	62%
Rtv. V. fejezete	209	33%
Rtv. VI. fejezete	33	5%
Összesen	636	100%

4. Az ügy sorsa

Az érdemi vizsgálatot igénylő ügyek (áttétel, megküldés ORFK-ra és megszüntetés) együttes aránya 71 százalék volt, az összes ügy 29 százalékát elutasították.

59. táblázat Az ügy sorsának száma és aránya (szám, %)

Az ügy sorsa	ügyek száma	aránya
Áttétel	151	49%
Elutasítás	88	29%
Megküldés az Országos Rendőrfőkapitánynak	28	9%
Megszüntetés	40	13%
Összesen	307	100%

60. táblázat A megszüntetési okok száma és aránya (szám, %)

A megszüntetés oka	a megszüntetések	aránya
--------------------	------------------	--------

	száma	
a panaszost felhívta a Testület, hogy egészítse ki a panaszát, de ő ennek nem tett eleget, és a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet dönteni	7	18%
nincs vagy csekély fokú az alapjogsérelem, és a panaszos tiltakozott az áttétel ellen	20	50%
panaszt visszavonták	8	20%
egyéb	5	13%
Összesen	40	100%

61. táblázat Az elutasítási okok száma és aránya (szám, %)

Az elutasítás oka*	Az elutasítások száma	aránya
a panasz elkésett	5	6%
a Testületnek nincs hatásköre	15	17%
panasz nem jogosulttól származik	4	5%
kiderül, hogy már jogerősen lezárták a panaszeljárást	1	1%
a panaszos a Testület felhívása ellenére beadványát aláírásával nem erősítette meg	63	72%
Összesen	88	100%

* Egy elutasításhoz több ok is tartozhat, ezért az elutasítási okok száma nagyobb lehet, mint az elutasított ügyek száma.

62. táblázat Az áttételi okok száma és aránya (szám, %)

Az áttétel oka	száma	aránya
nem történt alapjogsérelem	135	61%
nem állapítható meg	75	34%
csekély fokú alapjogsérelem	11	5%
Összesen*	221	100%

* Egy áttételhez több ok is tartozhat, ezért az okok száma nagyobb lehet, mint az áttétellel végződött ügyek száma.

5. Alapjogsértés

A rögzített esetek 21 százalékában állapított meg a Testület alapjogsértést, 77 százalékában viszont nem történt alapjogsértés, az esetek további részében, 2 százalékában nem volt megállapítható az alapjogsértés. (20. táblázat)

63. táblázat Alapjogsértések száma és aránya (szám, %)

Történt-e alapjogsértés	szám	arány
igen	38	21%
ebből: csekély	11	29%
súlyos	25	71%
nem	143	77%

nem állapítható meg	3	2%
Összesen*	184	100%

* egy panasz többféle alapjogot is érinthet

6. Sértett alapjogok

641. táblázat Sértett alapjogok szám a sérülés foka szerint, gyakorisági sorrendben (szám)

Alapjog	Csekély alapjogsértés	Súlyos alapjogsértés	Összesen
tisztességes eljárásához való jog [XXIV. cikk]	8	16	24
személyi szabadság [IV. cikk]	2	8	10
emberi méltóságához való jog [II.cikk]	0	9	9
személyes adatok védelme (képmás, hangfelvétel) [VI. cikk]	2	4	6
testi-lelki egészséghez való jog (testi épség) [XX. cikk]	1	2	3
tulajdonhoz való jog [XIII. cikk]	0	3	3
magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog [VI. cikk]	2	0	2
diszkrimináció tilalma [XV. cikk]	0	1	1
élethez való jog [II. cikk]	0	0	0
személyi biztonság [IV. cikk]	0	0	0
jó hírnévhez való jog [VI. cikk]	0	0	0
magánlakás sérthetetlensége [XIII. cikk]	0	0	0
magántitok védelme [VI. cikk]	0	0	0
mozgásszabadság, tart. hely szabad megválasztása, ország elhagyásához ill.hazatéréshez való jog [XXVII. cikk]	0	0	0
véleménynyilvánítás szabadsága [IX. cikk]	0	0	0
közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez való jog [VI. cikk]	0	0	0
sajtószabadság [IX. cikk]	0	0	0
gyülekezési jog [VIII. cikk]	0	0	0
egyesülési jog [VIII. cikk]	0	0	0
kérelem ill. panasz előterjesztéséhez való jog [XXV. cikk]	0	0	0
vállalkozás szabadsága [XII. cikk; M. cikk]	0	0	0
munkához való jog [XII. cikk]	0	0	0
sztrájkjog [XVII. cikk]	0	0	0
tud. és művészi alkotás szabadsága, tanszabadság [X., XI. cikk]	0	0	0
gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság [VII. cikk]	0	0	0
kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás, büntetés (kísérlet) [III. cikk]	0	0	0
védelemhez való jog (büntetőeljárásban) [XXVIII. cikk]	0	0	0
jogorvoslathoz való jog [XXVIII. cikk]	0	0	0
menedékjog [XIV. cikk]	0	0	0

gyermekjogok [XVI. cikk]	0	0	0
egyéb (kiírni)	0	0	0
Összesen	15	43	58

652. táblázat

Ha súlyos alapjogsértés történt, panaszolt intézkedések száma és aránya (szám, %)

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
védelemnyújtás, felvilágosítás- és segítségadás, ember jogainak védelme; együttműködés; pártbefolyástól mentesség [Rtv. 2. §]	14	11%
szolg. feladatok tv.-es teljesítése, előljáró utasításainak engedelmeskedés, közbiztonság, közrend védelme (élete kockázatásával is) [Rtv. 11. § (1)]	0	0%
belső szervezet és működés során egyéni felelősség mindenkor megállapítható legyen [Rtv. 11. § (2)]		0%
intézkedési kötelezettség a tv. rendelkezéseinek megfelelően [Rtv. 13. §]	18	14%
intézkedési kötelezettség részrehajlás nélkül [Rtv. 13. §]	4	3%
intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsult kártalanítása [Rtv. 13. § (3)]	1	1%
veszélyhelyzet elhárításában közreműködés [Rtv. 14. §]		0%
arányosság követelménye [Rtv. 15. §]	6	5%
kényszerítő eszközök alkalmazásának követelménye (tv.-i feltételek, arányosság, ellenszegülés megtöréséig / intézkedés eredményességéig) [Rtv. 16. § (1)–(3)]	2	2%
kínzás, kényszervallatás, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalma [Rtv. 16. § (4)]	1	1%
sérülésokozás kerülése (hozzátartozó értesítése) [Rtv. 17. § (2)]	1	1%
orvosi ellátás [Rtv. 17. § (2)]	0	0%
fogvatartott hozzátartozójának értesítése [Rtv. 18. §]	4	3%
fogvatartott jogainak tiszteletben tartása [Rtv. 18. §]	2	2%
rendőr szabályosan igazolja magát [Rtv. 20. § (1), (3)–(4)]	8	6%
a rendőr közli az intézkedés tényét, célját [Rtv. 20. § (2)]	5	4%
a rendőr tájékoztatást nyújt a panasztétel lehetőségéről [Rtv. 20. § (2)]	3	2%
titoktartási kötelezettség [Rtv. 21. §]	0	0%
fegyverviselési jog [Rtv. 22. §]	0	0%
segítségnyújtási kötelezettség [Rtv. 24. §]	11	8%
segítség és eszközök igénybevétele [Rtv. 26. §]	0	0%
igazoltatás [Rtv. 29. §]	8	6%
adatrögzítés az igazoltatás során [Rtv. 29. § (3)]	0	0%
fokozott ellenőrzés [Rtv. 30–31. §]	1	1%
ruházat, csomag és jármű átvizsgálása [Rtv. 30–31. §]	1	1%
felvilágosítás kérés [Rtv. 32. §]	3	2%
elfogás tettenérés esetén [Rtv. 33. § (1)]	2	2%
elfogás egyéb esetben [Rtv. 33. § (1)]	2	2%
előállítás személyazonosság igazolásának elmaradása miatt [Rtv. 33. § (2)]	0	0%
előállítás bcs. gyanúja miatt [Rtv. 33. § (2)]	5	4%
előállítás szabálysértés elkövetése miatt [Rtv. 33. § (2)]	5	4%
előállítás egyéb [Rtv. 33. § (2)–(5)]	3	2%
elővezetés [Rtv. 34. §]	0	0%
idegenrendészeti intézkedés [Rtv. 35. §]	0	0%
határforgalom-ellenőrzés [Rtv. 35/A. §]	0	0%

Panaszolt intézkedés	száma	aránya
biztonsági intézkedés [Rtv. 37. §]	1	1%
közbiztonsági őrizet [Rtv. 38. §]	0	0%
intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen [Rtv. 39–40. §]	4	3%
műszeres ellenőrzés [Rtv. 41. §]	0	0%
képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése, megsemmisítése [Rtv. 42–42/A. §]	0	0%
helyszín biztosítása [Rtv. 43. §]	0	0%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében közúti ellenőrzés [Rtv. 44–45. §]	4	3%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében mintavétel [Rtv. 44–45. §]	1	1%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében okmányok elvétele [Rtv. 44–45. §]	1	1%
közlekedésrendészeti intézkedés keretében egyéb intézkedés [Rtv. 44–45. §]	1	1%
személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [Rtv. 46. §]	1	1%
személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcs. intézkedés [Rtv. 46/A. §]	0	0%
testi kényszer [Rtv. 47. §]	3	2%
bilincs [Rtv. 48. §]	4	3%
vegyi eszköz, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, kardlap, ill. más eszköz alkalmazása [Rtv. 49. §]	0	0%
szolgálati kutya alkalmazása [Rtv. 50. §]	0	0%
útzár, megállásra kényszerítés [Rtv. 51. §]	0	0%
lőfegyverhasználat [Rtv. 52–56. §]	0	0%
lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben [Rtv. 57. §]	0	0%
csapaterő [Rtv. 58. §]	1	1%
tömegosztatás során felszólítás [Rtv. 59–60. §]	1	1%
tömegosztatás [Rtv. 59–60. §]	1	1%
közös szabályok (előzetes figyelmeztetés, terhes nővel és gyermekkorúval szembeni tilalmak, helyettesítő eszköz szabályai, elöljárónak jelentéstételi kötelezettség [Rtv. 61–62. §]	2	2%
külföldi szerv határrendészeti feladatokat ellátó tagjára vonatkozó rendelkezések [Rtv. 62/A. §]	0	0%
intézkedés elmulasztása (kiírni) [Rtv. 29.–46. §]	0	0%
kizárólag a Szolgálati Szabályzatban foglalt rendelkezés	0	0%
egyéb	1	1%
Összesen*	132	100%

* Mivel egy panaszhoz több panaszolt intézkedés is tartozhat, ezért az összes elemszám magasabb lehet, mint a panaszok száma.